

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

"Bu inanılmaz katliam başka bir ülkede olsaydı, o ülkenin 33 silahsız askeri karayolunda otobüsleri durdurulup yere indirildiğinde ve acımasızca taranıp şehit edildiğinde, çok başka olaylar yaşanırdı. Oysa biz olanları unuttuk bile!"

Emin Çölaşan

İNCELEME | ARAŞTIRMA

Elazığ—Bingöl Karayolu'nda 33 Askerimizin Şehit Edildiği Katliamın Tanıkları Anlatıyor

33 KURSUN

5. BASKI

SAYGI ÖZTÜRK

DK
DOĞAN
KİTAP

DOĞAN KİTAP TARAFINDAN YAYIMLANAN SAYGI ÖZTÜRK KİTAPLARI

İsmet Paşa'nın Kürt Raporu
Devletin Derinliklerinde
Sınır Ötesi Savaşın Kurmay Günlüğü,
I. Kuzey Irak Operasyonu'nun Bilinmeyen Yanları
Madalyalı Mahkûm
Kırcı, 5-6-2 Tamam Reis

33 KURŞUN

33 Askerimizin Şehit Edildiği Katliamın Tanıkları Anlatıyor

Yazan: Saygı Öztürk

Yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu eserin bütün hakları saklıdır. Yayınevinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

1. baskı / mart 2008

5. baskı / nisan 2008 / ISBN 978-975-991-680-0

Kapak tasarımı: Yavuz Korkut

Baskı: Altan Basım Ltd. / Yüzyıl Mahallesi

Matbaacılar Sitesi 222/A 34200 Bağcılar - İSTANBUL

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel. (212) 246 52 07 / 542 Faks (212) 246 44 44

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

33 Kurşun

33 Askerimizin Şehit Edildiği Katliamın
Tanıkları Anlatıyor

Saygı Öztürk

Emin Çölaşan'ın önsözü

Rahmetli gazeteci ağabeyimiz Şinasi Nahit Berker'in çok güzel bir sözü vardı:

"Gazeteci olunmaz, gazeteci doğulur."

Gerçekten de öyledir. Gazetecilik zorla, zorunluluk nedeniyle yapılacak bir iş değildir. O takdirde unvanınız gazeteci olur ama "gazeteci" olamazsınız!

Bugüne kadar binlerce gazeteciyi uzaktan veya yakından tanıdım. İçlerinde "gazeteci doğmuş" diyebileceğim ender kişilerden biri Saygı Öztürk'tür. Mesleğimizi alın teri, göz nuru ve geceli gündüzlü emeğiyle sürdüren, tahmin ediyorum ki yatağında bile gazetecilik düşünen, ertesi gün bu açıdan ne yapması gerektiğini planlayan gerçek bir basın emekçisi.

Saygı, olmayacak, akla gelmeyecek yerlerden inanılmaz haberler çıkarır. Yaşamı gazetecilik üzerine kuruludur. Araştırma konularını, hatta tozlanmış dosyaları bulur, belgelere ulaşır, haber kaynaklarını konuşturur... Ve çoğu unutulmuş olan ilginç belge ve olayları derleyip kitap yapar.

Bu, Saygı'nın onuncu kitabı. Bugüne kadar yazdığı her kitap ses getirdi ve en çok satanlar listesinde yer aldı...Çünkü bunlar boş kitaplar değil. Ben de bu saygın ve değerli dostumun kitaplarını okurken çok şey öğrendim. Hatta bunların önsözünü ben yazdım. Bunu yaparken de, en az onunla olan dostluğum kadar onur duydum.

Saygı Öztürk'ün kişiliğine, dostluğuna ve özellikle de gazeteciliğine saygı duyuyorum.

Biz balık hafızalı bir toplumuz. Olanları hemen unuturuz. Bizim için can verenleri bile unuttuğumuz sıkça olur! 1993 yılında Elazığ- Bingöl yolunda şehit edilen 33 askerimiz bunun en somut örneklerinden biridir.

Şimdi aradan 15 yıl geçti ve Saygı Öztürk bu dosyayı, bu kitabıyla yeniden açıyor. Çok da iyi ediyor. Bu inanılmaz katliam başka bir ülkede olsaydı, o ülkenin 33 silahsız asker karayolunda otobüsleri durdurulup yere indirildiğinde ve acımasızca taranıp şehit edildiğinde, çok başka olaylar yaşanırdı. Oysa biz olanları unuttuk bile!

Aklımıza “33 Şehit Asker Anıtı” dikmek bile gelmedi. Bugün çevrenizde küçük bir soruşturma yapın bakalım, bu olay kaç kişi tarafından anımsanıyor! Kaç kişi bu olayı biliyor!

Bu olay nasıl oldu? Peki bu işin sorumluları kim? PKK terörünün en yoğun olduğu bir dönemde bu askerlerimizi Malatya’dan otobüsle, silahsız ve korumasız yola çıkaranlar kimdi? Bu inanılmaz ihmal sonrasında onlar yargılandı mı? Ceza aldı mı?

Katliamın sorumlusu olduğunu bildiğimiz ve halen cezaevinde bulunan Şemdin Sakık bu konuda neler söyledi? Nasıl yargılandı?

Hepsinin yanıtını bu kitabı okuyunca öğreneceksiniz.

Dahası var. O yıllara bir kez daha dönüp anımsayalım. Türk medyasının bazı kalemşorları ve ekran yorumcuları, bütün bunlar olurken PKK ve Abdullah Öcalan’ı göklere çıkarma yarışındaydı. Köşelerde ve ekranlarda “Özgürlük, demokrasi, Kürt hakları” sloganları atılıyor, çok sayıda gazetecimiz “Sayın” Öcalan’la bir söyleşi yapabilmek için Suriye’de onun ayağına gitmekten utanmıyordu. PKK tohumları kendi kendine yeşermedi. O tohumları toprağa atıp gübreleyenler arasında bizim medyamızın bazı anlı şanlı mensuplarının rollerini de asla unutmayalım.

Saygı’nın kitabının adı “33 Kurşun.” Ancak şehitlerimizin üzerinden 33 değil, tam 1 547 kurşun çıkarıldı. O karanlık gecede yolun ortasında şehit başına kaç kurşun düştüğünün hesabını siz yapın!

Bu kitabı yüreğiniz yanarak okuyacaksınız.

Devlet onları unuttu. Milletimiz de çoktan unuttu. Hiç değilse siz unutmayın ve bu kitabı okurken, ya da bitirdiğinizde onların ruhuna bir Fatiha okuyun. Ne yazık ki elimden ancak bu çağrıyı yapmak geliyor.

Saygı Öztürk’ü gazeteciliği için bugüne kadar çeşitli nedenlerle yüzlerce kez kutladım. Bu kitabı için burada bir kez daha kutlamayı görev biliyorum, “ellerine sağlık” diyorum.

Karlı bir Ankara günüydü. Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis, tül perdeyi aralayıp pencereden bakarken, "Bu kar dinmeyecek anlaşılan" diye söylendi. Telefonu çaldı, iç hat-tan arayan İçişleri Bakanı İsmet Sezgin'di. Bakan, "Paşam, siz de erteleyin de Diyarbakır'a birlikte gidelim" dediğinde, Bitlis, daha önce planladığı bu toplantıya gitmezse arkadaşlarının moralinin bozulacağını belirtti. Bakan da ona, "Peki paşam, size hayırlı yol-culuklar" dedi.

Kurmay Başkanı Korgeneral Yalçın Erten'in yanına, Genel Sek-reter Albay Osman Özbek girdi. Özbek, "Komutanım, eğer uygun bulursanız, komutanımıza birlikte gidelim, bu havada yola çıkma-masını söyleyelim. Bu havada Diyarbakır'a gidilmez" dedi. Erten, "Ben söyledim. Ama gitmekte kararlı. Odasından çıkmadan bir kez daha söyleyeyim" dedi. İki komutan birden ayağa kalktı. Eş-ref Bitlis'in özel kalem müdürlüğü odasına geldiklerinde Yalçın Paşa, doğrudan makama girdi. Az sonra çıktığında, "Hayır, gitme-ye kararlı" dedi.

"Çıkış emri" geldiğinde, Kurmay Başkanı Korgeneral Yalçın Er-ten, Genel Sekreter Albay Osman Özbek, yardımcısı Albay Ahmet Demirtaş ve bazı görevliler kapının önüne inmiş, komutanı Eti-mesgut Askeri Havaalanı'na yolcu ediyorlardı. Komutan, havaya bakarken, gözüne Jandarma Genel Komutanlığı tabelası takıldı.

Komutanın aracı hareket ettikten sonra, arkasından Genel Sekreter Yardımcısı Albay Ahmet Demirtaş, Ankara İl Jandarma Komutanı Albay Şentürk Kılınç'ın araçları da Etimesgut Askeri Havaalanı'na gitmek üzere ayrıldı.

Komutan, Kara Havacılık Okulu'nda uçağına binerken, Diyar-bakır'dan gelen son habere sevinmişti. Diyarbakır Havaalanı'nda

inifler normale dönmüftü. Uçak havalandıktan sonra Albay Demirtaş, “Hayırlı yolculuklar olsun” dedi. Binaya girince üniformasının üzerine biriken kar tanelerini silkeledi. Telefonla Genel Sekreter Osman Özbek’i aradı:

“Komutanım, komutanımızın uçağı havalandı. Karargâha dönüyorum. Emriniz?”

Özbek, “Tamam” dedi. Komutanın verdiği bir emri yerine getirmek için o gün genel sekreter olarak havaalanına gidememişti. Onun da içinde bir sıkıntı vardı. Komutana bu havada gitmemesi için âdeta yalvarmışlardı. Ancak, komutan gitmesi gerektiğini söylemiş, daha fazla ayrıntıya girmemişti.

“Havadaki uçak komutanın olabilir mi?”

Osman Özbek daha yeni kapatmıştı ki telefonu çaldı. Arayan Esenboğa Havaalanında görevli Hakan Üsteğmen’di. Heyecanlıydı. “Komutanım, Güvercinlik’ten kalkan bir uçak Esenboğa’ya acil iniş izni istiyor. Eşref Paşanın bulunduğu uçak olabilir mi?” dedi.

Özbek, “Olabilir. Ben de komutanın otomobiliyle hemen geliyorum” dedi. Komutanın makam aracı Etimesgut Askeri Havaalanı’ndan dönerken, karargâhta bulunan diğer otomobil hemen hazırlanıp Esenboğa’ya gidilecek, Eşref Bitlis karargâha getirilecekti.

Komutan merdivenleri inerken, posta, “Komutanım, Hakan Üsteğmenim acil deyip sizinle görüşmek istiyor” dedi. Özbek, kötü bir haber alacağını tahmin ediyordu. Odasına gelirken, şapkasını çıkardı.

“Evet Hakan Üsteğmenim, dinliyorum.”

Hakan Üsteğmen, “Komutanım, kule uçağın radarda görünmediğini, Yenimahalle civarında düşmüş olabileceğini söylüyor” dedi.

Karargâh karışmıştı. Makam odasının arkasındaki küçük bölümde çalışan İçişleri Bakanı Sezgin’in yanına hızlı adımlarla Özel Kalem Müdürü Ertuğrul Öztürk girdi. Bakan, “Hayırdır Ertuğrul” deyince, “Kötü haber var efendim. Bir uçak düşmüş, içinde bir orgeneral olduğu söyleniyor” dedi.

Komutanın uçağı Yenimahalle’ye, PTT’nin bahçesine düşmüştü. Olay yerine ilk ulaşanlar o an Aselsan’a gitmekte olan cumhurbaşkanı ve Genelkurmay başkanı olmuştu... Bitlis Paşa artık yoktu... Diyarbakır’da yapılacak, Kuzey Irak’ta devam edecek toplantı hiç yapılamayacaktı... Aynı dakikalarda, PKK adına yapılan açıklamada, Bitlis’in uçağını düşürdüklerine ilişkin açıklama, olayı daha da farklı boyutlara getiriyordu.

Operasyona “Orgeneral Eşref Bitlis” adı verildi

Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis 17 şubat 1993'te uçak kazası sonucu şehit düştü. Nisan ayında, bölücü örgüte yönelik etkili bir operasyon planlanmıştı. 14 nisan'da başlayacak bu operasyona “Orgeneral Eşref Bitlis Operasyonu” adı verilmişti. Plana göre, operasyondan önce herkesin görev bölgesinde olması isteniyordu..

Operasyon bir türlü başlamıyordu. PKK'nın başı Abdullah Öcalan sık sık “ateşkes”le ilgili açıklama yapıyor, Irak'ın kuzeyinde bulunan Kürt liderler de ateşkesin sürmesi için çaba gösteriyordu. Çatışma olmadığı için Türkiye'nin değişik yörelerine şehit asker cenazeleri gitmiyordu. Dağlarda yüzlerce teröristin rahat hareket etmesi bazılarını hem üzüyor, hem de ateşkesi nasıl bozarız diye planlar yapıyordu.

Artık “ateşkes”ten bıkanlar vardı. Bunlardan biri olan “Yeşil”, güvendiği bazı komutanlarla sohbet ediyordu. Birisi “Böyle olmaz” dediğinde, karşısındaki asker “Burada eşkıya olduğunu bilmemize rağmen elimiz-kolumuz bağlı” diye söylendi. “Yeşil”, “Biz gidelim, basalım, ateşkes bitsin” dediğinde, odadaki beş kişi birbirlerine baktı. Sessizliği “Yeşil”in sigara paketinin hisırtısı bozdu.

O gün yine önemli bir ihbar alınmıştı. On dört kişilik bir PKK grubunun hangi saatte nereden geçeceği bilgisi ulaşmıştı. Köylüler de artık, ihbar etmenin bir işe yaramadığını biliyordu. İhbar ettiklerinin üzerine gidilmiyor, onlar da “Hükümet ile PKK anlaş-tı mı?” diye merak ediyorlar, bazı bilgileri ilgili makamlara ver-meye gerek bile duymuyorlardı.

Her ne kadar “Ateşkes diye bir şey yok” denilse de, yaşayanlar, olayın içinde olanlar durumu yakından biliyorlardı. Artık ne terörist kovalıyor, ne fazlaca araziye çıkıyorlardı. Böyle olunca, teröristler daha rahat hareket ediyordu. Bir gün önce yine yol kesmiş, kimlik kontrolleri yapmışlardı. Bu arada, MHP Genç ilçe başkanını öldürmüşlerdi. Devlet görevlileri sessiz kaldıkça, onlar da bundan cesaret alıp azmayı sürdürdüler. Artık daha kalabalık gruplarla hareket ediyorlardı. Bu sırada, Şekeran üzerinden gelecek 120 kişilik bir grubun Ziver Köprüsü'nden geçeceği haberi gelmişti.

“Gizlice git, köprüyü havaya uçur”

“Yeşil” sigarasını yaktı. Derin bir nefes çekti. Yıllardır birlikte olduğu kişiye “Ateşkesi bozup, operasyonlara tekrar başlatabil-

mek için ne yapabiliriz?" diye sorarken, Görese Dağı'na doğru baktı. Orada 250 kadar terörist kış tertiplenmesindeydi. Zor bir hedef olmasına rağmen, yanlarına alacakları beş altı kişilik grup ve ağır silahlarla, Görese Dağı'nın batısından gece sızma harekâtı yapıp, dağın doğu yamaçlarındaki üs bölgelerinde, teröristlere sabah içtimasında hiç beklemedikleri bir anda makineli tüfekler ve 60'lık havanlarla büyük kayıplar verdirmeleri halinde "ateşkes" in bozulacağını düşünüyordu. Ardından "Ah bir de çatışmayı başlattığımızda komando birlikleri bölgeyi çevirse, grubun tamamını imha ederiz" diye ekledi. Ancak, "Yeşil" in o dönem "ateşkes" i bozma çabası destek bulmadı.

Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis için hep "farklı bir komutandı" değerlendirmesi yapılıyordu. Hem asker olarak askeri konularda yaptığı konuşmalarla, hem de sivil elbiselerini giyerek çıktığı televizyonlardaki açıklamalarda yaptığı söyleşilerle halkın beğenisini ve sempatisini kazanmıştı. Açıkoturumlarda karşısında kim olursa olsun fikir tartışmalarına giriyordu. Eşref Bitlis Paşa, "Bölgede konuşlanmış durumda bulunan Çekiç Güç'ün Türkiye'den ayrılması gerektiğini belirtiyor ve ABD'nin Kuzey Irak'ta oluşturmaya çalıştığı Kürt devletinin Türkiye'nin zararına olduğunu" söylüyordu. Bu nedenle ABD Büyükelçiliği tarafından birkaç defa hükümete şikâyet edildiği de söyleniyordu.

Bunlar yetmemişti. Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Eşref Bitlis ile Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen, 17 aralık 1992'de Barzani ve Talabi'yle görüşmek için Irak'ın Salaheddin kentine helikopterle gidiyordu. Bu gidişten, Çekiç Güç Harekât Üssü'nün haberdar edilmiş olmasına rağmen Bitlis ve Özgen'in bulunduğu helikopter defalarca taciz edildi.

Eşref Paşa, bölgede karlar kalkmadan, tüm Güneydoğu'da aynı anda başlayan büyük bir operasyonla PKK'ya belini doğrultamayacağı bir darbe vurmak düşüncesindeydi. Bu operasyon PKK bahar tertiplenmesini yapmadan başlatılmalıydı. Hazırlıklara başlamaları için karargâhına ve Asayiş Kolordusu komutanına gerekli emirleri verdi. Ama, Bitlis bu operasyonu hiç başlatamadı. Diyarbakır'a gitmek için havalandıktan kısa süre sonra uçağı düştü...

Ancak, Asayiş Kolordusu Komutanlığı, baharla birlikte etkili bir operasyon için hazırlıkları sürdürdü. Harekât planlarını hazırlayıp, illerin güvenlik komutanlıklarına kendi planlarını yapmaları emrini verdi. Güvenlik Komutanlıkları da 1993'ün mart ayını, komşu güvenlik komutanlıklarıyla hedeflere yapacakları ortak harekâtların koordinasyonlarını hazırlayarak geçirdi. Aynı anda, bu kadar çok

birlikte, bu kadar büyük bir operasyon bölgede ilk defa yapılacaktı. Operasyonun ismi de belliydi: "Eşref Bitlis Operasyonu."

Operasyon planları büyük bir gizlilik içinde hazırlanmıştı. 14 nisan 1993 sabah 5'te "Eşref Bitlis Operasyonu" başlayacaktı. Hazırlanan planlar bölük seviyesine kadar (kendilerini ilgilendiren kısmıyla) emir olarak verilmişti. Güvenlik komutanlıklarının son koordinasyon toplantısı, 10. nisan 1993 günü Asayiş Kolordusu komutanı başkanlığında Bingöl'de yapıldı.

Elazığ'ın Palu ilçesi ile Bingöl'ün Genç ilçesi ara hattında, Murat Nehri'nin hemen batı kenarlarından başlayıp Haşlan Dağı'nın zirvesine ve Şekeran Yaylası'na kadar uzanan her bir ağacının yüksekliği dört beş katlı ev boyunda olan Şekeran Ormanı'na yörede "Ayı Ormanı" denilir. Ağaçların köklerinden çıkan ve "piç" olarak tanımlanan dalları ise neredeyse iki katlı ev yüksekliğindedir. Meşeler öyle bir büyümüş, öyle bir gelişmiştir ki gövdelerini iki kişi bir olsa kucaklayamaz. Orman yakınlarında karayolu da olmadığından kesilememiş, bakir kalmış bir ormandır. Burada operasyona katılan bir subay, "Ayı ormanı"nı anlatırken "Vietnam ormanları gibiydi" diyor.

Bir asker o ormanı anlatırken hüzünleniyor. Arkadaşını hatırlayıp gözleri doluyor, "Osman'ı da orada kaybettik" diyor. Ayı Ormanı'nın Murat Nehri yakınındaki Sahabe Tepe'ye operasyon yapan Elazığ Jandarma Komando Taburu burada 11 şehit vermişti.

Şekeran Ormanı'nda da, "Parmaksız Zeki" kod adlı Şemdin Sakık, 250 PKK'lıyla kışı geçirmiş, henüz yaz tertiplenmesini yapıp, alana yayılmamıştı. Eşref Bitlis Operasyonu'nda Doğu ve Güneydoğu'da girilmedik üs bölgesi kalmayacak, örgüte bir daha toparlanamayacağı bir darbe vurulacaktı. Elazığ ve Bingöl'deki birliklerin bir kısmı da Şekeran'a girecekti.

Son bir haftada Şekeran'daki terörist grubundan peş peşe iki PKK'lı kaçıp güvenlik güçlerine teslim olmuşlardı. İfadelerinde de ilginç bilgiler veriyorlardı. Şekeran Ormanı'ndan 120 kişilik bir grubun Murat Nehri üzerinde bulunan Ziver Köprüsü'nden geçeceği ve oradan Bingöl kırsalına dağılacağı bilgisi yine gelmişti...

Büyük operasyonun başlamasına daha dört gün vardı. Teröristlerin geçişlerinin ve ikmal yollarının kesilmesi gerekiyordu. O köprü uçurulmalıydı. Sabah, Ziver Köprüsü yerinde olmamalıydı. Emir verilmişti:

"Gizlice git, köprüyü havaya uçur."

"Beş altı kişiyle yarın akşam gider derhal uçururuz."

Ziver Köprüsü, Murat Nehri'ni karşıdan karşıya bağlayan iki

buçuk metre genişliğinde bir asma köprüydü. Nehrin bir yanından, nehre paralel demiryolu geçiyor, karşı tarafta ise Büyük Akbulut ve Küçük Akbulut köyleri yer alıyordu. Köprüyü en çok nehri karşıdan karşıya geçmek, karşı köylerden erzak ikmal yapmak için teröristler kullanıyordu. Daha önce köprü yakınlarında pusu faaliyetinde bulunan Palu jandarmaları ile köprüyü kullanan teröristler arasında iki defa çatışma çıkmış, birinde bir er hafif yaralanmış, teröristlere herhangi bir kayıp verdirilememiştir.

Asma köprü, tabanı 4 santimetre çapında dört çelik halat üzerinde, 5 santimetre kalınlığında latalar kullanılarak yapılmış, her iki yana da boydan boya 10x10 latalar döşenmişti. Yanlarda tabandan bir buçuk metre yükseklikte, 3 santimetre çapında, iki adet daha tutunmak için çelik halat vardı.

Ortalık zifiri karanlıktı. Gök gürüyor, yağmur yağıyordu. Köprüyü uçurmak için gelenler sırlıklam olmuşlardı. İçlerinden birisi "Donumuza kadar ıslandık. Ama iyi ki yağmur yağıyor. Bu havada kimse evinden çıkmaz, teröristler intikal etmez, biz de gizlilik içinde verilen görevi yapıp döneriz" dedi.

Karanlık, yağmur yetmiyormuş gibi köprü tabanındaki dört çelik halatın açıkta olmadığını gördüler. Canları sıkılmıştı. Birisi "Merak etmeyin, kalasları ben keserim" dedi, "marangoz olduğumu unutmayın. Aha işte testeremi de getirmişim." Bu kişinin adı Nihat'tı, kalasları birer birer kesip Murat Nehri'ne atıyordu.

Nihat, köprüünün tabanında bir metrelik bir alan açmış, dört çelik halat da açığa çıkmıştı. Bundan sonrası bomba eğitimi almış olanlarındı. Onlar devreye girdi ve sırt çantalarında getirdikleri C-4'leri, elektrikli füyeleri çıkarıp çelik halatlara bağlamaya başladılar. Kalın halatlara dörder kalıp, yanlardaki ince halatlara ikişer kalıp olmak üzere, toplam yirmi kalıp C-4 kullanmışlardı. Her kalıp 1 kilo 200 gramdı.

"Vallahi Uğur Mumcu'dan beter oluruz"

Birisi elektrikli füyeleri seri olarak bağlamaya başlarken, öbürü "Ben de bir arkadaşlara bakayım" dedi. Arkadaşlarından birinin üzerinde naylon bir örtü vardı. Arkadaşı, naylonun altında yağmurun sesini dinler gibiydi. "Vay uyanık vay, nereden çıktı bu?" diyerek, "o da kenarından tutup naylonun altına girdi. Artık ıslanacağı kadar ıslanmıştı ve şimdi tam sigara tütürme zamanıydı. Yere uzanarak çakmağını yaktı. En zayıf bir ışık bile karanlıkta çok uzaklardan görülebilirdi. Işık sızdırmamak için, sigarasını

avucunun içine alarak içiyordu. "Böyle olunca da ne keyif veriyor meret. Tadına doyulmuyor" dedi. Şimşekler çakıyor, bir anda ortalık aydınlanıyordu. Şimşek çaktığı bir an sigarasını söndürürken arkadaşı, "Şimşekten C-4 patlayıcılar etkilenirse hapi yutarız" dedi. "Uğur Mumcu'dan beter oluruz! Onun parçalarını buzlardan kazıdılar, bizim ise zerremizi bulamazlar."

"Şimşek patlatır mı füyeleri abi?"

"Elektrikli füyne kullanıyoruz, havadaki elektrik akımından etkilenebilir!"

Naylonun altından çıkıp döndüğünde bağlantılar da bitmişti. Ateşleyiciye bağlanacak kabloyu yere serip, 50 metre uzaklıktaki demiryolunun altındaki menfezde ateşleyiciye bağladılar. Menfezde sadece iki kişiydiler.

"Ne dersin halatları koparmaya yeterli mi?"

"Koparması lazım, fazla fazla bağladık."

"Keşke yanımızda demir testeresi de getirseydik, yarın köprü yerinde kalırsa rezil olurum."

"Biraz sonra köprü yok olacak, sen merak etme..."

Heyecanlıydılar. Ateşleyicinin kolunu aşağı indirince, büyük bir patlama sesi, gök gürültüsünü bastırdı. Üç beş saniye sonra köprünün havalanan parçaları Murat Nehri'ne düşüyor, onların suya değdiklerinde çıkardığı ses gök gürültüsüne karışıyordu. Sesler kesilince menfezin içinden koşarak köprü ayağına gittiler. Altı halat da kopmuş, halatların uçları lif lif açılmıştı. 11 nisan sabahı Ziver Köprüsü'nü arayan bulamayacaktı. Yolda dönerlerken, "C-4'leri döşerken düğmeye basana kadar patlamasın diye hep dua ettim" dediğinde, diğeri de "Ben de, ben de" diyordu...

Ziver Köprüsü artık yoktu. Şekeran'daki teröristler operasyondan önce Bingöl tarafına geçemeyeceklerdi. Ama, 13 nisanda başlaması gereken o operasyon da hiç gerçekleşmeyecekti... Ziver Köprüsü'nün ne amaçla uçurulduğunu bilenler biliyordu ama bilinmeyen, Apo'nun "tek taraflı" diye açıkladığı "ateşkes" yoksa iki taraflı mı olmuştu. Operasyona hazırlanan köy korucuları önceden planları yapılan Eşref Bitlis Operasyonu'nun niçin başlamadığını hep merak ettiler.

Mayısın ilk haftasında Palu ilçesi sınırları içerisinde, Murat Nehri'nin doğusundan, Palu İlçesi Jandarma Komutanlığı'na bölgede büyük bir PKK'lı grubun görüldüğü duyumu geldi. Alay komutanı Elazığ Jandarma Komando Taburu ile bu taburun emrine verdiği Palu Jandarma Komando Bölüğü'nü bölgeye sevk etti. Üç gün kovalamaca oynadılsa da teröristlerle temas sağlayamadı-

lar. Komando taburu kurulduğundan beri Şırnak'ta görev yapmış, Elazığ'a yeni gelmişti, bu yüzden personel araziye yabancıydı. Üçüncü günün sonunda Bingöl sınırındaki dağlara tırmanırken teröristlerin gidişini gördüler.

“Teröristler yolu kesecek” belgesi

Bölgede önemli bir hareketlilik vardı. Bingöl Emniyet Müdürlüğü İstihbarat Şubesi'nde görevli bir sivil polis, şubeye giderken heyecanlıydı. Yolda, raporunu nasıl yazacağını kafasından geçiriyordu. PKK'nın “ateşkes” kararı vardı ama Bingöl-Elazığ yolunu keseceklerine ilişkin bilgi almıştı. Oğlu örgütte “önemli noktada” olan bir babadan öğrenmişti. İçinden, “Ne bilgi verdiyse doğru çıktı. Adam beni hiç yanıltmadı” diye geçirdi.

Müdürüne durumu anlattı, “Müdürüm hiç merak etme, kaynağım sağlam, bilgiler teyitli” dedi. 21 Mayıs 1993 tarihinde “gizli” kayıtlı 93/123 sayılı yazı Emniyet Genel Müdürlüğü'ne, İl Jandarma Komutanlığı'na, Güvenlik Komutanlığı'na “A teyitli” olarak gönderildi. “A teyitli”, “Doğruluğu birinci derecede teyitli” anlamına geliyordu.

Yazının bir kopyası, Emniyet Genel Müdürlüğü İstihbarat Dairesi Başkanı Halil Tuğ'a geldi. PKK'nın “ateşkes” kararı olmasına rağmen böyle bir eyleme girişebileceğine ilişkin Tuğ'a değişik kaynaklarından da bilgiler gelmişti. Sıradan bir istihbarat bilgisi olmadığına, masa başında yazılmadığına inanıyordu. Polis memura meslekte yeni olmasına rağmen orada önemli kaynaklar bulunduğunu biliyordu. Yardımcısına, “Hemen yazının dağıtımını yapalım” dedi.

Aynı gün, Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı, MİT Müsteşarlığı ve Jandarma Genel Komutanlığı'na yazının birer kopyası gönderildi. Yazıda şöyle deniliyordu:

Elazığ'ın Palu ilçesindeki 300 kişilik PKK grubundan ayrılan 150 kişilik bir grubun Bingöl bölgesine geldiği ve aynı grubun birkaç gün içinde Bingöl-Elazığ karayolunu kesip eylem yapacağı, Bingöl il merkezi ile kendilerine yardımcı olmayan bazı köylere eylemde bulunacağı bilgisi alınmıştır.

Milliyetçi Hareket Partisi (MHP) Genç İlçe Başkanı Hadin Ari, yol kesen, kimlik kontrolü yapan bir grup PKK'lı tarafından öldürülmüştü. Hadin Ari, “Yeşil” kod adlı Mahmut Yıldırım'ın da akra-basıydı. Ari'nin cenaze törenine parti adına katılma görevi de o

gün Erzurum'da bulunan MHP Milletvekili Tuncay Şekercioğlu'na verilmişti. Tehlikeli olduğunu bile bile Tuncay Şekercioğlu cenaze töreni için Genç'e gidiyordu.

Erdal, minibüsünü, Fercan'ı düşündü

Hatay-Serinyol'da acemi er eğitimini tamamlayan Erdal, Malatya'dan asker arkadaşlarıyla dağıtım için gideceği araca binerken aklına minibüsü geldi. Minibüsü aldığı anda ilk işi arkasına "Bir tane" diye yazdırmak olmuştur. Onun bir tanesinin kim olduğunu Denizli'nin Karakova köylüleri biliyordu. Minibüs şoförü Erdal, Fercan'a yanaktı.

Otobüs Malatya'dan yola çıktığında aklına yine Fercan geldi. Erdal, "Sağ salim askerliğimi tamamlayayım, hemen ardından evlilik" demişti. Erdal'ın aklından hiç orada şehit olmak, yaralanmak geçmemişti...

Hepsi, "Güneydoğu öyküleri" dinlemişti. Onların da dönüşte anlatacağı öyküleri olacaktı. Hangi çatışmada başlarından ne geçtiğini anlatacaklardı. Bazen güldürecek, bazen ağlatacaklardı.

Dinledikleri Güneydoğu öykülerini anlatıyorlardı. Gece pusuya yatarsınız. Akşam karanlığı çökünce, gün ağarınca kadar orada kalırsınız. Sigara içmezsiniz yeriniz belli olmasın diye. Bazen dayanamaz avuçlarınızın içinde eğilerek sigaranızı içersiniz ışığı sızmasın diye... Gördüğünüz bir bodur ağaç uyku çöktükçe şekilden şekile girer. Bazen onu üzerinize doğru gelen bir teröriste benzetir, "Dur!.." diye bağırırsınız... Bazen de üzerine bir şarjör mermi boşaltırsınız... Kıpırdamaz. "Ellerini kaldır ve yaklaş" diye bağırırsınız. Gelmez bir türlü. "Gel diyorum, yoksa ateş ederim" dersiniz. Yanınıza gelen arkadaşınız, "Ne oldu, kimse yok ki tertip" dediğinde gözlerinizi bir defa daha ovuşturur, biraz da utanırsınız.

Herkesin gün ağarana kadar izlediği, gözlerini ayırmadığı bir vadi vardır. Bazı vadiler o kadar yeşil olur ki, nereden, ne zaman kimin çıkacağını anlayamazsınız. Gece pusular, gündüz gözetlemeler...

"Annemle birbirimize sarılıp ağladık"

Hakan, terini sildi, tekerlekli sandalyesini hareket ettirdi. Tül perdesi çekili pencereden uzaklara baktı. "Aklıma askere gideceğim gün geldi" dedi. Çayını güçlükle ağzına götürürken, "O gün bir başkaydı" diye ekledi. Bardak tutan eli yanınca çayından kü-

çük bir yudum alıp hemen bıraktı. Yeni şekil verdiği bıyığıyla oynarken konuşmaya başladı:

“O gün sabah erken yola çıkacaktım. Annemle aramızda bir kırgınlık vardı. Annem benden önce kalkmış, salonda sanki beni bekliyordu. İçimden hıçkır hıçkır ağlamak geliyordu. O güne kadar içimden hiç böyle bir ağlamak isteği geçmemişti. Annemi görünce birdenbire ben ona atıldım; o da bana atıldı. Öyle bir sarıldık ki, ayrılmamacasına... İkimiz de ağlıyorduk. İkimiz de birbirimizin saçını okşuyor, o ‘Hakanım, oğlum’ diyor, ben ‘Anne, hayırlısıyla gider gelirim, beni merak etmeyin’ diyordum. Belki beş, belki on dakika öylece sarılı kaldık. Evden uzaklaşırken içimde değişik duygular vardı...”

Ve bir patlamada. Hakan’ın bedeni bir o yana, bir bu yana savruldu. Hakan, bir daha annesine ayakta hiç sarılamadı. Hakan bir daha hiç ağlamadı. Hakan, tekerlekli sandalye üzerinde kendine yeni bir dünya kurdu. Şimdi içinden, “O gün keşke anneme daha çok sarılısaydım, anneme sarılıp daha çok ağlasaydım” diye geçeriyor.

Nizipli Ünsal, türküyü duyunca dayanamadı

Siz bakmayın aslan gibi oğlunuzun yanınızda kolay kolay ağlamadığına. Bazen o delikanlılar hiç beklenmedik bir zamanda ağlayacak bir şey bulurlar. Gözleri yağmur bulutu gibi yüklü olur. Mini-büsün radyosundan yükselen bir türküyü daha fazla direnemezler. Hele o türkü, Nizipli Ünsal’ın yola çıktığında duyduğu “Kışlalar doldu bugün / Doldu boşaldı bugün” türküsüye hiç dayanılmaz elbette... Bu türküyü duyar duymaz ağlamaya başladı Ünsal da. Bir taraftan da “Ulan sırası mı şimdi bu türkünün, zaten kendimi zor tutuyorum” diye söylendi.

Acemi birliği derken kendisini Mardin 70. Mekanize Tugayı’nda buldu. Günler geçiyordu. İzin zamanı gelmişti. O gün astsubayı, “Ünsal, operasyon var, sen de katıl” dedi. Ünsal gitmesi gerektiğini söyledi. Memleketinde on dokuz gün kaldı. Birliğine dönmek için evinden ayrıldı. Evden çıktı, üç-dört adım attıktan sonra geriye dönüp baktı. Amcasının kızı “Ne oldu?” dedi. Ünsal beş on adım daha attı, yine geriye döndü. İçine bir şeyler doğmuştu. Annesinin yanına gitti, şunları söyledi:

“Aha bu söylediğimi unutmayın, şimdi gidiyorum ama benim ya cenazem gelecek ya da yaralı olarak döneceğim.”

Oradakiler, “Ağzından yel alsın Ünsal, o nasıl söz, hadi Allah’a emanet ol” dediler. Ünsal bu kez arkasına hiç bakmadı. Yürürken

içinden “Ya şehit cenazem gelecek ya da yaralı olarak döneceğim. Ben biliyorum, ikisinden birisi olacak” diyordu.

Çavuş, “Ölüyorum” deyip şahadet getiriyordu

İzinden döneli yirmi altı gün olmuştu. Yine bir operasyona çıkacaktı. Hemen yanındaki ranzada yatan koğuşçu Yılmaz’ı uyandırdı. Akşamdan her şeyi hazırlamıştı. Yılmaz, uykulu uykulu, “Ne oldu?” dedi. Ünsal, “Yılmaz, aha burada ev telefonum, ev adresim, iş telefonum, iş adresim. Birazdan gidiyorum, bir daha gelmeyeceğim gibi bir his var içimde. Şehit olursam haber verirsin” dedi.

O gün saat 13.00 civarında pusuya düştüler. Üzerlerine yağmur gibi mermi yağıyordu. Hemen yanındaki Adanalı arkadaşı, karşıdaki çalılıklar arasında iki teröristin olduğunu söyledi. Ünsal, “Bas tetiğe koçum” dedi. Adanalı, bastı tetiğe. Birden “Ahh elim” diye inledi. Ünsal eline baktı. Adanalı’nın iki parmağından kan fışkıyordu.

Az ilerde Erol ateş altında kalmıştı. Ünsal, “Komutanım, Erol’u kurtarmam lazım” dedi. Komutanı, “Gidemezsin, yapma” dedi. Ünsal süründü, Erol’un bulunduğu mevziye yaklaştı. Hemen yanında Uzman Çavuş Mustafa, “Ben ölüyorum” deyip kelimeyi şahadet getiriyordu. Ünsal, bir türlü Erol’un yanına yaklaşamıyordu. Erol önce kolundan, ardından bacağından yaralanmıştı. Ünsal, Erol’a, “Korkma koçum, yeter ki başından yara alma. Başını kayanın arkasına koy” diyordu.

Hüseyin Ünsal Çançelik, Erol’u kurtarmak isterken kolundan tam üç mermi yedi. Ünsal, “Kolumda bir sızı vardı ama vurulduğumu bile anlamamıştım. Yaralı halimle Erol’u mevziden kurtardım” diyor.

Aradan tam on üç yıl geçti. Ünsal’la Erol bir daha hiç görüşemediler. Ünsal, “Erol’a kırgınım. Ben onu kurtaracağım diye hayatımı ortaya koydum, o bir gün olsun beni aramadı” diyor. Ünsal’ın bu zoruna gidiyor. Bir de zaman zaman karşılaştığı “Gaziy-sen gazisin. Benim için mi gazi oldun?” sözleri ona kurşun yarısından da ağır geliyor...

Dağıtıma çıkmadan önce Güneydoğu’ya kura çekenlere “Sakal bırakın, bıyık bırakın, yolda bir şey olursa asker olduğunuz belli olmasın” demişlerdi. Artık, kimisi sakal bırakmış, sakalını sıvazlıyordu; kimisi bıyık bırakmış, afili afili bıyığını buruyor-

du. Birbirlerine, “Birkaç saat sonra ne bıyık kalacak, ne sakal” deyip gülüşüyorlardı.

Hedeflerinde hem “Yeşil” hem de milletvekili vardı

MHP Genç İlçe Başkanı Hadin Ari, Servi beldesinde partililer arasında çıkan bir anlaşmazlığı gidermesi için davet edilmişti. Hadin Ari, minibüsle bu beldeye gidenlerle birlikteydi. Beldeye kısa bir süre kala yolları silahlı bir grup terörist tarafından kesildi.

Teröristler minibüsün kapılarını açarken, yolun kenarında mevzilenmiş olanlar da silahlarının namlularını minibüse çevirmişlerdi. İçlerinden birisi, “Kimdir ulan Hadin Ari, çıksın ortaya!” diye bağıırıyordu. Kimseden ses çıkmıyordu. Terörist elindeki silahlı sağa sola ateşlerken bir daha bağıırdı: “Kimse ortaya çıksın. Yoksa hepinizi gebertirim!..”

Hadin Ari, “Benim” deyip bir adım öne çıktı. Teröristlerden ikisi koluna girerek onu oradan uzaklaştırdılar. İki gün sonra cese-di bulunmuştu. Vücuduna erimiş naylon yakıp damlatmışlardı. Bıçakla cildinde yaralar açıp üzerine tuz dökmüşlerdi.

Milletvekili Tuncay Şekercioğlu, o gün Erzurum’da bulunuyordu. Parti genel merkezinden aradılar, Genç ilçe başkanının cenaze törenine parti adına katılmasını istediler. Şekercioğlu, cenaze törenine yetişmişti.

Cenaze namazında yaklaşık 5 000 kişi vardı. MHP il başkanı, milletvekilinin kulağına, “Biz kendimize göre tedbir aldık. Ama burada bulunanların çoğu PKK’lı. Ona göre tedbirli olalım” dedi. Şekircioğlu, sağına soluna baktı. Gergin bir hava olduğunun o da farkındaydı. Ama ne olacağını kestiremiyordu. Cenaze töreninde herhangi bir olay yaşanmaması için dini ve milli ağırlıklı bir konuşma yapmamasının daha uygun olacağını düşündü.

İlçe başkanının toprağa verilmesinden sonra, Şekercioğlu Elazığ’a gidecekti. Ancak, o gün neredeyse herkes yolların PKK’lılar tarafından kesileceğini biliyordu. MHP il başkanı Abdülkadir Bey, “Sayın Vekilim, gitmeyin, Genç’te size yapamadıklarını yolda yapacaklar. Yolu kesip sizi kaçıracaklar” dedi. Milletvekili dönmeye kararlıydı. İl başkanı, telefonla valiyi aradı, “Sayın milletvekilimiz Elazığ’a gidecek. Yolu güvenliği nasıl?” diye sordu. Vali, “Bir sorun yok, gidebilirler” karşılığını verdi.

Parti binasından çıkarken, bir beldenin belediye başkanı milletvekiline “Çok zor durumdayız” dedi. Çevresinde yirmi-yirmi

beş kişi vardı. Konuşmaya devam etti:

“Çok zor durumdayız. Beldemiz teröristlerin muhasarası altında. Bir torba unun fiyatı 75 milyon liraya çıkmış. Bu durumu yetkililere bildirmemize rağmen bir sonuç alamadık. Nerede bu devlet?”

Milletvekili, “Gelin bir de beraber valiye gidelim” dedi. Birlikte valiye gidildi. Milletvekiline anlattıklarını bir de valiye anlattılar. Vali, söylenenleri not alıyor, “Merak etmeyin, gerekli tedbirler alınacak” diyordu.

Bu görüşme yüzünden milletvekilinin yola çıkması da yaklaşık kırk beş dakika gecikmişti. Milletvekili valinin makam odasından ayrılırken vali, “Herhangi bir şey yok ama yine de size koruma verelim. Onlarla birlikte gidin” dedi.

Az sonra, beyaz renkli bir Land Rover araç geldi. Aracın ön tarafında oturan sakallı kişiyi, milletvekili önceden tanıyordu. “Hayırdır Mahmut, ne yapıyorsun, koruma mı oldun sen?” dediğinde, “Öyle bir şey” karşılığını aldı. Milletvekilinin “Mahmut” dediği kişi, “Yeşil” kod adıyla da bilinen Mahmut Yıldırım’dan başkası değildi...

“Gitmeyelim, burnuma kötü kokular geliyor”

Daha “Yado’nun Çeşmesi”ni yeni geçmişlerdi. Yeşil “Yollar açık olmasına rağmen karşı taraftan gelen olmuyor. Bu işte bir gariplik var...” diye söylendi. Milletvekili “Neymiş garip olan?” dediğinde, Yeşil camı sonuna kadar açıp dışarıya sarktı. Bir elini kulağının arkasına koyup uzaklardan gelen sesleri anlamaya çalıştı.

Şoföre, “Hemen dön, hemen acele geri dön!” diye bağırdı. Milletvekili ne olduğunu anlamadı. “Hayırdır Mahmut?” diyebildi. Yeşil, “Biraz ilerilerde bir şeyler var. Bunlar yol kestiler. Beni de, seni de kaçıracaklar” diye seslendi. Şoför, Yeşil’in ani kararlarına alıştı. İçinden, “Yine dellendi bizimki” diye geçirdi.

Dönüşe geçtiklerinde karşıdan gelen Ankara sivil plakalı pikabın şoförüne işaret ediyor, “Gitme, geri dön!” diye bağıırıyordu. Adam, Yeşil’in bağıırıp çağırımlarından korkmuştu. Aracının hızını daha da artırarak aksi yöne doğru yoluna devam etti. 06 plakalı araç onlardan korkmuştu.

“Kaymak, pusuyu anladı geri dönüyor”

Meşeliklerin arasından gözetleniyorlardı. Gözetleyenler milletvekili ile Yeşil’in hangi araçta olduğunu da biliyorlardı. Onların döndüğü görüldüğünde, PKK’lıların telsizinden şu sesler yükseliyordu:

“Kaymak pusuyu anladı. Kaymak, Bingöl’e geri dönüyor.”

“Kaymak” dedikleri milletvekili ile Yeşil’di. Yeşil’in kurnazlığı ve önsüzleri sayesinde tuzaktan kurtulmuşlardı. O gece Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü’nün misafirhanesindeydiler. Haberi öğrendiklerinde, “Bizi de Allah korumuş” diyebildiler.

Sabah erken yola çıktıklarında, yakılmış araçları da görmüşlerdi. “Döndürmek” için uğraştıkları pikabı da gördüler. Yeşil pikabın halini görünce acı acı güldü, “Biz adamı kurtaralım derken o bizden korkup bastı gaza. Kim bilir şoförü ne haledir?” diye söylendi.

Yolda milletvekiliyle derin bir sohbete daldılar. Yeşil, Suriye ve Irak’a sık sık gidip geldiğini belirtiyor, Türkiye’deki olayların oralardan tetiklendiğini dile getiriyordu. Tuncay Şekercioğlu’ndan ayrılırken, “Ankara’ya geldiğimde bir çayınızı içmek için mutlaka uğrayacağım” dedi. Sözünü tuttu. MHP Genel Merkezi’ne gitti ve hayatını kurtardığı Tuncay Şekercioğlu’nun çayını içti.

Tuncay Şekercioğlu, Yeşil’in vali tarafından koruma olarak verilmesine şaşırmişti şaşırmasına ama bunu hiçbir yerde söylemedi.

“En az 100 askeri şehit etmişler”

Daha olay sıcaktı. Elazığ-Kovancılar MHP İlçe Başkanı Aydın, ilçede görevli komutanı tanıyordu. Telefona çıkan askere, “Önemli bir durum var. Komutanımızla konuşmam lazım” dedi. Asker “Görüşün komutanım” dediğinde, komutan “Seni dinliyorum Aydın” dedi. Aydın heyecanlıydı. Telefonda şunları söyledi:

“Komutanım, Genç MHP İlçe Başkanı Hadin Ari’nin cenazesinden geliyorduk, Bingöl’de Atapark’ı 2 kilometre kadar geçmiştik ki teröristlerin yolu kesmiş olduğunu öğrendik. Çok kalabalıklarmış. Bir sürü otobüsü durdurmuşlar. Asker sevkıyatı varmış. Birçok askeri, kimliklerine bakarak seçip götürmüşler. Daha sonra uzun süre silah sesleri geldi, en az 100 kişiyi öldürmüşler deniliyor.”

Sesinden üzüntüsü ve heyecanı belli oluyordu. Aydın, zaman zaman Trabzon ve Rize’ye gider, oralardan Rus malı çeşitli eşyaları alır, bunları çocuklarına kaldırımlarda sattırarak geçimini temin ederdi. Geçen yıl bir defasında Karadeniz’den gelirken Tunceli-Pülümür’de gene yolu kesilmiş, yanındaki öğretmen arkadaşlarıyla kimliklerini aracın koltuklarının altına saklayarak kurtulmuşlardı. Antrenmanlıydı yol kesilmesine.

Komutan, olayla ilgili birkaç soru sordu. Duydukları karşısında dehşete düşmüştü. “Demek yol kesilecek istihbaratı doğruy-

muş” dedi. Aydın, “Anlamadım komutanım, ne doğruymuş?” derken, komutan, “Sonra konuşuruz Aydın. Önemli bir şey duyarsan beni yine ara” deyip telefonu kapattı.

Aydın’ın dediği gibi gerçekten o gün yol kalabalıktı. Hem ace-mi eğitim dönemini bitiren erler Doğu ve Güneydoğu’daki birliklerine hem de Doğu ve Güneydoğu’daki birliklerden izne, tezkereye giden erler Batı’ya gidiyorlardı. Kovancılar ve Karakoçan ilçe jandarma komutanlıkları sorumluluk bölgelerindeki karayolları üzerinde, verilen emir doğrultusunda güvenlik tedbirlerini almışlar, er taşıyan otobüsler sorunsuzca bölgelerinden geçmişti. Aynı tedbirleri Bingöl’ün almadığı düşünülemezdi. Üstelik, alınan bir duyum üzerine 24 Mayıs sabahı Atapark yakınlarındaki bir bölgede operasyon yapılmış, operasyona Elazığ İl Jandarma Komutanlığı’na bağlı bir komando taburu da katılmış, yolun kesildiği yerden, olaydan bir saat önce geçerek Elazığ’a dönmüştü.

Ertesi gün öğleden sonra, Kovancılar’a gelen kişi, otomobilden iner inméz “Bunlar hep o Parmaksız Zeki’nin işi. Bir gün mutlaka elime geçireceğim. Bu yaptıklarının hesabını tek tek sormazsam bana da Yeşil demesinler” dedi.

Bakan sordu: “Bunu önceden niçin öğrenemedik?”

Eylemsiz geçen bir kış döneminden sonra, Bingöl’ün 15 kilometre yakınında, 33 erin katledilmesi basında ve kamuoyunda infial yaratmıştı.

Sözde “ateşkes” kararları olmasına rağmen PKK’lıların yol kesip, 33 askeri şehit etmelerinin ardından, Emniyet Genel Müdürlüğü de hedef olmuştu. İstihbarat Dairesi Başkanı Halil Tuğ, basında yer alan eleştiriler üzerine önce Emniyet Genel Müdürü Yılmaz Ergun’un odasına gitti, “Sayın Genel Müdürüm, bizim ne kabahatimiz var. Biz görevimizi yapmış, yolun kesileceğini ilgili makamlara bildirmişiz. İşte bizim istihbaratımız, işte ilgili makamlara gönderdiğimiz uyarı yazıları. Müsaadenizle bu durumu bir de bakanımıza anlatalım” dedi.

Yılmaz Ergun, daire başkanı Halil Tuğ’la birlikte önce İçişleri Müsteşarı Fahri Öztürk’ün odasına gitti. Basında yer alan eleştirilerin bu yönüyle haksız olduğunu belirtti ve bu durumu İçişleri Bakanı İsmet Sezgin’e anlatmak istedikleri bilgisini verdi. Az sonra, Emniyet genel müdürü ile İstihbarat Dairesi başkanı bakanın makam odasındaydı.

Halil Tuğ, bakanın çok takdir ettiği emniyetçilerdendi. Ancak, son olay bakanın da hayli canını sıkıyordu. Tuğ'u görür görmez, "Halil, bunu önceden niçin öğrenemedik? Bak herkes bizim üzerimize geliyor" dedi..

İstihbarat Dairesi Başkanı Tuğ, "Efendim üzerimize haksız bir biçimde geliyorlar. İzniniz olursa, Bingöl'den gelen ve yolun kesileceği belirtilen istihbarat notunu birkaç gazeteciye vermek istiyorum. Aksi halde bu eleştirilerden bizim kurtulmamız mümkün değil" dedi.

Bakan, "Siz kendi usullerinize göre gereğini yapın" dediğinde, Tuğ ne yapacağını biliyordu. Güvendiği iki gazeteciyi odasına davet etti. Böyle durumlarda gazetecinin taktiği de bellidir. Onlar da öyle yaptı.

İki gazeteci Tuğ'un odasına girer girmez, "Bu ne rezalet, adamlar yol kesiyor, 33 askeri şehit ediyor, böyle bir olay meydana geleceğini önceden öğrenemiyorsunuz" dediğinde, belgeyi ortaya sürmenin tam zamanıydı. Tuğ, "Bilen bilmeyen konuşuyor kardeşim. İşte belgesi. Bakın tarihine, biz yolun kesileceğini ne zaman ilgili yerlere yazmışız?" dediğinde gazetecilerin heyecanı da artmıştı.

Müthiş bir belge görmüşlerdi. Buna göre, eylem yapılacağı üç gün önceden belliydi. Ancak bırakın belge vermesini, ağzından kolay kolay laf alınamayan Halil Tuğ'dan bunu nasıl alacaklardı?

Emniyet'te bunlar olurken, Jandarma Genel Komutanlığı'nda da hareketlilik devam ediyordu. Tümgeneral Erdinç Aygün olayı soruşturmak üzere muhakkik tayin edilmişti. İdari soruşturma devam ederken, Elazığ 8. Kolordu Askeri Mahkemesi savcısı Binbaşı İnyet Taş da adli soruşturma başlatmıştı. Bu büyük olayda ihmal olduğu gerekçesiyle,

1- Elazığ Güvenlik Komutanı ve İl Jandarma Komutanı Jandarma Kıdemli Albay Hüseyin Yılmaz;

2- Bingöl Güvenlik Komutan Yardımcısı ve Bingöl İl Jandarma Komutanı Yarbay Özcan Yarat (Bingöl güvenlik komutanı, Bingöl'deki piyade tugayının komutanı olan tuğgeneraldi. Bingöl ilinin asayişinden birinci derecede sorumlu olmasına, olay bölgesinde görevli olmayan Elazığ güvenlik komutanının sanık olarak yargılanmasına rağmen bu davada kendisi yargılanmadığı gibi, tanık olarak bile ifadesine başvurulmayıp, aynı yılın 30 ağustos tarihinde emekli edildi);

3- Bingöl İl Jandarma Komutanlığı Harekât ve Asayiş Şubesi Müdürü Yarbay Asım Eröz;

T.C.
K.K.K.
8. KOLORDU KOMUTANLIĞI
ASKERİ SAVCILIK
ELAZIĞ

SAYI : 1993/634
ESAS : 1993/634
KARAR : 1993/273

İ D D İ A N A M E
VE
G Ö R E V S İ Z L İ K

S U Ç: Büyük zararlar doğuran emre itaatsizlikte ıskay.

- SANIKLAR: 1- Hüseyin YILMAZ: Ahmet oğlu 1944 D.lu Belu ili Akçakoca ilçesi Altın köyü nüf.kay.halen Elazığ İl Jandarma Komutanı J.Alb.(1966-17) sic..
- 2- Sedat ŞENOĞUL: Muhtar oğlu 1949 D.lu Çanakkale Esine ilçesi Camii k bir mah.si nüf.kay.Elazığ İl Jandarma Komutanlığı Harekat ve Asayiş Şube müdürü. J.Yb.(1968-22) sic.say.
- 3- Zahir ENGİN: Ali oğlu 1961 D.lu Çanakkale Barbaros Mah.si nüf.kay.halen Kovancılar İlçe Jandarma Komutanı J.Yzb.(1983-45) sic.say.
- 4- Serdar TAŞANLI: Lütfi oğlu 1962 D.lu İzmir merkez Atilla mah.si nüf.kay.halen Karakoçan İlçe Jandarma Birlik Komutanı J.Kd.Üstg.(1984-20) sic.say.
- 5- Özcan YARAT: Nezet oğlu 1945 D.lu Hürum merkez sarımbey köyü nüf. halen Bingöl İl Jandarma Komutanı J.Yb.(1968-16) sicil say.
- 6- Asım ESÖZ: Rifat oğlu 1950 D.lu Çanakkale ili Merkez kepez köyü nüf.kay.halen Bingöl İl J.K.lığı Harekat-Asayiş Şube müdürü J.Yb.(1969-40) sicil say.
- 7- Nevzat YILDIZ: Mehmet oğlu 1956 D.lu Eskişehir ili Beylikova İlçe Jandarmaları köyü nüf.kay.halen Bingöl İl Hrk.J.Bl.Komutanı J.Kd.Yzb.(1940) sicil say.

SUÇ TARİHİ: 24.5.1993

S U Ç: Memuriyet görevini ihmal.

SANIK: Bekir Sani ALP: Halil İbrahim oğlu 1972 D.lu Manisa ili Saruhan ilçesi Çilliöeli köyü nüf.kay.halen Baskil İlçe Jandarma Bölük Komutanlığında görevli J.E

SUÇ TARİHİ: 24.5.1993

S U Ç: Memuriyet görevini ihmal, (Görevsizlik)

SANIK: Yavuz ÇİÇEK : Ziaettin oğlu 1954 D.lu Erzurum ili Olur ilçesi Ağaçgöy köyü nüf.kay.halen Bingöl İl Jandarma Komutanlığı İstih. Müf. J. Alb. (1974-77) sic.say.

SUÇ TARİHİ: 24.5.1993

Askeri savcılığın iddianamesi.

4- Elazığ İl Jandarma Komutanlığı Harekât ve Asayiş Şubesi Müdürü Yarbay Sedat Şenoğlu;

5- Bingöl İl Jandarma Komutanlığı İl Merkez Jandarma Komutanı Kıdemli Yüzbaşı Nevzat Yıldız;

6- Elazığ İl Jandarma Komutanlığı Kovancılar İlçe Jandarma Komutanı Yüzbaşı Zahir Engin;

7- Elazığ İl Jandarma Komutanlığı Karakoçan İlçe Jandarma Komutanı Üsteğmen Serdar Taşanlı hakkında soruşturma başlat-

mıştı... Savcı, iddianameyi hazırlarken gözlerinin önüne yaşananlar geldi. Hele o fotoğraf, hele o kahreden fotoğraf... Askerler birbirlerinin üzerine düşmüştü. Onların arasında yaralı kurtulanlar da vardı. İnanılır gibi değildi ama yedi kurşun yarası almasına rağmen şehit olmayanlar da bulunuyordu.

Katliamdan sağ kurtulanlar anlatıyor

O güne kadar böylesi hiç uygulanmamıştı. Askerler, Malatya'daki toplanma bölgesinden, gidecekleri illere göre ayrılmış olarak, kiralanan otobüslerle yola çıkarılıyordu. Üzerlerinde askeri kimlikleri, boyunlarında künyeleri vardı. Mustafa, sıcak nedeniyle yakasını açmıştı. Yola çıkmadan yüzünü yıkamak için koşarken, boynundaki künyeler birbirine vuruyordu. "Yaylalar Yaylalar" türküsü aklına geldi. Acemi birliğindeki arkadaşı Sedat'ı düşündü. O, çavuş talimğâhında kalmıştı, hep eğitim yaptıracaktı...

Bingöl Cumhuriyet savcısı, katliamdan sağ olarak kurtulanların ifadesini alırken, gözleri doluyor, "Anlat evladım, nasıl oldu?" diyordu. Olayı yaşayanlar hep aynı şeyi anlatıyorlardı. Söz sırası onlara gelmişti. İfadeleri yazan zabıt kâtibî, daktiloya yeni bir kâğıt taktı. Savcı, "İsmail, karbon kâğıtlarını yenile. Yoksa kopyaları okunmuyor" dedi. Kâtip, "Tamam savcım" deyip, karbon kâğıtlarını değiştirdi. "Savcım hazırım" dediğinde, karşısında bulunan erlere kimlik bilgilerini sormaya başladı.

- Bünyamin Atlı: İzzettin ve Emine oğlu, 1973 doğumlu, Hatay-Altınözü ilçesi Büyükburç köyü nüfusuna kayıtlı. Hatay-Demirköprü köyünde oturur. Hatay-Serinyol'da jandarma eri olarak acemi eğitimini tamamlamış, 120. Sınır Taburu Van-Çaldıran'a sevki yapılmış.

- Mehmet Somay: Ali ve Hatice'den olma, 1973 doğumlu, Adıyaman ili Besni ilçesi Kesmetepe köyü nüfusuna kayıtlı. Aynı köyde oturur. Çanakkale 116. Jandarma Alay Komutanlığı'nda acemi eğitimini tamamlamış, Bitlis İl Jandarma Alay Komutanlığı'na sevki yapılmış.

- Mustafa Emül: Fuat ve Gülperi oğlu, 1973 doğumlu, Konya ili Hadim ilçesi Dolhanlar köyü nüfusuna kayıtlı. Halen aynı yerde oturur. Çanakkale 116. Jandarma Alay Komutanlığı'nda acemi eğitimini tamamlamış, Bingöl İl Jandarma Alay Komutanlığı'na sevki yapılmış.

- Arif Doğan: Ali ve Elif'ten olma, 1973 doğumlu, Çorum ili Me-

citözü ilçesi Kayıköyü nüfusuna kayıtlı olup, İstanbul-Bayrampaşa ilçesi Esenler-Yavuz Selim Mahallesi, 2. Sokak, No. 6, Kat 6'da oturur. Hatay-Serinyol'da 121. Jandarma Alayı'nda acemi eğitimi tamamlamış, Van ili Özalp ilçesi 121. Tabur'a sevki yapılmış.

– Mehmet Kapapçı: Şahabattin ve Sabahat oğlu, 1973 doğumlu, Hatay-Altınözü ilçesi Karsu köyü nüfusuna kayıtlı. Aynı köyde oturur. Hatay-Serinyol 121. Jandarma Alay Komutanlığı'ndan Van-Çaldıran 120. Sınır Taburu'na sevki yapılmış.

Savcı, erlerin başından geçenleri ayrı ayrı dinledi. İfadeleri birinin aynısı olduğu için kâtime, “Yaz oğlum. Yukarıda isim, adres ve sevk yerleri yazılmış askerlerin olayla ilgili olarak müşte-reken vermiş oldukları ifadedir”.

“Biz sevk yerlerimize gönderilmek üzere Malatya İl Jandarma Alay Komutanlığı'na teslim olduk. Bizim izin kâğıtlarımızı aldılar ve imzaladılar. Bir liste yapıp sıraya göre orada bulunan otobüs-lere paylaştırdılar. 24 Mayıs 1993 tarihinde saat 13.00 sıralarında Malatya'dan hareket ettik.

“Ne yanımıza, ne önümüze koruma verilmedi”

Arabamızın şoförleri ve muavini sivil kişilerdi. Otobüs özelden kiralınmıştı. Yol güzergâhı boyunca olay yerine gelinceye kadar iki yerde mola verdik. Biz hareket ederken, Bingöl'e varıncaya kadar nerede mola vereceğimiz, nasıl gideceğimiz, olağanüstü bir durum olursa nasıl hareket edeceğimiz konusunda hiçbir talimat verilmedi. Yol boyunca ne yanımıza, ne önümüze, arkamıza hiçbir koruma verilmedi. Olay yerine gelinceye kadar kendi başımıza normal olarak bu şekilde yolculuk yaptık.

Yol güzergâhı boyunca iki ayrı noktada jandarma tarafından arabamız durduruldu. Şoförün, asker olmamızı söylemesi üzerine yolumuza devam ettik. Pusuya düşürüldüğümüz yerin 3-4 kilometre berisindeki bir köyün çıkışında jandarmalar kontrol yapıyorlardı. Bizim de asker olduğumuzu görünce, geçin dediler. Biz de yolumuza devam ettik.

“Pusu yerinde otobüsten indirildik”

Hafif bir yokuştan indiğimiz sırada bir makineli tüfeklinin sipper almış olduğunu gördük. Bize yolunuza devam edin' diye işaret etti. Az ilerde yolun orta yerinde bir kamyon vardı. Kamyon

yolu kapatmıştı. Kamyonun yanına varınca durduk.

Bizi indirdiler. Yolun sağ ve solu silahlı kişilerle doluydu. Bizi sıraya geçirdiler. Kimliklerimizi aldılar. Bir tepeye doğru çıkardılar. Tepede bizden önce durdurulmuş olan arabadan indirilmiş yolcular vardı. Bizi orada asker, polis, memur ve sivil vatandaş gibi ayrı ayrı gruplara ayırdılar.

Sivil vatandaş grubunu otobüslere doğru götürdüler. Öğretmen, asker ve polis olanları ayrı bir grup yaparak bir köye doğru götürdüler. Bizim grup yaklaşık 70 kişi falandı. Bizi yakındaki bir köyün yanına kadar götürüp çalığa soktular. Ekmek ve su verdiler. Orada bir buçuk saat bekledik.

Biz bu arada, bizim askerlerimizin olay yerine intikal ettiğini ve silahlı çatışma başladığını, gelen silah seslerinden tahmin ediyorduk. Teröristler, bizi bulduğumuz yerden dağa doğru çıkarmaya başladılar. Yaklaşık iki üç saat yürüdük. Bir konaklama mevkiinde durduk. Gece saat 3'e kadar biraz yattık. Bizi saat 3'te uyandırdılar."

"Üzerimizde ne varsa hepsini alıyorlardı"

Savcı, askerlerin anlattıklarını zabıt kâtibine yazdırırken, iki asker ağlıyordu. Yapılanlar çok ağırlarına gitmişti. Hele bir teröristin, yüzüğünü, parmağını koparırcasına çekmesine ne demeliydi. Savcı, askerlere "Sakin olun yavrum. Sigara içmek isteyen varsa içebilir. Rahat olun" dedi. Birisi, "Sigaramızı da aldılar savcı bey" deyince zabıt kâtibi, sigarasını çıkardı, "Yakın yakın" diyerek paketini uzattı.

Savcı, "Nerede kalmıştık İsmail?" dedi. İsmail "Saat 3'te teröristlerin askerleri uyandırdığını yazdık savcı bey" karşılığını verdi. Savcı "Devam edelim" dedi ve yazdırmaya başladı:

"Üzerimizde şahsi eşyalarımız ne varsa para, saat, künye, kimlik, hepsini, ne varsa aldılar. Daha sonra bizi 25 kişilik bir grup halinde ayırdılar. Bu grupta 15 asker, 1 polis, 1 astsubay, 8 de sivil vatandaş vardı. Diğer grubu götürdüler, daha sonra bu gruptan haber alamadık.

Bu arada bizi götüren teröristlerin kendi aralarındaki konuşmalarda, birbirlerine hitaplarında şu isimleri tespit edebildik: 'Dr. Süleyman', 'Avukat Hamza', 'Musa', 'Ahmet', 'Celal', 'Ali Rıza'. Geçen isimler bunlardı. Ayrıca 26 mayıs 1993 tarihli *Milliyet* gazetesinin birinci sayfasında fotoğrafı bulunan Şemdin Sakık isimli terörist de oradaydı. Onu gördük. Emri o veriyordu. Ayrıca 'Ham-

za' dedikleri kişi de komutan gibi emir veriyordu.

Sabah saat 9 gibi bizim askerlerin harekâtı başladı. Saat 18.00'e kadar bu devam etti. Saat 18.00 sıralarında artık sıkışmaya başladılar. Ayrıca özel tim de bölgeye gelmişti. Özel timin geldiğini telsizlerinden anons ettiler ve bunun üzerine geri çekilmek zorunda kaldılar.

Bizi bulduğumuz yerde bırakıp gittiler. Yanımızdaki gruptan 3 kişiyi aldılar. 1 astusabay, 2 eri alıp götürdüler. Astsubayın ismi bildiğimiz kadarıyla Bilal'di. Hakkâri taraflarında görev yapmış. Bizim olayla ilgili bilgi ve görgümüz söyleyebileceğimiz bundan ibarettir."

Şişman sigortacıya "Yürü" deyip vuruyorlardı

Adana'da Yurt Sigorta'nın bölge müdürü olarak görev yapan Mehmet Lütfü Doğan, askerlerle birlikte kaçırılanlar arasındaydı. Savcının yazdırdıklarını dinlemişti. Erler, Bünyamin Atlı, Mehmet Somay, Mustafa Emül, Arif Doğan ve Mehmet Kapapçı'nın ifadelerine aynen katıldığını belirtti. Doğan, "İfadeye ek olarak şunları söyleyebilirim" diyerek, kolundaki morluğu savcıya gösterdi. "Savcım, bunlarda ne din, ne iman, ne vicdan var. Görüyorsunuz, kiloluyum. Onlar gibi hızlı yürümemi istiyorlardı. Yürütemeyince devamlı 'Yürü' deyip vuruyorlardı" dedi. Savcı, sinirleri hayli gergin olmasına rağmen gülümseyebildi. Sigortacının anlatıklarını dinledi ve yazdırmaya başladı:

"Olay günü 17.00 civarında şirkete ait 01 DH 218 plakalı Renault 9 Broadway deniz mavisi otomobille Elazığ'dan yola çıktım. Saat 18.20 sıralarında teröristlerin durdurduğu ikinci araç benim içinde bulunduğum araçtı.

Benim yanıma on yedi-on sekiz yaşlarında silahlı bir terörist geldi ve arabadan inmemi söyledi. 'Arabada telefon var mı?' dedi. Ben de olduğunu söyledim. Telefonun fişini çekmemi istedi. Ben de fişini çektim. Arabadan indirdi. Yolun karşısında bulunan tepeye çıkardı. Bu arada yeni gelen araçlardan indirdikleri kişiler de eklenmişti.

Yukarıda sivil, asker, memur ve köylülerden oluşan yaklaşık 150 kişilik bir grup oluşturmuştuk. Daha sonra asker arkadaşlarının ifadelerinde belirttikleri gibi bizi gruplar halinde dağa çıkarmaya başladılar. Ben rahatsız ve kilolu oluşum sebebiyle geride kalıyordum. Beni yürümem için tekmeliyor, silahın dipçiğiyle vuruyor, hızlı yürütmek istiyorlardı. Nefes nefese onlara ayak uy-

durmaya çalışırken kafama, sırtıma rasgele vuruyorlardı.”

Teröristin biri Mehmet Lütfü Doğan’a “Yürü” diyerek bir yandan vuruyor, bir yandan da rahat yürüyebilmesi için koluna girip yardımcı olmaya çalışıyordu. Hem vuran, hem yürümesine yardımcı olan terörist âdeta fısıldar gibi Doğan’a “Montun güzelmiş. Hadi çıkar onu da bana ver” dedi.

Montunun cebinde 2,5 milyon lira, 30 aralık 1993 vadeli Emlak Kredi Bankası’na ait “hamiline” yazılı 30 milyon liralık çek vardı. Doğan, “Tamam” dedi. Montunu çıkarıp teröriste verdi.

Geceyi geçirmek için konakladıkları yerde, Doğan üşümeye başladı. Yakınından hiç ayrılmayan teröriste “Üşüdüm, montumu verir misin?” dedi. Terörist, “Al” deyip yerde bulunan montu üzerine attı. Doğan eliyle cebini dışardan yokladığında cüzdanın olmadığını anladı. Cüzdanında bulunan sürücü belgesi, nüfus cüzdanı da yoktu.

Terörist işaret etti: “Arabanla yanaş”

Bingöllü Remzi Artan, Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü’nde şoför olarak görev yapıyordu. Arkadaşı Haydar Berdibek’le birlikte Elazığ’dan Bingöl’e gelirken yolun terör örgütü mensupları tarafından kesildiğini daha rampadan inerken anlamıştı. Yol kamyonlarla kesilmişti. İki yönden gelen araçlar da zorunlu olarak orada duruyordu.

Remzi, “Haydar, vallah teröristler yolu kesmiş. Geri dönelim” deyince, çevresine baktı. Aracı yavaşlattı. Sağına soluna göz gezdirdi. Yolun iki tarafında da namluların üzerine çevrili olduğunu gördü. Bir terörist, “Arabanla yanaş” anlamında işaret ediyordu.

Yapacak bir şey yoktu. Sıra sıra dizilmiş araçların arkasına otomobilini yanaştırdı. Onları da otomobilden indirdiler. Diğerleriyle birlikte Çevrîmpınar köyüne doğru yürüttüler. Bir ara durdurdular. Teröristin biri sürekli konuşuyor, propaganda yapıyor, arada bir telsizle başka bir birime gelişmeler konusunda bilgi veriyordu.

Teröristlerden birisi, “Şimdi herkes gönlünden ne kopuyorsa yardımında bulunsun. Biz sizler için bu mücadeleyi veriyoruz. Hadi tek sıra olun” diye bağırdı. Tek sıra olmaya başlarlarken, aralarında “Şimdi asker yetişir” diye söyleniyor, para vermek istemiyorlardı. Bu arada bir karışıklık yaşandı, teröristler yardım da toplayamadı.

İşte tam o sırada iki midibüsten askerler indiriliyordu. Onların da beklediği askerlerdi. Bu arada Köy Hizmetlerine ait bir TIR ca-

yır cayır yanıyordu. Teröristler keyifle gülüyor, TIR üzerindeki dozeri de tutuşturmak için uğraşıyorlardı.

Bu sırada Bilaloğlu köyü tarafından sürekli silah sesleri gelmeye başladı. Teröristlerin kendi aralarında yaptığı telsiz konuşmasından “zırhlı arabaların gelmekte olduğu” anlaşılıyordu. Teröristlerin ne yapacağını bilmiyorlardı. Araçlarından indirilenler arasında bulunan yaşlı bir kişiye, “Dede, belki seni dinlerler, bir konuş da hem askerleri hem bizi bıraksınlar” diyenler oldu. Dedenin kulağı ağır duyuyordu, elini kulağının arkasına koyarak, “Ne dedin?” diye bağırdı. Teröristlerden biri “konuşmayın lan. Susun. Valla gebertirim!” deyip silahını kalabalığın üzerine çevirdi. Kalabalıktan biri “Askerleri bırakın, yazıktır” deyince terörist, “Onları biraz koşturup bırakacağız” dedi.

Sivillerin bir kısmını bırakmışlardı. Bırakılanlar arasında Remzi de vardı. Remzi yola indiğinde aracını bıraktığı yere doğru koşmaya başladı. Her taraftan dumanlar yükseliyordu. Kullandığı Köy Hizmetleri’ne ait Kartal marka 23 DE 686 plakalı otomobilini uzaktan görünce “Ohh, yakmamışlar” dedi.

Çevrimpınar köyü muhtarıyla birlikte otomobilin yanına doğru ilerlediler. Remzi, muhtara, “Muhtar ne olursun arabayı çalıştırmaya kadar yanımdan ayrılma” dedi. Direksiyona geçti. Otomobili çalıştırdı. Bu arada yanlarına gelen silahlı üç kişi otomobilin önüne geçti. Remzi’ye inmesini işaret ettiler. Arabadan inince, bir terörist, “Depodan benzin çek” dedi. Remzi, “Bunun deposundan benzin çekilmez” karşılığını verdi. Terörist, silahını Remzi’ye doğrultarak “Ulan hain, seni vuracağım” diye bağırdı. Diğerleri, “Dur, önce arabasını yakalım, ondan sonra öldürelim” diye müdahale etti. Kalaşnikov’un namlusunu Remzi’nin göbeğine dayayan terörist, “Ulan benzin çek hadi” diye tekrar bağırdı. Remzi, “Hortum yok, çekemem” derken, teri gözyaşlarına karışıyordu...

Teröristlerden biri, bir anda, “Benzin öyle çekilmez, böyle çekilir” deyip otomobilin altına eğildi ve depoya doğru ateş etti. Yere benzin akmasıyla birlikte otomobil de alev aldı. Herkes bir tarafa kaçıyordu. Şiddetli bir patlama oldu. Remzi, teröristlerin gittiği tarafın tersine bütün hızıyla koşmaya başladı.

Patlamalar bittikten sonra üç terörist, Remzi’yi uzaktan gördüler. Onu öldürmek için üçü birden ateş ediyordu. Remzi, kendini bir kayanın arkasına attı. “La ilahe illallah” deyip yere yığıldı. Bu gerilime daha fazla dayanamamış, bayılmıştı.

Polis panzerinin sesi duyuluyordu. Teröristler, Remzi’yi unutup arkadaşlarının yanına doğru kaçmaya başladı. Remzi, az son-

ra kendine geldiğinde, bacağına oynattı, elini başının altına koymaya çalıştı... Hemen, elini başının altından çekip yüzünde dolaştırdı. Kan yoktu... “Ohh kurtuldum herhalde?” diyebildi.

Sivillerin ellerini bağlamamışlardı

Ümit Şanal Yüksel, Kırşehir'in Mucur ilçesine bağlı Yenice nüfusuna kayıtlı. Bingöl Tur otobüsüne binmiş, Kırşehir'e gidiyordu. Daha Bingöl'den çıkalı on-on beş dakika bile olmamıştı. Saat 18.25 civarında yolları teröristler tarafından kesildi.

Otobüsün dışından silah sesleri gelmeye başlayınca, yolcular kendini yere atıyor, koltukların arasına sığınmaya çalışıyorlardı. Ama boşunaydı. Otobüsün kapısı açıldığında, arka ve ön kapıdan giren silahlı teröristler “Çabuk, hemen inin otobüsten. Yanlış bir hareket yapmaya kalkışmayın” diyorlardı.

İndiler. Diğer gelenlerle birlikte onları da bir grup yapıp dağa doğru götürdüler. Gittikleri yerde asker olduğunu öğrendiği sivil giysililer de vardı. Askerlerin bir kısmının elleri bağlıydı. Yanlarına götürdükleri sekiz sivil ise bağlamadılar.

Geceyi ölüm korkusu içinde geçirmişlerdi. Zaten çok sayıda askerin öldürüldüğü söyleniyordu. Sabah olmuş, hâlâ kurtarılamamışlardı. Nihayet jandarma timleri olay yerine gelmeye ve arkasından Kobra helikopterlerinden ateş yağmaya başladı. Mermiler çevrelerine düştükçe siviller ne yapacaklarını iyice şaşırmıştı. Teröristler de oradan kaçmak için hazırlık yapmaya başlamışlardı.

Teröristler, yanlarından kaçmadan onların da üzerlerinde ne varsa almışlardı. Yaklaşık yirmi dört saat sonra teröristlerin kaçması sonucu kurtuluş umutları doğmuştu. Kimisi atletini çıkarıp “teslim” işareti yaparak, kimisi de “Biz terörist değiliz, ateş etmeyin” diye bağırarak askerlerin olduğu tarafa ilerliyordu. Askerlerin yanına geldiklerinde, gözyaşları içinde onlara sarıldılar.

Yaralı askerleri araçlara almıyorlardı

Sinoplu Sami Öztürk askerliğini Ağrı'nın Patnos ilçesinde bulunan 34. Mekanize Piyade Tugayı İkmal Bakım Bölüğü'nde yapıyordu. Sami Öztürk, iki subayla birlikte görevli olarak Elazığ'a gidiyordu.

Bingöl'ü geçmiş, Çevrîmpınar mevkiine gelmişlerdi. Rampadan önlerindeki uzun araç kuyruğunu görmüşlerdi. Yolun, teröristler tarafından kesildiğini tahmin etmişlerdi. Aynı anda da te-

röristler hemen otobüsün yanında belirmişlerdi. Bir terörist otobüse bindi, "Herkes aşağıya insin, çabuk olun!" diye bağırdı. Silahının namlusuna bir o yana, bir bu yana çeviriyordu.

Otobüste bulunan yolculardan 10-12 kişi indi. Yaklaşık 30 kişi ise inmek istemedi. Otobüsten inilmemesi, teröristlerin canını sıkıyordu. Telsizde "Bunlar inmiyor, ne yapalım, hepsini gebertelim mi?" diyen teröriste karşıdan "Tarayın" deniliyordu.

Otobüsün yanındaki üç dört terörist geri çekildi ve otobüsü yayılım ateşine tuttu. Tepedeki teröristler de otobüse ateş ediyordu. Mermi sesleri otobüsün camlarına çarptıkça çıkan sesler, otobüsten inmemeye kararlı olanların feryatlarına karışıyordu.

Ateş kesildiğinde otobüste çok sayıda yaralı vardı. Yaralananlar arasında Sinoplu er Sami Öztürk de bulunuyordu. Sami, bundan sonrasını Cumhuriyet savcısına 25 Mayıs 1993'te verdiği ifadede şöyle anlatıyor:

"Ateş kesildiğinde yaralandığımı fark ettim. Sol göğsümden ve sol bacağımdan yaralanmıştım. Daha sonra, yani yarım saat sonra, ilerdeki bazı arabaların yandığını gördük. Bir müddet sonra bir terörist gelerek 'Serbestsiniz' dedi. Biz otobüsten indik. Başka arabalara binerek Bingöl'e gitmek istedik. Ama bizi almadılar. Daha sonra askerler ve polisler gelerek, bizi Bingöl'e getirdiler. Başka bir diyeceğim yok."

Aslında Sinoplu Saim Öztürk'ün "Başka diyeceğim yok" dediğine bakmayın. O, orada çok şey söylemiş, ancak Cumhuriyet savcısı bunları ifade tutanağına geçmemişti. Saim, bağırdı çağırırdı, sonra ağlamaya başladı. Odada hıçkırık sesinden başka bir ses çıkmıyordu. Zabıt kâtibi, penceresinin önündeki çiçeğe bakarken, elinin tersiyle, akan gözyaşlarını siliyordu.

"Tek sıra olun" dediklerinde öldürüleceğimizi anladık

Erdem Doğan memleketi olan Isparta'dan Malatya Jandarma Komutanlığı'na geldiği saatte, nizamiyedeki er, "Az daha geç kal-san, midibüse yetişemeyecektin. Tam zamanında geldin" dedi. Erdem rahatlamıştı.

Yola çıkmışlardı. Midibüs üç yerde mola vermişti. Yolculukları şarkılı türkülü geçiyordu. Karakoçan-Kovancılar arasında bir akaryakıt istasyonunu gördüklerinde "Kaptan ihtiyaç molası" dediler. Saat 17.30'da oradan hareket ettiklerinde Bingöl'e bir şey kalmamıştı.

Bilaloğlu mevkiine geldiklerinde yolun kapalı olduğunu gördüler. Yapacakları çok bir şey yoktu. Araç durur durmaz ellerinde silahları olan teröristler midibüsün etrafını sardı. Yolun kenarında da mevziilenmiş teröristleri fark etmişlerdi. Midibüsün kapısı açıldığında “İnin, arkadaşı takip edin” diye bağıryorlardı. Bir yandan da, “Çabuk çabuk inin, yanlış bir şey yapan canından olur” diyorlardı. Karşılarındaki sivil giyimlilerin asker olduğunu biliyorlardı. Durulan benzinliklerin birinde aracın lastiği patlamasına rağmen, “Lastik patladı” denilmiş, şoför telefon kulübesinden bir yerleri aramıştı.

Bingöl istikametinden silah sesleri gelmeye başlayınca bir terörist, “Sizinkiler bizimkilere ateş ediyor” dedi. Bu sözleri söylerken gülerken küfretti ve “Hadi gelsinler de kurtarsınlar sizi” diye söylendi. Askerler, teröristlerin silahlarının gölgesinde ilerliyordu. Hava kararmaya başlamıştı.

Bir köyden geçiyorlardı. Kadınlar, erkekler, çocuklar yol boyunca sıralanmış, askerlere bakıyordu. Kimisi aralarında Kürtçe konuşuyor, kimisi teröristleri alkışlıyordu. Askerlerin haline gülüyorlardı. Bu hareket askerlerin ağına gitti. Birisi kendisini tutamadı, “Utanın, yaptıklarınızdan utanın” dedi. Bu sözleri söyleyen askerin yanına koşarak gelen terörist, “Kes ulan” deyip namluyu sırtına dayadı... Başka bir terörist Kürtçe “Tamam bırak” dedi. Öbür terörist, askere küfretmeye devam ediyordu.

Bodur ağaçların altına geldiklerinde, sigara içmelerine izin verdiler. Askerlerin çantaları da kamyonla getirilmişti. Askerler üşümeye başladı. Çantalarından parkalarını almalarına izin verildi.

Teröristler kendi aralarında konuşuyor, askerlerin etrafında toplanan terörist sayısı da giderek artıyordu. Saat 03.00’e geliyordu. Bir terörist “Hadi tek sıra olun” diye bağırdı. Öbür teröristler de “Hadi, çabuk tek sıra olun” deyip bir yandan askerlere namlunun ucuyla dürtmeye başladılar.

Askerler ne olacağını anlamıştı. “Kol kola girin, çabuk kol kola girin” denilmesinin ardından az sonra silahların patlayacağını tahmin etmişlerdi. Ortalık ana baba günüydü. Askerlerin kimisi kelimeyi şahadet getiriyor, kimisi “Allahım... Allahım kurtar bizi!” diyordu. Kol kola girmiş askerlerin karşısında 30-35 terörist bulunuyordu. Hepsinin silahları onlara dönüktü.

Askerler içinden üç kişi, birden sıradan kopup kaçmaya çalıştı. Teröristler “Durun... Kaçmayın” diye bağıryor, silahlar pathyor, feryatlar arasında askerler yere devriliyordu. Erdem Doğan da kaçanlar arasındaydı. Kurşunlardan birisi ayağına isabet et-

TANIK : HİKMET GEL-Mecidi oğlu 1965 doğumlu,İzmir ili Düzce ilçesi,GÜLLÜ mahalle si Çiftlik sokak no:62 de ikamet eder olduğunu söyledi.

Olay anlatıldı bilgi ve görüşü soruldu:

Fatih kardeşim asker olduğu için kendisini Etiler'e ziyarete gelmiş tim,ziyareti gerçekleştirdikten sonra 24.5.1993 tarihinde Etiler'den İstanbul'a 18.de hareket eden Etiler Tur otobüsüne bindim, saat 18.30 saatlerinde Etiler'den 10 km. geçtiğimizde çok sayıda PKK,teröriste örgüt elemanları bizim gittiğimiz otobüsü durdurdular,otobüsün önünde 50-60 araçlık bir konvoy vardı ve onlarda durdurmuşlardı,teröristler otobüste bulunan bütün yolcuları aşağıya indirdiler eşyaları karıştırdılar,bana bu otobüsteki polis sen misin diye sordular,ben polis olmadığımı söyleyene rağmen beni ve diğer araçlardan topladıkları yaklaşık 22 kişiyi beraberinde götürdüler,araçların konulduğu yerde tüm yolcuları toplayarak bizlere propagand a yaptılar, bizi aynı gece ve ertesi gün 30-40 km.dağlarda götürdüler bizi götürün teröristler 50-60 kişi idi fakat çocuklara devamlı sesliydiler,bizim ve diğer arkadaşlarımızın üzerinde bulunan kaymaklı eşya ları, arakları,kişiliklerinin başını oluklar,şaka sonra 25.5.1993 tarihi saat 17.30 saatlerinde bizi bir dağ kenarında barınaklar,güvenlik güçlerinde yerimizi tespit ederek bizi bir dağ kenarında bir dağın 21 Jandarma Alay Komutanlığına getirdiler dedi beyanı okundu doğruluğuna imzası ile onaylandı.26.5.1993

Cumhuriyet Savcısı

Katip

Tanık

Tanık dedi kimliği tahdinde yeniden huzura alındı soruldu:

Teröristler beni devamlı polis zannediyorlardı,bu yüzden ben devamlı bakaret edip dâvüyorlardı,şifalı silahlarımın namusunu taşıyıp seni öldürecekmiş diyorlardı,bizle beraber getirdikleri bir asubay ve iki askerde vardı,bu kişileri bizi barınaktan önce bizim yanımızdan az ilerde bir yere götürdük ellerini arkadan bağladılar ve onlara silah sakıyarak öldürdüler,fakat biz biraz uzakta olduğumuz için onların öldürdüklerini göremedim,teröristler işlerini bitirip geldiklerinde onların ne yaptıklarına sordüğümüzde,teröristler bana onlara niyet yaptık yani kurşuna dizdik diye cevap verdiler,fakat Etiler bilmediğim için o kişilerin cesetlerinin nerede olduklarına bilemiyorum dedi beyanı okundu imzası alındı.26.5.1993

Cumhuriyet Savcısı

Katip

Tanık

Tanık Hikmet Gel'in Cumhuriyet savcısına verdiği ifade.

mişti. Ancak, sürünerek ormana girmeyi başarmıştı.

Sabah, yine sürünerek arkadaşlarının şehit edildiği yere doğru yaklaştı. Kanını durdurmak için çok uğraşmıştı. Her tarafı kan içindeydi, üzerine sinekler üşüşmüştü. Erdem, askerleri gördüğünde, "Kurtarın beni" diyebilirdi. Orada herkes birbirine sarılıp ağlıyordu... Askerlerin birbirinin üzerine düşmüş cesetleri kaldırılıyordu. Tepelerinde bir helikopter dönüyordu...

Otobüste bir polis memuru olduğunu öğrenmişlerdi

Teröristler eylem için çok iyi hazırlık yapmışlardı. Malatya yönünden askerlerin hangi plakalı araçlarla geldiğinden de, Bin-

göl'den kalkan otobüste bir polis memuru bulunduğundan da haberdarlardı.

Bolulu Hikmet Gel, Bingöl'de asker olan kardeşini ziyaret etmiş, saat 18.00'de Bingöl'den hareket eden Bingöl Tur otobüsüne binmişti. Bingöl'den daha 11-12 kilometre uzaklaşmışlarken. PKK'lılar yolu kesmişti. Otobüsün önünde 50-60 araçlık bir konvoy vardı.

Teröristler, otobüste bulunan bütün yolcuları aşağıya indirdiler. Eşyaları karıştırdılar. Teröristlerin başındaki kişi Hikmet Gel'e dikkatlice baktı, "Bu otobüsteki polis sen misin?" diye sordu.

Hikmet Gel, "Ben değilim" derken, otobüste bulunan polis memurunun "Evet, o polis memuru benim" demek geçti içinden. Ama, Hikmet'ten önce kendisine mesleği sorulmuş, hatta konuşma biçimine de gülmüşlerdi.

"Ben polis değilim" demesine rağmen Hikmet Gel'i ve diğer araçlardan indirdikleri 22 kişiyi beraberlerinde götürdüler. O gece kilometrelerce yol yürüdüler. Diğerleri gibi Hikmet'in de üzerinde bulunan para, yüzük ve cüzdanını almışlardı.

Teröristler, polis memuru sandıkları Hikmet'i devamlı hakaret ederek dövüyorlardı.

Bir ara, teröristlerden biri Hikmet'in ağzına silahını dayadı, "Söyle ulan, polis olan sen değil misin?" diye bağırdı. Hikmet iki elini de havaya kaldırmıştı. Ağzına dayanmış namlunun soğuk ucu her an kurşun kusabilirdi. Son bir gayretle, "Vallahi değilim" diyebildi.

Götürdükleri üç asker için "Onları tırt ettik" diyorlardı

Onlarla birlikte getirdikleri arasında bir astsubay ile iki er de vardı. Kaçırılalı neredeyse yirmi dört saat olmuştu. Aldıkları emre göre bunları bırakacaklardı. Ancak içlerinden astsubay ile iki eri ayırdılar, ellerini bağladılar. Onları oradan uzaklaştırdılar. Az sonra silah sesleri gelmişti. Onların şehit edildiğini anlamışlardı.

Askerleri yanlarından götüren teröristler döndüğünde, "Onları ne yaptınız?" diye soranların başında Hikmet vardı. Terörist "Ne diyon lan, seni de onların yanına gönderelim mi?" diye sordu. Hikmet, geri adım atarken terörist gülüyor, "Onları tırt ettik, yani kurşuna dizdik" diyordu.

Polis Orhan, “Müzisyenim” deyip, Çingene olduğunu anlatmak istiyordu

Bingöl Emniyet Müdürlüğü Bölge Trafik Şube Müdürlüğü'nde görevli polis memuru Orhan Atılğan, yıllık iznini kullanmak için, saat 18.00'de hareket eden Bingöl Tur otobüsüne binmişti. Yanında eşi ve çocuğu da vardı. Yolun teröristler tarafından kesileceğine ilişkin söylentileri duyduğu için tedbir almış, herhangi bir yol kesme halinde yapılacak aramada kimliğinin belli olmaması için tabancasını ve polis kimlik kartını valize koymuştu.

Bilaloğlu köyü çıkışında önlerinde uzun bir konvoyun beklediğini gördü. Otobüsün durmasından birkaç dakika sonra teröristleri de ortaya çıktı. Teröristin birisi, PKK çıkartmalarını otobüsün camlarına yapıştırıyordu. Otobüsün iki araç önündeki bir minibus teröristler tarafından taranıyordu. Minibüsten bir ceset düşüğünü irkilerek görmüşlerdi.

Trafik polisi Orhan Atılğan, kimlik kontrolü yapılacağını tahmin ediyor, “İyi ki kimliği valize koymuşum” diye düşünüyor. Eşine, çocuğuna sık sık “Korkmayın, heyecanlanmayın” diyor.

Teröristler kimlikleri inceliyor, yolcuları “Doğulu”, “Batılı” diye iki gruba ayırıyordu. Sıra Orhan'ın kimliğine bakmaya gelmişti. “Senin kimliğin?” dediklerinde, Orhan'ın ne söylediğini kimse anlamıyordu. Sadece “Müzisyenim” diyor, “Çingene” olduğunu söylüyordu. Çingene olduğu için kimliğinin olmadığını anlatmaya çalışıyordu. Orhan'ın eşi de onun konuşmasına hayret etmişti.

Teröristler, Çingene ağızyla konuşmaya çalışan Orhan'a kızmaya başladı. Toplam 22 kişiyi alarak az ilerde bulunan dağın yamacına götürdüler.

Teröristler Hikmet Gel'i sık sık “Polis memuru sen misin?” diye sıkıştırdıkça, Orhan Atılğan ne yapacağını bilemiyordu. Ay ışığında ilerlerlerken, kıyafetinden dolayı polis olduğunun anlaşılması için elbisesini yırtarak kendisine pejmürde bir görünüm vermeye çalışıyordu.

Hepsi saatlerdir yürütülüyordu. Yorulmuşlardı. Mola verilen bir yerde iki üç saat kadar uyudular. Uyandıklarında, bir teröist “T.C. ateşkesi bozdu. Biz de gereğini yaptık” dedi ve “Sizlere zarar vermeyeceğiz. Amacımız, Bingöl çevresinde PKK'nın güçsüz olmadığını, toparlanmaya çalıştığını, 40 milyon insanı temsil ettiğimizi göstermektir. Bu eylemimiz, güvenlik güçlerinin operasyonlarına karşı bir sansasyon yapma eylemidir” diye ekledi.

Sabah olmuştu. Helikopterler keşif uçuşu yaparken, onları ağaçların arasına yatırdılar. Hareket etmemelerini, hareket eden olursa öldürüleceklerini sık sık tekrarlıyorlardı. Bu sırada bir Kobra helikopterinden üzerlerine bomba yağmaya başladı. Ancak, bombalar çevrelerine düşüyor, kimseye zarar vermiyor, kurşunlar üzerlerinden geçiyordu.

İki arada kalmışlardı, o yüzden sürünerek ilerliyorlardı

Bir astsubay ile iki erin götürülüşüne polis memuru Orhan Atılğan da tanık olmuştu. Az sonra silah seslerini duymuşlardı. Orhan, "Polis olduğumu bilseler beni de götürürlerdi" diye düşündü. 25 Mayıs 1993 günü, saat 16.30 sıralarıydı. Yağmur yağmaya başlamıştı. PKK'lı grubun başındaki kişi "Biz geri çekiliyoruz. Siz buradan gidersiniz" dedi.

PKK'lıların bir oyun peşinde olduğunu tahmin ediyorlardı. Yürüyor, fakat iki adımda bir, arkalarına bakıyorlardı. Her an kurşunlara hedef olabileceklerini düşünüyorlardı. Bir tarafta asker, bir tarafta PKK'lılar vardı. Askerlerin kendilerini terörist sanıp ateş edeceğinden de kuşku duyuyorlardı. Birisi "Sürünerek gidelim arkadaşlar. Yoksa hepimiz ölürüz" dedi.

Sürünerek gitmeye başladılar. Herkes panik içindeydi. Trafik polisi Orhan Atılğan, "Panîge kapılmayalım arkadaşlar" diye uyardı. Yerden bir çubuk aldı, ucuna kimin verdiğini bile anımsamadığı bir mendil bağladı. En önde Orhan, ardında ikişerli, üçerli grup ilerliyordu.

Gelenleri askerler görmüştü. Askerlerden otoriter bir şekilde "Eller yukarda, tek sıra halinde yürüyün" komutu geldi. Onlar da öyle yaptılar.

Hepsi heyecanlıydı. Askerlerin arasında polis özel harekât timi de vardı. Orhan, özel harekâtçılar arasında tanıdığı bir polisi görünce gidip ona sarıldı. "Ölümden döndük, Allah çoluğumuzun çocuğumuzun yüzüne baktı" diyor, hıçkırıyordu.

Kol kola girildiğinde Ömer kaçmak için fırladı

Ordu-Ulubeyli Uğur Yeşiltaş, kurtulduğunda gülme krizine tutulmuştu. Bir asker, "Hayırdır hemşerim, sinirlerin mi bozuldu?" dedi. Uğur, "Ben kendime ait 52 AD 220 plakalı kamyonla Bingöl'den, Mardin'e kovanlarının içinde arı götürüyordum. Bir sefe-

TANIK ÖMER UÇ: Mehmet oğlu 1973D.lu Denizli merkez sevindikkarşı yaka mahallesi nüfus na ka itli olup halen Hakkariye dağıtım aası olarak gitmekte olduğunu söyledi. yemini yaptırıldı soruldu.

24.5.1993 günü Malatya'dan dağıtım aası gitmek ve Bingöl'e gelmek üzere yola çıktık, Bingöl'e yaklaştığımız bir yerde tahmini saat 18.00 civarı idi, Araçtan beni ve birçok asker arkadaşımı indirdiler, Bu arada sivil araçlarında durdurmuşlardı onları indirdiler. Tahminen 40'den fazla kişi vardı. Orada bizlerin kimliklerini ve künyelerimizi ve üzerimizde sivil kıyafet vardı, Ayakkabılarında spor ayakkabı olanların kendi ayakkabıları ile değiştirdiler. yolda 10-15 dakika kadar bizi bekletteler. ve oradan alıp yola yani dağa doğru çıkardılar. Bir köyün altında bizi oturttular. tekrar iki saat kadar yürüdüğümüz tahmini 43 kadarımızı orada ayırdılar içimizde sivillerde vardı. Diğer gurubu alıp başka yere götürdüler. 15 -20 kadar terörist bizi diğer gruptan ayırıp götürdüler. tahmini 3 saat kadar yürüdük. bizi bir yola ettirdiler herkes birbirinize yaklaşın kollarınızı kelepçeleysin dediler, o arada kaçanı vururuz dediler ve hepimizi taranmaya başladılar, ben birkaç atım koştum ve kendimi yere attım. taranma yapıldığı sırada yerde yattım. olay olduğu zaman yani katliam yaptıklarında gece saat 3.00 sıraları idi, Havada karanlıkta bende bundan faydalanarak yerde sürünerek ordan kaçtım. sazlık arda yere yatmış bekledim. geceyi dağda geçirdim Teröristlerin gittiklerinden emin olduktan sonra yürüyerek gördüğüm bir karokela gidip olayı anlattım. dedi beyanı okundu imzası alındı. 26.5.1993

C. Savcısı

katip

tanık

Tanık Ömer Uç'un Cumhuriyet savcısına verdiği ifade.

rinde gazetede okumuştum. Arı kovanlarını silahla tarayan teröristlere arılar saldırmış, hepsini perişan etmişler. Keşke bunların başına da aynısı gelseydi diye aklımdan geçti de ona gülüyorum" dedi.

Herkes bir hoştu. Herkes büyük bir şokun etkisi altındaydı. Dağıtım olduğu birliğine katılmak için Hakkâri'ye gitmekte olan Denizlili Ömer Uç da, şehit olmaktan son anda kurtulmuştu. O da yaşadıklarını heyecanlı heyecanlı şöyle anlatıyordu:

"Bingöl'e yaklaştığımızda teröristler arabadan beni ve asker arkadaşlarımı indirdiler. Bu arada başka araçları da durdurmuşlardı. O araçlarda olanları da indirdiler. Tahminen 40'tan fazla kişiydik. Üzerimizdeki sivil kıyafete rağmen, asker kimliğimiz ve künyemizden asker olduğumuzu anlamışlardı.

Giydiğimiz spor ayakkabılarını, eskimiş ayakkabılarıyla değiştirdiler. Saatlerce yürütüldük. Saat 03.00 civarında herkes tek sıra halinde kol kola girsın denildi. O arada, kaçan olursa vuracaklarını söylediler. Fakat ben hemen fırladım. Ardından da hepimi-

zi taramaya başladılar. Birkaç adım koştum ve kendimi yere attım. Karanlıkta sürünerek oradan kaçtım. Sazlıklarda sabahı ettim. Teröristlerin gittiklerinden emin olduktan sonra yürümeye başladım ve gördüğüm bir karakola gidip olayı anlattım.”

Teröristler mahkeme kurmuş, yargılama yapıyorlardı

Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü'nde çalışan Muzaffer Çakar, görevli olarak gittiği Elazığ'dan Bingöl'e dönerken yolun kesilmiş olduğunu gördü. Önünde uzun bir kuyruk oluşmuştu. Silahlı teröristler bir o yana, bir bu yana gidiyor, araçların içine bakıyor, silahlarını onlara çevirip emirler veriyorlardı.

Muzaffer Çakar'ı da araçtan indirdiler. Onu da yaklaşık 40-50 kişilik bir grupla birlikte götürmeye başladılar. Çakar, bölgeyi biliyor ama bulundukları yeri kestiremiyordu. Uzun bir yürüyüşten sonra bir dağın eteğine getirilmişlerdi. Teröristlerin kurduğu sözde bir “mahkeme” “Avukat” kod adlı terörist, getirilen kişileri tek tek sorguluyordu. “Ananın, babanın adı” diye başlıyor, getirilenleri “asker-işçi-polis” gibi gruplara ayırıyordu.

Muzaffer de bir astsubay ile iki erin yanlarından götürülüşüne tanık olmuştu. Bazıları “Yapmayın, kıymayın” diyorlardı. Beş terörist, elleri bağlı askerleri götürdü. Az sonra silah sesleri duyuldu. Dönen teröristler, gülüyordu. Birisi, “mahkeme başkanı”na “Tamamdır” dedi. Orada bulunan herkes, üç askerin şehit edildiğini tahmin ediyordu.

Her taraftan silah sesleri geliyordu. Teröristler son derece rahat hareket ediyor, askerlerin kendi aralarındaki konuşmalarını da dinliyorlardı. “Avukat” herkesin üzerindeki cüzdanların toplanmasını emretti. Bir terörist cüzdanları topluyor, aldığı cüzdanın içinde ne kadar para olduğunu da inceliyordu.

Muzaffer cüzdanını vermişti. Terörist, Muzaffer'in yüzüğüne baktı, “O ne, yüzüğünü vermiyor musun yoksa?” diye sordu. Muzaffer, yüzüğünü de çıkardı.

Askerlerin silah sesi yaklaştıkça, teröristler de birkaç silahlı adamını bırakıp ilerliyordu. Akşam saatlerinde bir tepenin eteğinde dinlenirlerken, “Avukat”ın yanına yaklaşan bir terörist “özel tim de gelmiş” dedi. “Avukat” oturduğu kayanın üzerinden kalktı, yanındaki iki kişiye “Bunları ne yapalım?” diye sordu. Birisi “Bırakalım” derken, diğerleri de onu onayladı.

“Avukat” arkadaşlarına “Toparlanın” derken, sivillere de “Siz

burada kalın, arkadan gelen grup sizi alacak” dedi. Onlar giderken, siviller aralarında ne yapacaklarını konuşuyorlardı. Çoğu beklenmenin daha doğru olacağını söyledi. Yarım saat sonra, bir PKK grubu geldi, “Sizinle işimiz kalmadı” deyip onlar da yoluna devam etti.

Askerler onlara ateş ederken,
“Biz kaçırılan kişileriz, ateş etmeyin”
diye bağıyorlardı

Kaçırılanlardan birisi de Halit Karadoğan’dı. Köy Hizmetleri İl Müdürlüğü’ne ait kepçeyi Muş’a götürüyordu. Yolu kesen teröristler, kepçenin bulunduğu TIR’ı hemen yaktılar.

Halit Karadoğan da diğerleri gibi çok korkmuştu. Teröristlerin kendilerini orada bırakmalarına da bir türlü sevinemiyorlardı. Çünkü teröristlerin bundan sonra ne yapacağını kestiremiyorlardı.

Aralarından bazıları, “Ne olursa olsun, hadi gidelim” dedi. Dağ yollarında yürüyor, bir an önce askerlere rastlamak için sabırsızlanıyorlardı. Arka arkaya dizilmiş bir halde korka korka ilerlerlerken, bir kayanın arkasından çıkan bir terörist, “Eller yukarı” diye bağırdı. Herkes ellerini havaya kaldırmıştı. Terörist, “Arka daşlarımız ne tarafa gitti?” diye sordu. Söylediler onların gittiği yönü. Teröristin yanında birisi daha vardı. Kolundan yaralanmıştı. Acı içinde kıvranıyordu.

Onlardan da ayrıldılar. Siviller, yollarına devam ederken, birden üzerlerine doğru ateş edilmeye başlandı. Hepsi kendilerini yere attı. Kimin ateş ettiğini bilmiyorlardı. Kimse ayağa kalkamıyor, sadece “Biz silahsız” diye bağıyorlardı. Ateş edenlerin asker olduğunu anladılar. Bu kez “Biziz, kaçırılan sivilleriz” diye seslendiler.

Seslerini silah sesleri arasında duyuramıyorlardı. Kurşunlar taşlara çarpıyor, kayaları parçalıyor, toz kaldırıyordu. Bağmaktan sesleri de kısılmıştı. Bu sıralarda askerler bir terörist grubuyla “sıcak temas” sağlamıştı. Ancak şimdi karşılık görünince, kendi aralarında, “Bunlar kaçırılan siviller olabilir” diye konuştular. Silahlar susmuştu. Halit Karadoğan, korka korka ayağa kalkarken ellerini de havaya kaldırmıştı. Askerler, yanlışlıkla ateş ettikleri kişilerin, teröristler tarafından kaçırılanlar olduğunu anlamış, “İnşallah kayıp verdirmemişizdir” temennisinde bulunmuşlardı.

Araç sürücüsü: “Asker taşıdığım için kızdılar”

Malatya'dan silahsız, üniformasız askerleri dağıtım bölgesine götürmek için kiralanan aracın sürücüsü Malatya-Hekimhanlı Hacı Bayram Karaağaç, hakkındaki suçlamaları kabul etmiyor, aracından indirilen askerlerin şehit edildiğini ifadesinde şöyle anlatıyordu:

“Malatya'dan Bingöl'e gitmek üzere 25 mayısta yola çıktım. Kendime ait yarım otobüsü kullanıyordum. İçinde de yeni dağıtım olmuş 21 asker vardı. Kullandığım 44 DH 843 plakalı yarım otobüsle Bingöl sınırına geldiğim saat 18.00 sıralarında Yolçatı köyünü geçer geçmez yolda bir sürü aracın dizili olduğunu gördüm. Yol iki taraflı kapalıydı. Ben de mecburen durdum.

Durduğumda benim arabamın etrafında eli silahlı altı terörist peyda oldu. Etrafta da bir sürü terörist vardı. Bize araçtan inmemizi söylediler. Ben ve yolcu olan askerler araçtan indik. Bu arada bizden önceki araçlardan indirdikleri vatandaşları dağa doğru götürüyorlardı. Etraflarında da eli silahlı teröristler vardı.

Bizleri araçtan indirdikten sonra sıraya soktular. Dağa doğru götürdüler. Askerleri ayrı, bizi ayrı oturttular. Bu arada bize başka hiçbir şey söylemediler. Kendi aralarında Kürtçe ve Türkçe konuşuyorlardı. Fakat ne konuştuklarını anlamadım.

Kimlik kontrolünde yolcularımın üzerinden asker kimliği çıkınca buna kızdılar. Bana, neden asker taşıdığımı sordular. Ben de ekmek parası için taşıdığımı söyledim. Bu arada askerleri tek sıra halinde dağa doğru götürdüler. Bana da geriye dönmemi söylediler. Ben de geri dönerek orada bulunan kalabalığın içine karıştım. Etrafta benim gördüğüm 50-60 terörist vardı.

Sivillere ‘Demirel-Erbakan-Türkeş’e, Anavatan Partisi’ne bundan sonra kesinlikle oy vermeyin. Bizim isteğimiz doğrultusunda kurulan partiye oy verin. Humeynicileri de destekleyin. Humeynicilerin kimseye bir zararı dokunmaz. Bizler de, Kürdistan’ı kurduğumuzda dinimize bağlı olacağız. Ayrıca polislerle, askerlerle ilişki kurmayacaksınız, eğer tanıdıklarınızdan memur varsa istifa ettireceksiniz’ diyorlardı.

Teröristlerin kıyafetleri tek tipti. Yaşları ortalama on üç-otuz arasındaydı. Elllerinde hepsinin uzun namlulu silah ve el bombası vardı. Bizleri bıraktılar ve arabamıza binerek olay yerinden uzaklaştık. Biz olay yerinden uzaklaşırken silah sesleri geliyordu. Benim bu olayla ilgili bilgim ve görgüm, bu kadardır. Başka bir diyeğim yok.”

Kendisini vuran PKK'lıyı üç yıl sonra tanıdı ve yakalattı

Erdal Özdemir'in ameliyatları aylar sürmüştü. Tedavisinden sonra memleketine götürüldüğünde artık tekerlekli sandalyedeydi. 33 askerin şehit edildiği olaydan sağ kurtulmuş, memleketine "gazi" olarak dönmüştü...

Tekerlekli sandalyesine alışmaktan başka çaresi yoktu. Ağrıları artınca zaman zaman Denizli'de bulunan askeri hastaneye gidiyor, orada muayene ve tedavisini yaptırıyordu. O, Bingöl'de şehit olan 33 askeri de, onları şehit edenleri de hiç unutmamıştı. Gece-nin karanlığında yankılanan mermilerin sesi hep kulaklarında, rüyalarındaydı.

Erdal Özdemir'i, kuzeni o gün Denizli Devlet Hastanesi'ne götürmüştü. Hariciye polikliniğinin önünde muayene sırasını bekliyordu. Hemen karşısında ise psikiyatri polikliniği bulunuyordu. Erdal, bu sırada, askeri üniforma içindeki bir eri görünce heyecanlandı. Sırasını bekleyen askerlerden Malatyalı Bayram Hacı Akmeşe, sivil kıyafetli Erdal'ın yanına geldi, "Geçmiş olsun, ne oldu?" diye sordu. Erdal, "Ben, 33 askerin şehit edildiği Bingöl katliamından yaralı olarak kurtulan askerlerdenim" dedi.

Erdal, Akmeşe'ye "Arkadaşın Bingöllü mü yoksa? Kendisini sanki tanıyorum. Bizi vuranlardan birisi galiba buydu" dediğinde, Akmeşe şaka yapıyor sandı. Ardından "Evet, arkadaş Bingöllü" dedi.

Erdal, muayene olmayı unutmuş, üç yıl önce kendisini yaralayan ve arkadaşlarını kurşuna dikenlerden birisi olduğuna inandığı teröristin, şimdi asker üniformasıyla karşısında durduğunu görüyordu. Kuzenine, "Hadi gidelim" dediğinde, askeri hastaneye yakın olan jandarmaya gitti. Olayı Hüseyin Astsubay'a anlattı. Kısa bir süre sonra, Denizli 11. Piyade Tugay Komutanlığı 2. Topçu Taburu'nda er olarak askerliğini yapan Necmettin, Bingöl olayının sanıklarından olduğu gerekçesiyle gözaltına alındı, cezaevine konuldu.

Necmettin, sorgusunda örgütle ilgisinin olmadığını, öne sürdü ve "Benim PKK terör örgütüyle hiçbir ilgim yoktur, kesinlikle bu örgütün yaptıklarını da kabul etmiyorum. Erdal Özdemir'in eylem günü beni gördüğü kesinlikle yalandır veya benzetiyor olabilir. Ben bu eyleme katılmadım. Üç yıl önceki olayda beni nasıl tanıyor anlayamıyorum. Ben terörist olsaydım gelip askerliğimi yapmazdım. Ben devletime milletime bağlı bir insanım.

TEŞHİS TUTANAĞI

Alınan bir duyurun değerlendirilmesi neticesinde Komutanlığımız sorumluluk alanı DENİZLİ merkez KARAKOVA köyünde ikamet eden ve 24.05.1993 günü usta birliği olan BİNÖL İL J.K.1'ine emrine dağıtım giderken içerisinde bulunduğu aracın ELAZIG-BİNGÖL Karayolunda PKK terör örgütü mensuplarının yollarının kesilmesi sonucunda (33) askerin şehit edilmesi olayında örgüt mensuplarının otomatik tüfekle vurularak yaralanan ve felç olarak (Gazi) olarak yaşamaya devam eden 1973 doğumlu Erdal ÖZDEMİR'in 20.08.1996 günü muayene için gittiği DENİZLİ As. Hastanesinde yukarıda belirtilen olay tarihinde kendisini yaralayan ve arkadaşlarını şehit eden örgüt mensuplarından bir tanesini asker kıyafeti ile paracıya bölümünün önünde görüp tanıdığını bildirmesi üzerine yapılan araştırmada bu şahsın kayıt araştırmasında (paracıya bölümü 20.08.1996 günü muayene defteri) BİNGÖL İLİ BİTİKTEKİREN Köylü nüfusuna kayıtlı Şener oğlu 1976 doğumlu Necmettin olduğu tesbit edilmiş olup, halen 11 nci P.Tug.K.1'ine 2.Tic.Tb.1. Batare a emrinde topçu er olarak görev yaptığı (Şener) anlaşıldığından 29.08.1996 günü gerekli teşhis yaptırılmak amacıyla Tugay cezaevinde gözetim altında bulundurulmuş Necmettin içerdeki toplam (19) tutuklu ve tutuklu arası na aynı kıyafet ve aynı garunlar altında mağdur Erdal ÖZDEMİR'e gösterilmeden tek sıra halinde hazır edilmiş aşağıda imzaları bulunan rütbeli personelde hazır bulundurulmuş mağdura C.evi bahçesinde ayakta beklemekte olan şahıslara dikkatlice bakarak yukarıdaki tarihte hastanede gördüğünü beyan ettiği şahsı teşhis etmesi istenmiş mağdur Erdal ÖZDEMİR diğer şahıslarca görülmeyen yerden sağ baştan 3 ncu şahıs diye belirtmesi üzerine tekrar bakması istenmiş ısrarla 3 ncu şahıs demesi üzerine gruba doğru ilerledi isme göre Necmettin diye tanıdığını seslenildiğinde mağdur Erdal ÖZDEMİR'in teşhis ettiği 3 ncu şahıs öne çıkarak Necmettin in kendisi olduğunu beyan etmesi üzerine yine mağdura sorulmuş mağdur teşhis ettiği şahsın ismi BİNÖL İLİ 11 nci P.Tug.K.1'inde hastanede konduğu ve teşhis edilen Necmettin ile ilgili soru sorulmuş şahıs olduğunu belirtmiş bu şahsın sorulduğunda isminin M.Beyrum AKTİB olduğunu öğrenilmiş olup 19 bu tutanak mahalde hazır bulunanlarca mağdur Erdal ÖZDEMİR'in PKK terör örgüt mensubu Necmettin i teşhis ve tesbit ettiğine dair tanzimle imza altına alınmıştır. 29.08.1996

Şener OĞLU
J. Astsub. Üçvş.

Şener OĞLU
J. Astsub. Md. Üçvş.

Şener OĞLU
J. Astsub. Üçvş.

Şener OĞLU
Tıp. Md. Üçvş.

Şener OĞLU
Bilgi. Md. Üçvş.
C. 1971 Md.

Şener OĞLU
Tıp. Md. Üçvş.

Erdal ÖZDEMİR
Mağdur (Teşhis eden)

Erdal Özdemir'i tanımam, kendisini ilk defa askeri hastaneye tedavi olurken gördüm. Ben belimden rahatsızım askeri hastaneye gittiğimde beni görmüş ve benzetmiş olabilir" dedi.

Bununla yetinilmedi. Teşhis yaptırabilmek için 29 ağustos 1996 tarihinde tugay cezaevinde gözetim altında tutulan Necmettin ile içerdeki 19 tutukluya aynı kıyafet giydirildi ve aynı şartlar altında Erdal Özdemir'e gösterilmeden tek sıra halinde hazır edildi. Bundan sonra yaşananlar, tutanağa şöyle geçirildi:

Biz, aşağıda imzaları bulunan rütbeli personel de hazır bulundurulmuş mağdur Erdal Özdemir'den cezaevi bahçesinde ayakta beklemekte olan şahıslara dikkatlice bakarak, hastanede gördüğünü beyan ettiği şahsı teşhis etmesi istenmiş, mağdur Erdal Özdemir'in diğer şahıslarca görülmeyen yerden "Sağ baştan üçüncü şahıs" diye belirtmesi üzerine tekrar bakması istenmiş, ısrarla üçüncü şahıs demesi üze-

rine gruba doğru eldeki isme göre "Necmettin" diye tarafımızdan seslenildiğinde, mağdur Erdal Özdemir'in olduğunu beyan etmesi üzerine yine mağdura sorulmuş, mağdur teşhis ettiği Necmettin'le ilgili soru sorduğu şahıs olduğunu belirtmiş bu şahsın sorulduğunda isminin Bayram Akmeşe olduğu öğrenilmiş olup işbu tutanak huzurda hazır bulunanlarca mağdur Erdal Özdemir'in PKK terör örgüt mensubu Necmettin'i teşhis ve tespit ettiğine dair tanzimle imza altına alınmıştır. 29.8.1996

Erdal Özdemir, PKK'nın Bingöl eyleminin içinde yer aldığını söylediği Necmettin'i yakalatmıştı. Necmettin, Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılandı. Mahkeme, "Kuvvetli bir şüphe olduğunu, şüphenin sanık lehine yorumlanması"nu öngördü ve Necmettin hakkında beraat kararı verdi.

Erdal, hep, "Arkadaşlarımı şehit eden, beni bu hale getireni nerede görsem tanırım" diyor ve müthiş bir iddiada daha bulunuyordu. Özdemir, 33 erin şehit edildiği gün, PKK'nın başı Abdullah Öcalan'ı bir köyde gördüğünü öne sürüyordu. Konuştuğum askeri yetkililer ve istihbarat birimlerinin yetkilileri "Apo, Suriye'den Türkiye'ye geçmedi" demelerine karşın Erdal Özdemir şunları söyledi:

"PKK'nın ateşkes dönemiydi. Ortalık sakindi. İşte o yüzden bizleri korumasız olarak gönderdiler. Bizlerin, olay yerinden sonra götürüldüğümüz köyde, Abdullah Öcalan'ı gördüm. Bize ateş eden PKK kıyafetleri içindeki teröristi, dört yıla yakın bir aradan sonra, üstelik asker üniforması içinde teşhis edebiliyorsam, hemen herkesin resmini, tipini bildiği Abdullah Öcalan'ı tanımam mı? Abdullah Öcalan, köydeydi. Herkes karşısında el pençe divan duruyordu. Elinde bir telsiz vardı. Konuşuyordu. Abdullah Öcalan'ın o gün orada olduğundan da yüzde yüz eminim. Ancak, kimse inanmak istemedi."

"Bunlar askerdir, dağıtımına gidiyorlar"

Er Mustafa Özçelik, minibüste devreleriyle sohbet ederken, "Bak, Allah'ı severseniz Denizli'ye geldiğinizde bana uğrayın. Askerlik nasıl olsa biter" diyor, ardından, "Bakın, adresini kaybettim falan demeyin. Denizli'de Esman fabrikasını kime sorsanız bilir. Fabrikanın yakınındaki ilk ev de bizim evimiz" diye ekliyordu.

Mustafa'nın dağıtım yeri Hakkâri'nin Şemdinli ilçesiydi. O da "toplanma yeri" olarak Malatya'ya gelmişti. PKK'nın sözde "ateş-

kes" ilan etmesi yüzünden biraz da rahattılar. Ancak, Bingöl'e yaklaşırlarken olanlar olmuştu.

Askerler, yolun kesildiğini görmüştü. Şoföre, "Geri dönelim, teröristler yolu kesmiş" dediklerinde, şoför "Yok yok, bunlar Nevruz'u kutluyorlar" dedi. Biraz daha ilerlediklerinde ise yolu kesenlerin terörist olduğunu anlamışlardı. Yolun iki tarafından da kenrilerine doğru nişan alındığını fark ettiler. Otobüs içindeki askerler diye bağıyordu. "Kaptan geri dön, bunlar bizi öldürür, geri dön" diye bağıyordu. Ancak, şoför de şaşkındı. Üzerlerine doğru çevrilmiş namluları görüyordu.

Teröristler rahat hareket ediyordu. Kapıyı açtıklarında, birisi şoföre, "Kim bunlar?" diye sorarken, bir başkası silahını askerlere doğrultmuştu. Şoför, askerlere doğru baktı, "Bunlar askerdir, dağıtım gidiyorlar" dedi.

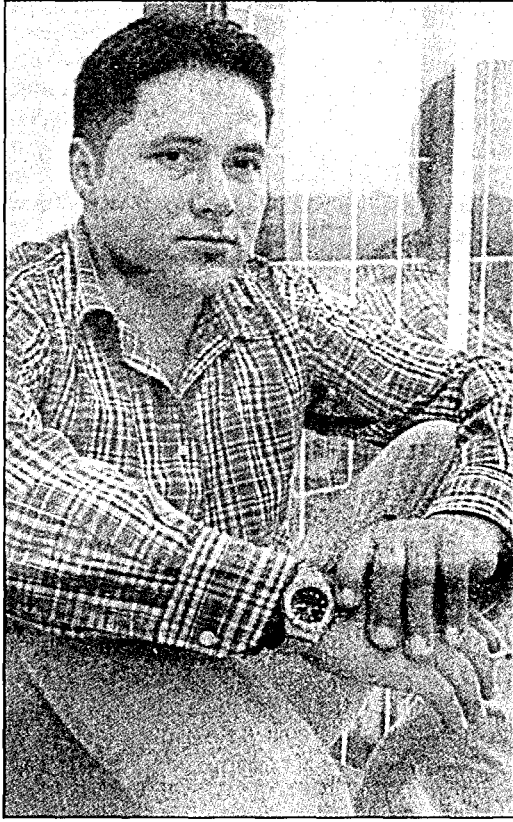
"İnin, çabuk inin" denildiğinde, askerler ne yapacaklarını şaşır-mışlardı. Birbirlerinin gözlerine bakıyorlar, kimse inmek istemi-yordu. Asker olduklarını öğrendiklerinde, teröristler silahlarını ateşleyeceklermiş gibi gerilmişti. Her an bir silah sesi duyulabilirdi. En önde bulunanlardan birisi arkadaşlarına bir daha baktı ve inmeye başladı. Diğerleri de onu izledi. Teröristler "Ulan tek sıra yürüyün" diye bağıyorlardı. Askerleri götürdükleri tepede sivil-ler de vardı. Memleketlerini soruyor, Kürt kökenli olanları bir ta-rafa ayırıyorlardı.

Konya'nın Çumra ilçesi Yenisu kasabasından Adnan Güreş de, Çanakkale'deki acemi eğitiminden sonra Malatya'daki asker toplama merkezine gelmişti. Diğer askerler gibi onun da üzerindeki 1,5 milyon lirayı, kol saatini aldılar. Yanlarında bulunan sivillerin elleri bağlı olmamasına rağmen Adnan gibi diğer askerlerin de ellerini bağlamışlardı. Adnan Güreş, yanlarından götürülen bir astsubay ile iki erin kendilerine son bakışlarını bir türlü unutamıyordu. Silah seslerini duyduklarında, onların şehit edildiğini anlamışlardı...

Artık, ölüme kol kola girip gidiyorlardı

Osman Partal'dan yolculuk sırasında "Maçka Yolları Taşlı" türküsünü" istemişlerdi. Osman türküyü söylemiş, bu arada, "Bizim Hamsiköy'ün sütlacı çok meşhurdur" demeyi de ihmal etmemişti. Malatya'da toplanmışlardı ama her biri ayrı yerlere gidiyordu. Osman Partal da dağıtım sonucu askerliğinin kalan kısmını Van'ın Özalp ilçesinde yapacaktı.

O gece onları yürütmüşlerdi. Hepsi yorgun, hepsi perişandı.

Osman Partal.

Uzaktan zaman zaman silah seslerini duyuyorlardı ama ne olduğunu bilmiyorlardı. Kaçırılalı saatler olmuş, daha kurtarılacaklarına ilişkin hiçbir işaret alamamışlardı. Teröristler ise son derece rahat hareket ediyordu. Bir köyden geçerken, köylülerin teröristleri alkışlamasına şaşırmıştı Osman. Daha da şaşırdığı ise köylülerden “Hadi T.C. askeri gelip de sizi kurtarsın” sözlerini duymasıydı.

Osman Partal da, Erdal gibi, Erkan gibi midibüs şoförünün lastiğin patladığını söyleyip bir benzinlikte durduğunda, krikoya bile dokunmadığının farkındaydı. Şoför aracın altına yatmış, yanında duran bir kişiyle konuşuyordu. Aradan onca zaman geçtikten sonra Osman Partal, “Sanıyorum aracın altında, kendisine verilen telsizle konuşuyor, bizimle ilgili bilgiler veriyordu” diyor. Ya yolda aracı durdurup, çobanla konuşmasına ne demeliydi?

Şemdin Sakık, bu eylemin içinde olmadığını söylese de, Osman Partal, “Bizim bulunduğumuz aracın kapısını açan Şemdin Sakık’tı. Fotoğraflarından, Şemdin olduğunu tanımuştım” iddi-

asında bulunuyordu. Hem uzun uzun bakmıştı o kişiye. Çünkü aracın ön koltuğunda kendisi oturuyordu. O gün dikkatinden kaçmayan başka bir şey de, aracın kapısını açan kişinin şapkasını ters giymesiydi.

Midibüste yine silahsız, üniformasız asker olduğunu teröristler biliyordu. Osman Partal, Şemdin Sakık olduğunu öne sürdüğü teröristin, midibüs şoförüne, "İkinci araba ne zaman gelir?" diye sorduğunu duymuştu. İki dakika kadar sonra da asker dolu ikinci midibüs gelmişti. Askerleri memleketlerine göre "Türk-Kürt" diye ayırmışlardı. Aralarında Osman Partal'ın da bulunduğu Doğulu olmayan 34 asker için "Onları eğitim merkezine götürün" denilmişti.

Geceyarısına kadar teröristlerle birlikte askerler de yürümüştü. Teröristlerin sayısı da durmadan değişiyordu. Girdikleri köyde, kapısını çaldıkları evlerden başka teröristler geliyor, diğerleri de o evlerde istirahat çekiliyordu. Bir köyde askerleri bir ahıra soktular. Kendi aralarında "Burada öldürelim gitsin" diyorlardı. Ahırın sahibi, "Vallah benim başım belaya girer. Burada yapmayın" diyerek boynunu büküyordu.

Yine yürümeye başladılar. Osman, yolda yürürken, yakınındaki teröriste "Bize ne yapacaksınız?" diye sordu. Terörist, "TC bizim gibi ateşkes ilan ederse biz de iki gün içinde sizi bırakacağız" dedi. Bu konuşmayı duyan başka bir terörist, arkadaşını "Konuşma!" diye azarlardı.

Saatler geçmek bilmiyordu. Saat 03.00 civarıydı. Gecenin bu saatinde ay ışığı ortalığı gündüz gibi aydınlatıyordu. Teröristlerde bir hareketlenme görüldü. Silahların mekanizmalarının sesi duyuluyor, bazıları silahlarının şorjörlerini değiştiriyordu. Bir şeyler olacaktı. Artık, Osman da içinden "Bu gidişle sabahı göremeyeceğim" diye geçiriyordu. Osman Partal, yıldızlara baktı. Hamsiköy'ü, annesini, babasını düşündü...

Teröristlerdeki hareketlilik bir şeylerin habercisiydi. Çok geçmeden "Tek sıra olun, kol kola girin" sesi duyuldu. O an neler olduğunu, o katliamdan kurtulanlar anlatmakta zorluk çekiyor. Kol kola girerlerken, Osman'ın devresi "Tertip, bunlar bizi öldürecekler" dedi. Bu, tertibinin son sözleri olmuştu. Belki söyleceği bir şeyler daha vardı. Onları söylemeye fırsat bulamadı. Karşılarına geçmiş 30-40 terörist silahlarını aynı anda ateşlemeye başlamıştı.

O müthiş katliamdan kurtulan Osman Partal, hayata tutunuşunu şimdi şöyle anlatıyor:

"Onlar silahlarını bize doğru çevirdikleri sırada kelime-i şahadet getirip kendimi yere attım. Tarama sonucu mermilerden birisi ba-

çağıma isabet etmişti. Vurulanlar üzerime düşüyor, kafama kurşun gelmemesi için kendimi korumaya çalışıyordum. Hepimizin öldüğünden emin olmak için sürekli ateş ediyorlardı. Teröristlerin gittiklerini seslerinin uzaklaşmasından anladım. Ateşten altı yedi arkadaşımın sağ kurtulduğunu gördüm. Diğerleri delik deşik olmuşlardı. Can çekişen, hırlayan, ağlayan, inleyen gençlerdik. Kimisi “anne”, kimisi “baba” diye bağırıyordu. Ben de kendimi öldü sanıyordum. Sanki korkunç bir rüyada gibiydim. Ölüp ölmediğimi anlamak için kendime çimdik attım. ‘Bunlar bizi öldürecek’ diyen devremin parçalanmış beynini görünce bayılmışım.”

Teröristlerin isteği: “Bize katılın, kurtulun”

Erdal Özdemir, Hatay-Serinyol’da bulunan 121. Jandarma Alay’ında acemi eğitimini tamamlayıp bir hafta memleketi Denizli’de kaldıktan sonra, dağıtım olduğu Bingöl’deki birliğe katılabilmek için, verilen emir gereği, hemşerileri Cengiz Evren, Ahmet Apak, Baki Umut, Ercan Kaçanoğlu’yla birlikte Malatya İl Jandarma Komutanlığı’na gitti.

Yaklaşık 50 asker, Malatya’dan iki midibüsle saat 12.00’de yola çıktılar. Asker oldukları anlaşılmaması diye kimisi kendilerine söylendiği gibi sakal bıyık bile bırakmıştı. Acemi birliğindeki son haftalarında sakal bıyık serbest bırakılmıştı. Kimsenin yanında silah yoktu. PKK’nın sözde “ateşkes” kararından dolayı bir eylem de beklemiyorlardı. Ancak, Denizlili Erdal Özdemir, araç sürücüsünün iki akaryakıt istasyonunda durmasına, bir çobanla konuşmasına “kıl olmuş”, “Acaba, bu bizi PKK’ya ihbar mı ediyor?” diye aklından geçirmişti...

Yolculuk rahat geçiyordu. Bingöl’e 15 kilometre kala mola vermişlerdi. Türküler söylüyorlardı, fıkralar anlatıyorlardı. Erdal Özdemir, “Benim içim hiç rahat değildi. Gözüm hep şoförün üstündeydi. Sanki bize doğru bir kötülük yaklaşıyordu. Telefon edişinden, iyice huylanmıştım. Sanki bir yerlere haber veriyordu” diyor ve adım adım yaklaşan tehlikeyi bu kitap için şöyle anlatıyor:

“Yolumuza devam ettik. Az ilerledikten sonra teröristlerin beyaz renkli bir kargo kamyonuyla yolu kestiklerini gördük. Başta, elleri silahlı 10-15 kişiydiler. Sonra sayı giderek artmaya başladı. Bizi de araçlarımızdan indirip tek sıra halinde durmamızı istediler. Daha sonra birisi beşerli sıra olmamızı istedi. Biz denilenleri yapıyorduk. On-on beş dakikalık bir yürüyüşten sonra ağaçlık bir yere getirildik. Midibüste bulunan çantalarımız bir kamyonla ko-

nulmuş olarak getirildi. Yola çıkmak üzereyken, helikopterlerin sesi duyuldu. Bizden çalıhkların arasına yatmamız istendi. Uzun süre orada yattık. Denileni yaptık. Helikopterler uzaklaştıktan sonra çantalarımızı alıp yeniden yola çıkarken, PKK'lıların sayıları da giderek artıyordu.”

Çalıhkların arasından çıkarıldıktan sora ismini bilmediği bir köye getirildiklerini belirten Erdal Özdemir, “Köylüler bize gülüyor, bazıları yüzümüze tükürüyordu. Bunlar çok ağırıma gidiyordu. Bazıları ‘Mehmetçiğin haline bakın, Mehmetçiğin haline bakın’ deyip alay ediyorlardı. Ancak çaresizdik” dedi ve sözlerini şöyle sürdürdü:

“Yol boyunca PKK'lılar ‘T.C.’ye askerlik yapmayın. Eğer bize katılırsanız canınız kurtulur’ diyordu. Bizim halimiz oradaki köylüleri hayli sevindirmişti. Ya da öyle görünüyorlardı. PKK'lıları Kürtçe bir şeyler söyleyerek alkışlıyorlardı. PKK'lılar da onlara bir şeyler söylüyor, başarılarını kutluyorlardı.”

“Sizi serbest bırakmamız için başbakanla pazarlıktayız”

Köyden çıktıktan sonra üç dört saat daha yürütıldüklerini belirten Erdal Özdemir, PKK'lıların başındaki kişinin, çantalarını bırakmalarını istediğini söyledi. Bu kez onarlı sıra oluşturmalarının istediğini kaydeden Erdal Özdemir, açıklamalarını şöyle sürdürdü:

“Ceplerimizi teker teker boşalttılar. Askerlerin parmaklarındaki yüzükleri bile aldılar. Benim de üzerimde bulunan 2 milyon lırayı, Samsun sigarasını, jetonlarımı, çantamdaki spor ayakkabılarımı aldılar.”

Üzerlerindeki kıymetli eşyaların alınmasından sonra bu kez tek sıra halinde yürütıldüklerini anlatan Erdal Özdemir, PKK grubunun liderlerinden birisinin, kendilerini serbest bırakmaları için başbakanla pazarlıkların sürdürüldüğünü, onların cezaevindeki PKK'lıları bırakmaları karşılığında kendilerini bırakacaklarını, bırakmamaları halinde öldüreceklerini söylediğini kaydetti. Özdemir açıklamalarını şöyle sürdürdü:

“Bir çayı geçtikten sonra bir yerlerden haber beklediler. Bu arada bizi tek sıra haline getirdiler. O an artık kurtuluşumuz yoktu. PKK'lılara küfürler ediyor, bağırıp çağırıyorduk. Kimimiz son duamızı yapıyor, bazılarımız son bir umutla ‘Yapmayın, hepimiz kardeşiz, insan kardeşine bunu yapar mı?’ diyorduk.

Artık yapacak bir şeyimiz kalmamıştı. Karşımızda bizi öldür-

meve karar vermiş kişiler vardı. Silahlar âdeta ölüm kusuyordu. Gelişigüzel ateş ediyorlardı. O an hepimiz yerlerdeydik. Ben yere düşerken, üzerime kol kola olduğum diğer arkadaşım düştü. Daha sonra ölmediğini gördükleri kişilerin üzerine birer kurşun daha sıktılar. Ben de yaralıydım ama altta olduğum için dikkat çekmiyordum. Bir süre sonra büyük bir sessizlik oldu. Sürekli kan kaybediyordum. Kısa sürede kan durdurulmazsa ben de ölecektim. Üzerime düşen arkadaşımın akan kanının ağzıma sızmaya başladığını fark ettim. Belki bu şekilde hayatta kalabilirim diye düşünüyordum. Uzun bir süre sonra oradan beş kişi yaralı olarak hastaneye götürüldük.”

Erdal, 33 şehit olayının hayattaki canlı tanığı. Bazen konuşunca nefesi daralıyor, gözleri doluyor. Arkadaşlarının isimlerini sayıyor. Sonra “Artık onlar yok” diyor... Bu sözlere sessiz bir ağıt karışıyor...

Erkan, birinci sıradan yedinci sıraya geçince kurtuldu

Adana’nın Feke ilçesinden Erkan Omay, acemi birliğinden sonra Siirt’in Eruh ilçesine gidiyordu. Eruh’a gideceği belli olduğunda, “Erkan, sendeki şansa bak, teröristlerin ilk bastıkları ilçe orası” dediler.

Eruh ilçesini PKK’lılar 15 ağustos 1984’te basmış, jandarmanın silahlarını almışlardı. Bu olayda bir askerimiz şehit edilmişti. Erkan Omay, Eruh’a öyle gururlu gidiyordu ki Manisa-Kırkağaç’ta dağıtımına çıkmadan önce aldığı ve üzerinde “Kırkağaç-Komando” yazan beyaz tişörtünü üzerinden çıkarmamıştı.

Erkan Omay, PKK’nın serbest bıraktığı askerler arasındaydı. Omay da ifadesinde bindikleri midibüs şoförünün PKK’lılarla işbirliği yaptığını düşünüyor ve yaşadıklarını gazeteci Gülden Aydın’a şöyle anlatıyor:

“Şemdin Sakık’ın korumaları arasında olan ve ‘Hemşire’ diye hitap ettikleri kadın bizimle alay etti. Sakık, ‘Sorunumuz rütbelilerle, size bir şey yapmayacağız’ dedi. Her birimize nereli olduğumuzu sordu. Aramızda Denizli ve Konya’dan olanlar çoktu. ‘Hemşerilerden oluşan timler daha başarılı olur’ deyip bir kenara ayırdılar. Şehit olan 33 arkadaşımızın çoğunun bu iki ilden olmasının nedeni bu.

Bu arada bir er ‘Ben Kürt’üm’ deyince PKK’lı, ‘Kürt-Türk fark etmez. Asker askerdir. Biz askere düşmanız’ dedi.

Erkan Omay.

Tek sıra olmamızı istediler. En başta ben vardım. Mehmet Tuna altıncıydı. Yan yana olalım diye gittim, yedinci oldum. 'Baştan altı kişi gelsin' dediler. Diğer sıralardan aldıkları altışar kişiyle bir grup oluşturdular. 'Kol kola girin' deyip götürdüler. Arkadaşlarımız kol kola ölüme gittiler.

Derken yer gök Kalaşnikov cayırtısına boğuldu. Kalaşnikovlar on dakika boyunca susmadı. Mehmet'in bana son bakışını unutamıyorum. Sırada yer değiştirmesem, onun önünde dursam, beni götüreceklerdi. Adana Ticaret Lisesi'nde sevdiği bir kız vardı. Terhis olur olmaz onunla evleneceğini söylüyordu."

Teröristler askerlerle alay etmeyi de ihmal etmiyordu. Belki daha on beş yaşında bile olmayan bir terörist, "Sakın kaçmaya kalkmayın. Vallaha iki yüz metreden sigarayı vuran adamım. Sizi de delik deşik ederim" diyordu.

Erkan Omay, sıkışmıştı. Tuvalete gitmek istiyor ama bunu nasıl söyleyeceğini de bilemiyordu. Artık dayanacak hali kalmamıştı. Başında dikilen teröriste, "Tualet ihtiyacım var" dediğinde, terörist ani bir hareketle silahının namlusunu Erkan'ın ağzına daya-

dı, "Kaçmayı aklından çıkar lan" diye bağırdı...

O yıldızlı, o ayın her tarafı aydınlattığı gece, etraflarını saran teröristlerden birisi "İçinizde komando olan var mı?" diye sordu. Erkan, o an tişörtünde yazan "Kırkağaç-Komando" yazısını anımsadı. Devresi Konyalı Adnan Gebeş'ten parkasını istedi. Parkayı giyerek komando olduğunu gizledi.

Erkan Omay'ın o geceyle ilgili aklında kalan bir başka olay da, başta Şemdin Sakık olmak üzere bazı teröristlerin askerlerin üniformasını alıp giydikleriydi. Çatışmada, üzerinde asker üniforması olan teröristler de bulunmuştu.

"Sizinkiler geldi, arkadaşlarımız da onları pusuya düşürdü"

O gece, silahların namlularından çıkan alevler ay ışığında ortalığı daha da aydınlatıyordu. Denizli'nin Honaz ilçesi Aşağıkaraçak köyünden İsmail Kaplan, o geceyi hiç unutmadı. Arkadaşlarının şehit olduğunu, birkaç yaralı bulunduğunu jandarmaya o bildirmişti. Karakola

geldiğinde zaten kendisinden geçmek üzeriydi... Hıçkırıyor, bir türlü söylemek istediğini söyleyemiyordu.

İsmail'in yüzünü yıkadılar. Kolonya döktüler. "Hepsini şehit ettiler" diyebildi. O da, ifadesine, "24 Mayıs 1993 günü saat 11.00 sıralarında Malatya İl Jandarma Komutanlığı'na geldim. Toplanma bölgesinden aynı gün saat 13.30 sıralarında Bingöl toplanma bölgesine hareket ettik" diye başlamıştı. İşte, bu sözlerden sonra gözlemleri ve yaşadıkları tutanağa şöyle geçti:

"Bizim arabadan başka, bir araba daha arkamızdan geliyordu. Malatya-Elazığ arasında diğer aracı beklemek için saat 14.30 sıralarında bir benzin istasyonunda mola verdik. Bura-

Şemdin Sakık.

da da yarım saat bekledikten sonra iki araç birden saat 15.00'te tekrar yola çıktık. Yaklaşık bir saat gidip, Elazığ'ı geçtikten sonra tekrar mola verdik. Burada da yarım saat bekledikten sonra tekrar yola çıktık. Yolda, lastik patladı diye gene yarım saat bekledik ama lastik falan patlamamıştı. Saat 17.30 sıralarında tekrar yola çıktık. Saat 18.30 sıralarında adını sonradan öğrendiğimiz Bilaloğlu köyü mevkiine geldiğimizde karayolunun üzerinde araçların dizilmiş olduğunu gördük. Yolun kesildiğini anlamıştık."

İşte, o an araçta yaşanan paniği anlatıyor İsmail. Midibüs şoförüne "Geri dön, kaçalım" diyenler arasında o da var. Ancak, araç sürücüsü onları duymazdan geliyor. Sonrası hep aynı. Aracın etrafını altı yedi silahlı terörist sarıyor, diğerleri yolun kenarında mevzilenmiş onlara nişan alıyor. Araçtan indirip kimliklerini topluyorlar ve tek sıra halinde yürütüyorlar.

İsmail, arkadaşlarının şehit olduğu haberini ulaştırdı

Onlar tek sıra halinde götürülürken, Bingöl tarafından silah sesleri geliyordu. İsmail'in yanında yürüyen terörist, "Sizinkiler geldiler, onları pusuya düşürdük. Bu onların sesi" dedi.

Tek sıra halinde çalılık bir yere getirildiler. Akşam karanlık çökünceye kadar beklediler. Teröristlerin sayısı giderek artıyordu. Her gelen, askerlere bakıyor, sırtıyor, küfrediyordu. Sonra yer değiştirdiler. Biraz da uyudular. Ölüm saati gelmişti. İsmail, yaşadığı müthiş olayı sorgusunda şöyle anlattı:

"'Saf halinde kol kola girin, sıkışın' dediklerinde niyetlerinin ne olduğunu anlamıştık. Yirmi kişiyi ayırarak bizi tekrar saydılar. Ve ateş etmeye başladılar. Kaçmaya çalışırken sol ayağımdan yaralandım. Aynı anda kendimi yere atarken sağ omuz boşluğumdan da yaralandım.

Çalılıkların arasına gizlenerek sürünüyordum. Beni tekrar görerek taramaya başladılar. Bu esnada sol kolumdan sıyrık şeklinde yaralandım. Olduğum yere yatıp gizlendim. Teröristler gittikten sonra olay yerine tekrar gelerek şehit olan arkadaşlarımı gördüm. Oradan sabaha karşı Bingöl-Elazığ karayoluna çıktım ve yoldan geçen bir aracı durdurarak adını sonradan öğrendiğim Kuruca Jandarma Karakol Komutanlığı'na gittim. Oradan da helikopterle Bingöl Devlet Hastanesi'ne götürüldüm. Teröristler toplam 120 kişi kadardı."

“Zühtü Zühtü Operasyonu” başlıyor

PKK’lıların 33 askeri şehit etmesi, tüm ülkede büyük üzüntü ve infial yaratmıştı. Suudi Arabistan’a hac ibadeti için gidenler de, bu haberi yurtdışında almıştı. Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Nuri Yılmaz, şehitler için dua edilmesini istiyordu.

Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü, Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş ve bazı yetkililerle birlikte Bingöl’e gitti. Herkes üzgün, herkes büyük bir yas içindeydi.

Olup bitenlere kimse inanamıyor, askerlerin korumasız, silahsız bir biçimde gönderilmesi konusunda birbiriyle çelişen açıklamalar yapıyordu.

Başbakan Yardımcısı Erdal İnönü, Bingöl Valiliği’nin balkonundan halka hitap ederken, *Hürriyet* gazetesinin o dönem Genelkurmay muhabirliği görevini yürüten Sezai Şengün, bir fırsatını bulup Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş’e soru sormak istiyordu.

Doğan Güreş, Sezai Şengün’ün aynı zamanda nikâh tanığıydı. Sezai’nin bir şeyler sormak istediğinin farkındaydı. Onun sormasına fırsat vermeden “ZZ emrini verdim” dedi. “ZZ”nin operasyonun adı olduğunu düşünen gazeteci, bu haberi gazetesine yazdırabilmek için uygun bir yer aradı. Yazdırdığı haberin başlığı “ZZ Operasyonu”ydü.

Muhabir, “ZZ”nin başlatılan operasyonun adı olduğunu sanıyordu. Planlı operasyonlara isim verildiği için, bu operasyonun adını da “ZZ” sanıyordu. Ancak, Genelkurmay başkanının ağzından bu bilgiyi alması bile o günün koşullarına göre büyük başarıydı. Diğer gazeteler, Erdal İnönü’nün konuşmasını manşetlerine taşırken, *Hürriyet* farklı bir gazetecilik yaparak operasyonun adını duyuruyordu.

Aslında “ZZ” yazışmalarda kullanılan bir kısaltmaydı. “ZZ”nin yazışmalardaki anlamı “çok öncelikli”, “yıldırım” demekti. Telsiz ve telefon konuşmalarında “ZZ” kodlu yazı geldiği zaman, karşı tarafın rahat anlaması için “ZZ” kelimeleri “Zühtü Zühtü” diye kodlanarak söyleniyordu.

Genelkurmay Başkanlığı, bölgede “ZZ operasyonu”nu başlatmıştı. Bingöl ve çevresi PKK’lılardan temizlenene kadar bu büyük operasyon devam edecekti. Çok geçmeden, 30’un üzerinde PKK’lı ölü olarak ele geçirildi. Bunların üzerlerinde askerlerin üniforması da, potini de, cüzdanı da çıkmıştı.

Tekerlekli sandalyesinde, o geceyi Erdal Özdemir'den dinliyorum

Güneydoğu'da yaralanan Mehmetçiklerin ilginç öyküleri vardır. Hakan Çalkara'yı ziyarete gittiğimde, tekerlekli aracı sürenin Erdal, yanındakinin de Fercan olduğunu da, Erdal'ın, Bingöl'de şehit edilen 33 askerin yanında bulunan ve oradan sağ kurtulan kişi olduğunu da bilmiyordum.

Türk Silahlı Kuvvetleri Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi, Türk halkının bağışlarıyla yaptırıldı. Türk Silahlı Kuvvetleri El Ele Vakfı şimdi bu önemli kuruluşu ayakta tutuyor. Her çatışmanın, her mayının öyküsü orada anlatılır. Orada, kahramanlık öykülerini de dinler, kolunu bacağını kaybedenlerin başından neler neler geçtiğini de öğrenirsiniz.

Erdal Özdemir, belirli aralıklarla Rehabilitasyon Merkezi'ne geliyor. O, 33 arkadaşıyla birlikte kol kola girdi. O, üzerine sıkılan yedi kurşuna rağmen hayatta kalmayı başardı. O, 33 askerimizin şehit edildiği olayın canlı tanıklarından birisi...

Onunla o gün başlayan söyleşilerimiz, değişik dönemlerde yine devam etti. Bir seferinde, olayı anlatırken, o dönemin Asayiş Kolordusu Komutanı Korgeneral Necati Özgen'le de birlikte olduk. İşte, o gün Erdal Özdemir'le yaptığımız konuşma:

Saygı Öztürk: Erdal seni ben Ankara'da Türk Silahlı Kuvvetleri Rehabilitasyon Merkezi'nde tanıdım, öykünü orada

Erdal Özdemir'le TSK Rehabilitasyon ve Bakım Merkezi'nde görüştim.

dinledim, gerçekten göz yaşartan bir olay, bugün bile gerçekten konuşulması bile zor... O dönemde Necati Özgen Paşam komutandı. Siz Denizli'den yola çıkıp, askerliğinizi yapacağınız birliğe doğru gidiyorsunuz. Malatya'dan çıktın Erdal, nereye doğru gidiyorsun?

Erdal Özdemir: Acemi eğitimini Hatay-Serinyol'da yaptım. Dağıtım iznimi kullandıktan sonra toplanma yeri olan Malatya İl Jandarma'ya gittiğimizde evraklarımızı imzaladılar. Dışarıdan sivil otobüs çağırıldılar. Yola çıktık. "Burada kalan olursa sabaha kadar dayak yer" dediler. Mecburen bindik sivil otobüslere. Saat 12.00'de hareket ettik, oradan çıkar çıkmaz şoför telefon etti bir yerlere. Bir süre gittik, mola verdik. Oradan da telefon etti şoför. Yarım saat, bir saat kadar tekrar yola devam ettik. Tekrar telefon etti yine bir yerlere. Oradan Bingöl'e doğru yola çıktık. Yolun kenarında bir karakol vardı. Orada bizi asker durdurdu. Şoför "Bunların hepsi asker" dedi. Biz tekrar yola devam ettik. Bir süre ilerledikten sonra aracın lastiği patladı. Yolun kenarında bir çoban vardı, orada durup lastiğe baktılar, arka teker çift olduğundan önemsemediler, tekrar yola devam ettiler. Oradan 10 kilometre kadar uzaklaşmış, bir rampayı çıkmaya başladık. Rampadan inişe geçtiğimizde bir baktık ki önümüz kapalı. Şoför durdu.

S. Ö.: Erdal, bir saniye, siz orada tamamen silahsızsınız değil mi?

E. Ö.: Silahsızız.

S. Ö.: Üzerinizde asker kıyafeti mi var, sivil kıyafetiniz mi?

E. Ö.: Sivil kıyafet.

S. Ö.: Sivil kıyafet var ve torbalarınız, çantalarınız yanınızda.

E. Ö.: Evet.

S. Ö.: Siz birliğinize gidiyorsunuz. Nereye gidiyorsunuz o anda, sizin birliğiniz neredeydi?

E. Ö.: Birliğimiz Bingöl İl Jandarma'ydı. Biz korumasız, silahsızız...

S. Ö.: Yola çıktınız...

E. Ö.: Silahsız, korumasız, hiçbir güvenlik yok, 50-60 kişiyi Malatya'dan araçlara doldurdular.

S. Ö.: Bir baktınız önünüz kapalı...

E. Ö.: Evet. Araç durduktan sonra arkasından teröristler çıktı. Silahla işaret ettiler, "Kenara çek" dediler. Şoför de kenara çekti. Durduk, arabanın etrafını sardılar, bizi indirdiler, kimlik kontrolü yaptılar. Herkeste askeri kimlik var, sivil kimlik yok. Kimlikleri topladılar, bizi beşerli, onarlı gruplara ayırdılar.

S. Ö.: Onlar kaç kişiydi?

E. Ö.: Sekiz on kişilik bir grup.

S. Ö.: İlk başta...

E. Ö.: Yüz kişi kadar sivil halk vardı, onları başka yere götürdüler. Bizi yolun arkasında bir patika var, köye iniyor, indirdiler bizi köye. Altında çalılık var, bizi çalıların içine soktular. Orada karanlığın çökmesini beklediler. Bize o arada peynir eklemek, su getirdiler. Bir ara ben tuvalet için gittim, bir terörist de benimle beraber geldi. "Bir hareket yapma hemen şarjörü boşaltırım" dedi. Karanlık çökmek üzereydi. Bir kamyonla eşyalarımızı getirdiler, kamyonun bize attılar. Eşyalarımızı alıp, köyün içine girdik, tamamen merkeze girdik. Bunlar içeri girip çıktılar, 40-50 kişi olmaya başladılar, artık iyice çoğaldılar, o anda üç tane helikopter tepemizden geçti.

S. Ö.: Bir saniye, şunu merak ediyorum. Siz köye giriyorsunuz, gözümün önüne öyle bir sahne geliyor, orada PKK'lılar var. Vatandaşın durumu nedir? Sizin asker olduğunuzu biliyorlar artık, size ne yaptılar? Vatandaşların bir tepkileri var mıydı size karşı?

E. Ö.: Vatandaşların çoğunluğu, çoluk çocuk ve kadındı. "Mehmetçiklere bakın, hanı, sizin kahramanlığınız, bu muydu?" diyorlardı.

S. Ö.: Alay ediyorlardı yani.

E. Ö.: Alay ediyorlardı. Helikopterler geçerken bizi çalıların içine silahla iyice sıkıştırdılar. Helikopterler geçtikten sonra, dağa çıktık, sırtımızda çantalarla. İki üç saat kadar yürüdük, sonra düz bir alana ulaştık. Dağa doğru bir söğüt ağacı vardı, çantalarımızı oraya bıraktık. Bizleri oradan yaklaşık 100 metre kadar uzaklaştırıp gruplar halinde ayırdılar.

S. Ö.: Memleketinize göre mi? Ayrımı nasıl yaptılar Erdal?

E. Ö.: Hayır, yapmadılar.

S. Ö.: Yani kimlik kontrolü yapıp şuralı olan bu tarafa, şuralı olan bu tarafa diye bir şey oldu mu?

E. Ö.: Hayır, oraya geleceğim, ondan sonra bunlar, paralarımızı aldılar. Cebimizde ne varsa aldılar. 20-30 kişilik bir grup geldi dağdan. Galiba komutanlarıydı. Bize tekrar isim, memleketimiz gibi bilgileri yazdırdılar. O arada "Aranızda Doğulu, bize katılacak varsa, sizleri kurtarız. Bir şey yapmayacağız" dediler.

S. Ö.: Güneydoğulu askerlere "Siz ayrılın bize katılın mı" dediler?

E. Ö.: Aramızda hiç Doğulu, Güneydoğulu yoktu. Orada isimlerimizi tek tek yazdıktan sonra bir köye doğru inişe geçtik. 2-3 saat yürüdükten sonra bir köyün içine girdik.

S. Ö.: Erdal, biz zannediyoruz ki, yani kamuoyunun bildiği şu: Yolu kestiler, askerleri yakaladılar, yarım saatlik, bir saatlik olay gibi gözümüzün önüne geliyor. Tabii gecenin karanlığından ertesi güne kadar sarkıyor herhalde, öyle değil mi?

E. Ö.: Akşam 6'dan sabaha karşı 3'e kadar.

S. Ö.: Evet, anladım, 6'dan gece 3'e kadar.

E. Ö.: Orada, Fırat Nehri'nin kenarında bir köy var. Abdullah Öcalan da o köyün içindeydi. Öcalan telefonla birisiyle görüştü. Cezaevinde adamları vardı. Onları bırakırlarsa, onlar da bizi bırakacaktı. Aramızdan 10 kişiyi alıp dama tıktılar. 40 kişiyi çevirip, Fırat Nehri'nin kıyısında bir köprü var, karşıya geçiyor, köprüden yolun karşısına geçince. Kamyon tekrar o köydeydi. Kamyonla, Fırat Nehri'nin kenarından bir saat kadar yürüdük. Sonra sağa dönüp, ufak bir çay yolu var, o çayın kenarından epey daha yürüdük. Orada 40-50 terörist yatıyordu. Dağdan çayın kenarına doğru inmişlerdi. Bize ateş etmeye kalkıştılar, hemen bunlarla Kürtçe konuşuldu. Sonra gülmeye, alay etmeye başladılar, "Nerede kaldı Mehmetçikliğiniz?" diye. Oradan, teröristlerin yattığı yerden yukarıya doğru yöneldik, sağa doğru tekerin patladığı yerdeki gördüğümüz çobanı, gece dağda tekrar gördük. Teröristlerin arasında gördük o çobanı. 100 metre kadar gittikten sonra, düz bir patika yola çıktık. "Bizi safa dizip, kol kola girin" dediler. Hemen karşımıza geçtiler.

S. Ö.: Orada şehit edileceğinizi biliyordunuz değil mi?

E. Ö.: Evet, orada ateş edeceklerini, bizi öldüreceklerini biliyorduk.

S. Ö.: Kol kola mı girin dediler size?

E. Ö.: Evet kol kola girin dediler.

S. Ö.: Ne yaptınız Erdal? Ne yaşıyordunuz o anda?

E. Ö.: Arkadaşlar kol kola girdiler, fakat onların şarjörleri farklıydı. Çift şarjörlüydü silahları. Kurma kolları çekili, emniyeti açık. Karşımıza geçtiler, ateş etmeye başladılar. O sırada ben kendimi yere attım. Ben yere yatınca hiç isabet almadım, yaralanmadım. Kurşunu yiyen arkadaşlarım yere düşüyordu. Arkadaşın biri de kurşunu yiyince benim üstüme yıkıldı. Ondan sonra bunlar kaçmaya başladı. Ben el altından bakmaya çalıştım. İkisi döndü, "Yaralı kalmasın" dedi ve bana yedi kurşun isabet etti. O anda bayılıp kalmışım.

"Kan kaybediyordum, ancak bir taraftan da arkadaşımın kanı ağzıma sızıyordu"

E. Ö.: Evet. Bir ara kendime geldim, arkadaşlardan akan kanlar ağzımın içine giriyor. Ondan sonra kafamı çevirdim, tekrar bayıldım, artık sabaha kadar ayılıp bayılıyordum. En son şafak sökmek üzere, güneş doğmak üzere, arkadaşın birini gördüm, bacağından ve omzundan yaralıydı. O arkadaşına "İsmail, elbiseni yırt, bacağın sık, kan dinsin" dedim. Elbisesini yırttı, bacağımı sıkı, kan dindi. "Biz gidip yardım çağıralım" dediler, onlar gittiler, yardım çağırdılar. Ben tekrar bayıldım, kendime geldiğimde helikopter iniyordu, helikopter bir taş fırlattı, o da ayağıma vurdu. Yaralı kurtuldum. Kendime geldiğimde Diyarbakır'daydım...

S. Ö.: Erdal, seni dinlerken kahroluyoruz.

E. Ö.: Bizi silahsız, korumasız göndermeleri burada devletin suçu. Madem silahsız korumasız göndereceksin o askerleri, herkes kendi binsin otobüse, gitsin birliğine teslim olsun. Böyle toplanılmasa bu toplu katliam olmaz.

S. Ö.: Erdal o şehit olan 33 arkadaşın neler yapıyorlardı, son saniyelerinde?

E. Ö.: Herkes "Allah!.. Allah!.." diye bağırıyordu. Bir arkadaşımı gördüm, acemi birliğinde beraber olduğum bir arkadaşım, emekleyerek yanıma geldi, "Erdal beni kurtar, Erdal beni kurtar!.." diyerek. Göğsünden almıştı kurşunu, yanımda vefat etti.

S. Ö.: Hepsine rahmet diliyoruz Erdal.

E. Ö.: Allah rahmet eylesin.

Bu arada şunu söylemek istiyorum, onu arayıp derdine ortak olmak isteyenler olabilir. 33 askerimizin şehit olduğu olayda sakat kalan erlerimizden Erdal'ın telefonu 0543 766 14 58'dir. Belki onu aramak, hatırını sormak isteyebilirsiniz... (S. Ö.)

Erdal Özdemir'in öyküsünü dinleyen Anamur Muz-Bir Başkanı Ayhan Güzel, eskiyen akülü tekerlekli araba yerine yenisini aldı. Güzel, Erdal'a hem aracını teslim etti hem de Anamur muzunu götürdü.

Asayiş Kolordusu komutanı, o günü ilk kez anlatıyor

O dönem, merkezi Diyarbakır'da bulunan Asayiş Kolordusu komutanlığını Korgeneral Necati Özgen yürütüyordu. Halkla ilişkileri son derece iyi olan Özgen, yalnız yöreyle ilgili değil, Irak'ın kuzeyinde bulunan Talabani ve Barzani'yle de komutanlarının bilgisi ve verilen yetki çerçevesinde görüşmeler yapıyordu.

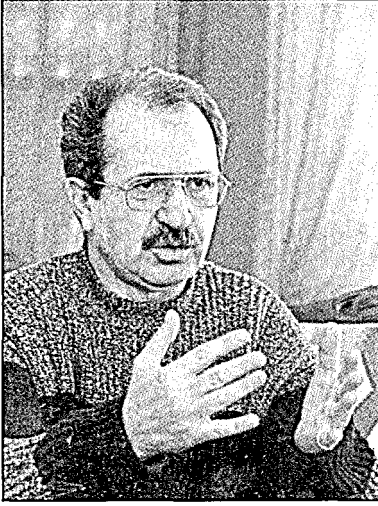
33 erin şehit edilmesi Necati Özgen'in içinde de bir yaradır. Özgen Paşa, 33 erimizin şehit edilmesini "devlet ricaline" anlatmıştır anlatmasına ama ilk kez bu kitap için hem de 33 askerimizin şehit edildiği olaydan yaralı olarak kurtulan Erdal'la yaptığım konuşmayı da dinledikten sonra açıklamalarda bulunuyor.

Yaralı kurtulan ve bugün tekerlekli sandalyede yaşamını sürdüren Erdal Özdemir telefonda Necati Paşa'ya can alıcı şu soruyu yöneltiyor:

"Değerli komutanım, 33 askerimizin şehit edildiği dönemde siz de Jandarma Asayiş Kolordusu komutanıydınız. Askerlerimizin niçin silahsız, korumasız olarak dağıtımları yapıldı?"

Özgen Paşa, "Silahsız gitmelerinin kendileriyle ilgili bir konu olmadığını" belirtiyor. Tekerlekli sandalyede olduğunu bildiği Erdal'a "Çok büyük geçmiş olsun" diyor ve gözlerinden öptüğünü, her zaman kalbinin kendisiyle olduğunu vurguluyor. Necati Paşa bunları söylerken sesi titriyor, gözleri doluyor. Özgen, Jandarma Genel Komutanlığı'nın er toplama merkezlerinden birisinin de Malatya olduğunu, bunun genel komutanlık tarafından planlandığını ve kendileriyle doğrudan bir ilgisinin bulunmadığını da ekliyor.

Er Erdal Özdemir, "Hayır komutanım, ben genel olarak söylüyorum, bu şekilde gönderilmemiz büyük bir hata değil mi?" diyor.

Bingöl Katliamı'nın meydana geldiği dönemde Asayiş Kolordu Komutanlığı görevinde bulunan Korgeneral Necati Özgen (sağda) ile Olağanüstü Hal (OHAL) Bölge Valisi Ünal Erkan bu kitap için ayrıntılı açıklamalar yaptı.

Özgen şunları söylüyor:

“Ama şu var. Eğitimlerini bitiren erlerimiz, on gün izne ayrılıyor. Ondan sonra toplama merkezlerine geliyor. Demek ki orada birikiyor, il jandarmanın bilgisi dahilinde sevk ediliyorlarmış. Sistem bu, şurada bir toplama merkezi, şurada bir toplama merkezi, bir tanesi de Diyarbakır'da. Bu toplama merkezlerinde tutuluyor, araçlar kiralanıyor ve sevk olunuyor, sistem bu.”

Erdal, başka bir şey söylemiyor. Necati Özgen, bu kitap için yönelttiğim soruları şöyle cevaplandırıyor:

Saygı Öztürk: Komutanım siz 33 askerin şehit olduğu dönemde kolordu komutanısınız, bu haberi nasıl aldınız?

Necati Özgen: Ben anlatayım, konuyu bana gelen bilgilere göre bir toparlayayım. Siz bu konuyu işleyeceğiniz için, bana gelen bilgilere göre arşivlerime baktım. Çünkü çok önemli bir konu ve ilk defa burada anlatılan bir konu, yani bu konu ilk defa medyaya geliyor. Son derece önemli. Tarih 24 Mayıs 1993'tü. Olayın geçtiği yeri harita üzerinde özetleyeyim: Şurası Bingöl, şurası Elazığ. Bingöl-Elazığ arasındaki hudutta kavisli, virajlı bir yol var. İşte bu viraja girerken olay yaşanıyor. Bu virajların kuzeyi çok büyük dağlık arazi, aşağısı Fırat Nehri'dir. Fırat Neh-

ri'nin, şurası Erdal'ın bahsettiği düzlük, çalılık ama yukarısı çok hâkim, çok yüksek araziler. Şimdi daha sonra 24 mayıstan önce, konu burada gündeme geliyor. Onlar kendilerine göre ateşkes yapmışlardı.

“Kimseye ateşkes emri vermedim”

S. Ö.: Evet, zaten gündemimiz o ateşkes.

N. Ö.: O tarihlerde ateşkes vardı. Ama bu ateşkes bize göre değil, kendilerine göre ateşkeşti. Yani, PKK terör örgütü ateşkes ilan etmiş, bize göre ateşkes diye bir şey yok. Kimse bana ateşkes emri vermedi, ben de kimseye ateşkes emri vermedim. Askeri kattan olsun, valilik kanadından olsun, kimse bize ateşkes emri vermedi. Ben de on ilin güvenlik komutanlarına öyle bir emir vermedim.

Bingöl'de Jandarma Alay Komutanlığı var. Bu il, Jandarma Komutanlığı'nın emrinde, Elazığ Taburu var. Bingöl Komanda Taburu, Bingöl Piyade Taburu var. Dört tane B timi var, dört tane özel tim var, iki tane de jandarmanın, üzerinde makineli silahı olan şortlandı var.

Elazığ ile Bingöl hududu arasına biraz girdikten sonra Yolçatı Karakolu vardır. Bir de göstermiş olduğum virajların bulunduğu yerde de Atapark diye bir dinlenme yeri bulunuyor. Virajlı olan bu yerler tam pusu yerleridir. Aşağı yukarı Bingöl'e 7-8 kilometre uzaklıktadır. Biz İl Jandarma Alay Komutanlığı ile Bingöl Tugay Komutanlığı komutasında aldığımız bir ihbar üzerine 20 mayıstan itibaren o bölgede operasyona başladık.

S. Ö.: Zaten olaydan önce sanıyorum Eşref Bitlis Paşa operasyona başlayacaktı. Hazırlıkları vardı.

N. Ö.: Zaten her tarafta operasyon vardı. Çok geniş bir bölge-
dir orası. Biz olay olmadan dört gün önce kuzeyde ve güneyde o bölgede operasyon yaptık.

Bir de şunu anlatayım. O üzerinde makineli silahı olan şortlandı ne yapıyor biliyor musun? Yol kontrolü için hududa kadar gidiyor. O araçlar belli bir yerde karşılaşıyorlar, biri bu tarafa gidiyor, biri diğer tarafa. Böyle sürgülü ring yapıyorlar. Fakat o operasyonlarda bir çatışma olmadı, yani olayın olduğu o bölgede dört gün operasyon yapıyoruz, birliklerimizle dolaşıyoruz, bir çatışmaya girmedik, herhangi bir çatışmaya giremedik. Dördüncü gün, yani 24 Mayıs akşamı olay oluyor.

Birlikler garnizona dönüyor. Tam döndüğümüz sırada, tesadüfe bakınız ki, teröristler yolu kesiyorlar. Sonradan öğreniyoruz ki terörist miktarı 300 kişi. Biz bir grup olarak biliyoruz, operasyona çıkıyoruz, operasyonda herhangi bir temas sağlayamıyoruz. Dört gün sonra dönüyoruz. Demek ki onlar tepelerden takip ediyorlar. Gidip gelinceye kadar, tabii çok uzun yol, o aradaki boşlukta bunu planladılar. Yol kesiliyor, yolu kesen, şimdi Erdal'ın söylediğine göre 8-10 kişi olabilir. Daha sonra biz operasyona katıldık, yakaladığımız bir teröristin ifadesine göre 200-300 kişiler. Bunların bir kısmı Diyarbakır'dan geliyor o bölgeye. Çok önceden planlı bir olay yaratacakları belli.

Orada hedef MHP'lilerdi

Olayın gerekçesi de şu, onu söyleyeyim size: Bingöl'ün Genç ilçesinde MHP'nin ilçe başkanı öldürüldü. Bunu PKK'lılar yaptı. Tamam mı? Bunun üzerine o bölgedeki bütün MHP'li vatandaşlarımız, otobüslerle Genç ilçesine gitmeye karar veriyorlar. Ne oldu biliyor musun? Biraz evvel Erdal da söyledi. 100 kişi mi dedi, aşağı yukarı 100'den fazla aslında, o bütün askerlerle birlikte o sivililer de; ben verdiğim brifingde devlet görevlilerine de anlattım. Burada farklı bir şey anlatıyor manası çıkmasın. Orada vermiş olduğum brifingi burada hatırladığım kadarıyla anlatmaya çalışıyorum. Bingöl'e 12 kilometre kala virajların başında o otobüslerden indiriyorlar ve otobüslerin hepsini yakıyorlar.

Diyarbakır'dayken bana haber geldi. Bingöl'de görevli komutan "Efendim yol kesildi" dedi. "Derhal olay yerine gidin" dedim. Birlikler de dört gündür sürdürdükleri operasyondan kışlalara daha yeni dönmüşlerdi. Teröristler de onların kışlaya giriş saati-ni hesap edip yolu kesiyorlar, şortlandların Elazığ'a gidip döneceği zamandaki o boşlukları da hesaplıyorlar. Hemen yolu kesiyorlar ve oradaki otobüsleri yakıyorlar. Yani bu sivillerin döndüğü otobüsleri yakıyorlar. Erdal'ın söylediği gece dolaştırıyorlar, ben ertesi günü sabahleyin, 25'i sabahı erkenden bu çocukların bulunduğuyere geldim. Sikorsky'deydim.

"Çocukları öyle görünce fenalık geçirdim"

S. Ö.: Yanınızda Bölge Valisi Ünal Erkan mı vardı?

N. Ö.: Hayır. Ünal Erkan yoktu. O daha sonra geldi. Ben yalnız gittim ve erlerin vurulduğu yere indim. Çocukları gördüm.

S. Ö.: Yani yerde 33 askerimiz vardı.

N. Ö.: Evet. Yerde, biraz da üst üste düşmüşlerdi galiba.

S. Ö.: Erdal'ın dediği gibi galiba.

N. Ö.: Evet. Düşmüşlerdi. Ben orada çocuklarımı gördüm, tabii insan fenalık geçiriyor. "Hemen birlikler operasyona başlasın, araziye çıksın" dedim. Olayın ardından, hem Elazığ İl Jandarma komutanı, hem Bingöl jandarma komutanları mahkemeye sevk edildiler.

S. Ö.: İkisi de beraat etmiş.

N. Ö.: Ama çok uzun sürdü mahkemeleri.

S. Ö.: Ben Bingöl eski jandarma komutanı Özcan Yarat Bey'le görüştüm.

N. Ö.: Evet, Özcan Yarat.

S. Ö.: Özcan Yarat 33 askerimizin şehit edilmesiyle ilgili olarak bana "Bu olayla ilgili benim vicdanım rahat, sorumluluğum yok. Fakat bu olay yüzünden sağlığımı kaybettim, büyük travmalar yaşadım. Artık bunları tarih yazar" dedi.

Askerlere doğru beyaz mendil sallıyorlardı

N. Ö.: Oradaki komutanlarla birlikte ben de operasyona katıldım.

S. Ö.: Evet.

N. Ö.: Operasyona katıldım. Bu teröristler çocuklarımızı vahşice katlettikten sonra, içlerinde 2 emekli astsubay, 2 er ve polisin de bulunduğu 25 kişiyi kaçırdılar. Ve biz o 25 kişiyi kurtarmak için her tarafı kuşatmaya çalıştık. Biraz sonra Kobralar geldi, topçu birlikleri geldi. O koca sahayı kontrol altına aldık, çevirdik. Daha sonra ele geçirdiğimiz bir teröristten öğrendiğime göre, bunlar bakmışlar ki kurtuluş çareleri yok, dağın tepesinde beyaz bayrak kaldırıyorlar, o 25 kişiyi gönderiyoruz diye.

S. Ö.: Evet.

N. Ö.: Şimdi orda çatışmaya girsen, orada beyaz bayrak görünüyor. Bir adım arkası kaynıyor. Orası ayrı bir konu, önemli değil kaynasın ama o 25 kişi de elden çıkabilir. Bunun üzerine, "Aman bu çocuklar teslim edilinceye kadar bir şey yapmayın, ateş etme-

yin” dedim. Evet, ateş etmeyin dedik, o 25 kişiyi aldık. Bakın tekrar tekrar söylüyorum. Bunun 2’si emekli astsubay, 2’si erimiz, 2-3’ü de polisimiz, gerisi sivil. Bunların hepsini oradan kurtardık.

Sonra operasyona girdik, büyük bir çatışma yaşandı. Orası ormanlık arazi. O yolun kuzeyi tamamen ormanlıktır. Biz onları kurtardıktan sonra operasyon devam etti. Orada ne kadar şehit verdik, ne kadar terörist ele geçirdik. Şu anda o rakam bende yok. Sanıyorum 30 civarında terörist öldürdük.

33 askerimizin şehit edilmesiyle ilgili “Bizim hatamız mı?” derse-
niz, hata değil de, biz orada operasyona çıkıyoruz, dört gün operas-
yon yapıyoruz. Operasyon bitiyor. O bölgede bir grup var diye dört
gün o bölgede operasyon yapıyoruz, bir şey bulamıyoruz. Kışlalara
dönüyoruz, döndüğümüz günün akşamı saat 18 civarında arabalar
yakılıyor, dumanlar ta Bingöl’den gözükyor. Arabalar, otobüsler
yakılıyor. Bunun üzerine keşif yapmak için şortland gönderiliyor.
Oradan bu olay anlaşılıyor, bize haber geliyor, birlikleri sevk ediy-
yoruz tekrar. Başka birliğimiz yok ki, aynı birlikleri tekrar sevk edi-
yoruz. Ardından benim dediğim olay oluyor.

Ben sabahleyin tekrar oraya iniyorum. Çocuklarımı, evlatlarımı
görüyorum, ondan sonra birlikte, operasyona devam ediyoruz. Bu
sefer olay oluyor, buradaki hata ne? Hata yok. Hata ne? Mademki
duyum aldık, “Bir grup var” diye, o grup çıkmadı, saklanmışlar or-
manların içerisine. Ormanın içerisine saklanmışlar, biz bunları bu-
lamadık. Üç dört gün bölgeye operasyon yaptığımız halde bulama-
dık. Kışlaya döndüğümüzde, yolu kesiyorlar. Bir de orada şu var:
Bu erlerimizle birlikte siviller, 100-200’den fazla sivil var.

S. Ö.: Evet.

N. Ö.: Yani, şortland ateş etmiş olsa siviller de vurulacak. Şort-
land bilgi vermek için hemen döndü karargâha “Durum şudur” di-
ye. Çünkü biz onu keşif için gönderdik. “Durum nedir” diye.

S. Ö.: Anlıyorum.

N. Ö.: O gün, keşiften sonra döndü, “Çok yoğun şekilde siviller
var. Burada araçlar yanıyor” bilgisini verdi. Bunun üzerine derhal
birliği oraya sevk ediyoruz. Ben bunu devlet ricaline de anlattım.
Tabii Güneydoğu’da yaşanan gayet büyük bir olay. Olayların bo-
yutunu size vurgulamak istiyorum. Falih Rıfkı Atay *Çankaya* ad-
lı kitabında ne demiş biliyor musun? “Mustafa Kemal zar atmaz,
satranç oynardı” demiş. Bizim oradaki kavgamız satrançtır. Sat-
ranç oynayacağız, şu andaki durum da öyle. O andaki durum da

öyleydi. Orada satranç oynayacaksınız. Her şey hesaplı, iki kere iki dört eder, bunu oynamazsan olmaz. Kısa bir birliğin dönmesini fırsat biliyor, yolu kesiyor.

“Hayır! Ne ateşkesi?”

S. Ö.: Paşam, o dönem PKK’nın sözde bir ateşkesi vardı.

N. Ö.: Hayır, ne ateşkesi?

S. Ö.: Hayır, siz operasyonu yapıyorsunuz, zaten örgüt açısından.

N. Ö.: Örgüt ateşkesi yapmış, biz operasyondayız, her yerde operasyon var.

S. Ö.: Örgüt, “ateşkes yaptım” diyor. Yarın başka bir olay yapmayacağını kimse garanti edebilir mi?

N. Ö.: Hayır, efendim. Yalnız orada Erdal’a bir şey soracaktım, sormadım. “Terörist başı orada” dedi. Ben onu hiç duymadım. O dönemde Abdullah Öcalan’ın Suriye’de olduğu biliniyor. Türkiye’ye geldiğini tahmin etmiyorum. Böyle bir şey çok zayıf bir ihtimal.

S. Ö.: Bana göre de zayıf, efendim, benzetmiş olabilir.

N. Ö.: O zamanlar Beka Vadisi’ndeydi.

S. Ö.: Benzetmiş olabilir. Ama, Erdal’ın kendisini vuran PKK’lıyı üç yıl sonra hastanede hem de asker üniformasıyla görüp tanınması da ayrı bir özelliği. 33 askerin eylem emrini kim verdi bu da hâlâ tartışılıyor.

N. Ö.: Bir şey yok efendim, her şey açık seçik, her şey ortada.

S. Ö.: PKK’nın içerisinde Şemdin Sakık’ın bu eylemi yaptığı öne sürülüyor. Abdullah Öcalan’ın bu yüzden Şemdin Sakık’a kızdığı, hatta yargılatıldığı iddiaları var. Sakık ise bu olayla ilgisinin bulunmadığını öne sürdü, hatta bu yüzden aldığı bir ceza da olmadığını söyledi. Sizin elinizde ne gibi bilgiler var?

N. Ö.: Elimize geçen teröristten aldığımız bilgiyi söylüyorum. İfadesi şu: Terörist başı bu 25 kişinin teslim edilmemesini istemiş; Şemdin Sakık ise o 25 kişinin iadesi için emir vermiş.

S. Ö.: Bölge valisi Ünal Erkan’la ilişkileriniz nasıldı?

N. Ö.: O benim kardeşim. Biz orada kader birliği yaptık. İki

silahşor mu dersiniz, nasıl adlandırırısın onu bilemiyorum ama biz orada bırak ast-üstü, abi-kardeş gibi kader birliği yaptık. İkimiz de çok tehlikeler atlattık. O benim hayatta vefalı bir kader arkadaşım.

Necati Özgen, son sözlerini söylerken duygusallaşıyor, 33 erimizin şehit edildiği olayda da yine ölümden nasıl döndükleri aklına geliyor... Her zaman namlunun ucundaydılar...

Kimse Bölge Valisi olmak istemiyordu

Ünal Erkan, emniyet genel müdürlüğü görevini yürütürken, Hayri Kozakçıoğlu'nun İstanbul valiliğine atanması üzerine boşalan Olağanüstü Hal Bölge valiliğine Necati Çetinkaya (halen AKP genel başkan yardımcısı ve milletvekili) atanmıştı. O günlerde, Çetinkaya'nın Diyarbakır'a gönülsüz gittiği biliniyordu. PKK'nın en azgın yıllarıydı. Çetinkaya ailesine ait İstanbul-Beyoğlu mağazası PKK'lılar tarafından yakıldı. Bu olaydan kısa süre sonra Çetinkaya merkeze alınmasını istedi.

İçişleri Bakanı İsmet Sezgin, Başbakan Süleyman Demirel'le bölge valiliğine kimin atanması gerektiği konusunu konuşmuştu. Tam yedi kişiye bölge valiliği önerildi. Hemen hepsi bir bahane buldu ve bölge valiliğine gitmekten aklarını istediler. Sezgin'in kafasında Emniyet Genel Müdürü Ünal Erkan'a bölge valiliği teklifi vardı. Ünal Erkan'ı makam odasına çağırttı. Bakan, Müsteşar Fahri Öztürk'le valilerle ilgili bir çalışma yapıyordu.

Bakanlık Özel Kalem Müdürü Ertuğrul Öztürk, Genel Müdür Ünal Erkan'ın gelişini bakana bildirdi. Erkan, içeriye girdiğinde, bölge valiliğiyle ilgili bir öneriyle karşılaşabileceğini tahmin ediyordu. Çünkü, önerilen bazı isimlerin valiliği kabul etmediğini biliyordu.

İsmet Sezgin, gelen görevlinin "Ne içersiniz?" sorusuna karşılık, "Oğlum, bize kahve getir" dedi. Az sonra kahveler gelmişti. Bakan, telefon bağlanmamasını, içeriye kimsenin alınmamasını istedi. Sezgin, "Ünal, Olağanüstü Hal valiliğine kimseyi göndere-miyoruz. Seni gönderelim, ne dersin?" diyebildi.

Ünal Erkan, "Atanmama ilişkin sarı zarf gelirse selamı çakar bölge valiliğine giderim. Başka ne diyeyim sayın bakanım" karşılığını verdi. İsmet Bey de, Müsteşar Öztürk de rahatlamıştı. Sezgin, "Şimdi başbakana telefon edeceğim" dedi, arka odaya geçti. Az sonra döndüğünde rahatlamış olduğu yüzüne de yansımıştı.

Soğumuş kahvesinin dibinde kalan birkaç damlayı da içti ve Erkan'a şunları söyledi:

"Ünal hazırlığını yap, görev senin. Beklediğin sarı zarf bu akşam elinde olacak."

Ünal Erkan, üçüncü bölge valisi olarak 1992 yılının şubat ayında Olağanüstü Hal Bölge Valiliği görevine başladı. Erkan, bölgede olup bitenleri, olayların hangi boyutlara ulaştığını günlük raporlardan da biliyordu.

Paşa ve Bölge Valisi'nin helikopteri ateş altındaydı

33 askerimizin şehit edildiği haberi Ünal Erkan'ı da perişan etmişti. Korgeneral Özgen'den sonra, Erkan da Bingöl'e gitti. Ünal Erkan, o gün yaşadıkları ve tanık olduğu olaylara ilişkin bu kitap için yönelttiğim soruları şöyle cevaplandırdı:

Saygı Öztürk: Ünal Bey, Bingöl'de 33 askerimizin şehit edilmesinden sonra sizler de ölümden döndünüz, siz o gün neler yaşadınız?

Ünal Erkan: Ondan önce şu ateşkes konusunda söyleyeceklerim var.

S. Ö.: Efendim ona daha sonra değinelim.

Ü. E.: Necati Özgen Paşam, konunun enini boyunu olanca dikkatleriyle anlattılar. Paşamın, Bingöl'e gidişinden sonra ben de Bingöl'e gittim ve tugayda bir araya geldik. Olayla ilgili brifing aldık. Olayın cereyan ettiği araziye görerek, bu mesele hakkında aldığımız bilgilerle birlikte daha sağlıklı bir değerlendirme yapmak için paşamla beraber, yanımıza bir iki güvenlik görevlisi olarak araziye çıktık.

S. Ö.: Helikopterle.

Ü. E.: Rahmetli olan çok değerli bir pilot jandarma albayımız, çok deneyimli, çok kahraman bir albayımız helikopteri kullanıyordu. Tabii biz paşamla arkada oturuyoruz. Helikopter tabiri cazipse pike yapar gibi bir sağa bir sola sallanınca muhterem paşam, "Ne oluyor öyle? Bu helikopterle pike olur mu?" diye söylendi. Ancak pilotun ve yardımcısının telaşının, pikenin nedenini öğrendik. Çünkü, teröristler aşağıdan helikoptere ateş ediyordu. Bu olay bile oradaki durum hakkında fikir veriyordu.

Bingöl olayıyla ilgili üzüntümüz hâlâ büyüktür. Şimdi konuşurken bile o günkü kadar tazeliğini muhafaza ettiğini anladım. Teselli mi diyelim yoksa başka bir isim mi koyalım ama Mehmetçik ve olayın akabinde paşamın biraz evvel ifade ettiği gibi olaydan birkaç gün daha önceki benim notlarımda var. Operasyondan sonra yeniden bu olayın faillerini ve bölgedeki teröristleri etkisiz kılmak için yapılan çalışmanın sonucunda eyleme katılanlardan 25 veya 26'sı, bizzat 33 silahsız ana kuzusunun, vatan evladının şehit edilmesi olayına katıldıkları tespit edilen teröristler ölü ele geçirildi.

“Bazılarının üzerinde elli mermi sıkılmıştı”

Ölü ele geçirilen teröristlerin üzerlerinden şehitlerimizin çalınan cüzdanlar dahil, çantalarındaki ayakkabıları ve bazı eşyaları (bir kısmını kullanmışlar) bulduk. Yani 33 ana kuzusunu, silahsız vatan evladını vahşice, canavarca, kimine elli mermi, kimine daha fazla mermi sıkılmak suretiyle vahşetin en ilerisini sergileyen bu teröristler, aynı zamanda öldürdükleri şehitleri soymuşlar. Kahraman Mehmetçiklerin eşyaları, yapmış olduğumuz operasyonda teröristlerin üzerinden çıktı.

Tabii bu yaptıkları yanlarına kâr kalmadı, anlamında da kullanılan bir ifadedir ama, ben sadece teröristlerin kahraman Mehmetçiğe, silahsız Mehmetçiğe dönük yapılan eyleminin, yüreklerle su serpememesine, o yavrularımızı, vatan evlatlarımızı geri getirmemesine rağmen en azından bu eylemi yapanlar, kahraman Mehmetçiğin çok kararlı, çok bilinçli, yasalara uygun bir operasyonu ile etkisiz hale getirildiler.

S. Ö.: Ünal Bey, PKK'nın ateşkes kararından sonra güvenlik güçlerinde bir rehavet olduğu belirtiliyordu. PKK'nın sözde ateşkesi üzerine, sizler de adı konulmasa bile ateşkese uydunuz mu, bu konuda herhangi bir uyarınız oldu mu ya da böyle olması konusunda size bir uyarı geldi mi?

Ü. E.: Şöyle söyleyeyim. Necati Paşa'nın ifade etmiş olduğu gibi, biz terör örgütünün hukuki bir statü kazanma gayretlerini ciddiye almadık. Çünkü olayın hukuki bir boyutu yok, yani terör örgütü eline silahı alacak, sonra da bana ateş edilmesin diyecek. Devletin güvenlik kuvvetleri yasalarla hizmet verir ve sorumluluğu da var, yani sırtında silah, belinde silah bulunan birinin, dağda bayırda, şehirde gezmesine zaten hukuken izin vere-

mez. Biz bunu ciddiye almadık ve Necati Paşa'nın da belirttiği gibi, çok ciddi operasyonlar yapıldı. Şöyle ifade edeyim, bu sözde ateşkes olayının ardından, iki aylık bir sürede PKK'nın yaklaşık 230 kadar eylemi var. Onlar da ateşkesi kullanıyor bir taraftan. Paşamın başlangıçta belirttiği gibi bu olayda propaganda rolü var.

Onların siyasallaşmaya dönük gayretleri var, olayın arkasındaki yabancı güçlerin, dünya kamuoyuna bu örgütü sanki barış istiyor süsü vermek, örgütün kendisini yenilemek, yaralarını kapamak, yani eksikliğini kapamak. Paşamın dediği gibi kış gelmiş zaten, yerde üç beş metre kar var. O, üç beş metre karda Mehmetçik operasyon yapabilir, onlar bunu bilir, ama teröristlerin böyle bir imkânı yoktur.

Buna benzer nedenlerle, örgüt bir ateşkes ilan etmiş. Bu ateşkes hukuka uymaz. Biz o zaman, iki aylık dönem içerisinde PKK'nın 230 kadar eylemiyle karşı karşıya kaldık. Bu eylemlerde 131'i ölü olmak üzere, 250'nin üzerinde terör örgütü mensubu güvenlik kuvvetlerinin yaptığı operasyonlarda ele geçirildi. Yani ne PKK, o dönem eylemsiz bir dönem yaşadı veya eylemsiz dönem geçirdi, ne de güvenlik kuvvetleri "Aman bunlar ateşkes ilan etti, madem öyle biz de tüfek çatalım" dedi. Zaten demesi mümkün değil, bunun yasal bir tarafı yok.

S. Ö.: Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, "Terör örgütü ateşkes sözünde durursa, güvenlik güçleri de durup dururken operasyon yapmaz" dedi. Terör örgütünün ateşkesine rağmen siz operasyon yapmıyor muydunuz?

Ü. E.: Başbakanın söylediği, az önce sizin de belirttiğiniz sözleri, yani "Terör örgütü sözünde durursa, güvenlik güçleri durup dururken operasyon yapmaz" ifadelerini hayretle karşıladım. Çünkü terör örgütünün hiçbir hukuki yanı yok. Bunun varlığı da yasalara aykırıdır. İster ateşkes ilan etsin, ister ateşkes ilan etmesin, güvenlik kuvvetlerinin yasal mecburiyetidir onları etkisiz kılma ya devam etmesi, tek kanuni mecburiyetidir.

Şunu da ifade etmek istiyorum. O dönem "ateşkes ilan ediyorum" diyen terör örgütü de eylemli olma halini devam ettirmiştir ama güvenlik kuvvetlerinin etkisiz kılma operasyonlarına, bir miktar olay aşağıya çekilmiştir. Özellikle silahlı eylemlerinde, o iki aylık dönemde terör örgütünün eylemlerinde kısmi bir düşüş vardır ama patlayıcı madde kullanma ve benzeri eylemlerde artış vardır. Güvenlik kuvvetleri operasyonlarını sürekli kılmuştur.

Bölgeye hep “gariban çocukları” mı gönderiliyor?

Güneydoğu'dan şehit haberleri gelince, bazı yayın organlarında “Komutanlar niye şehit olmuyor?” diyenler de, Güneydoğu'da hep “Garibanların çocukları şehit ediliyor” diyenler de oluyor. Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül'e bu konuyu sorduğumda “Askerin nereye gideceği tamamen bilgisayarla belirleniyor. Torpil diye bir şey asla yok. Milletvekilleri de böyle olduğunu bildikleri için bu konuda artık bir talepte bulunmuyorlar” diyor.

Milli Savunma Bakanı Vecdi Gönül'ün bu kitap için yaptığı açıklamalar şöyle:

“Bakanın yeğenleri: Güneydoğu'ya bilgisayar kurasıyla gidiliyor ve bu konuda hiçbir ayırım olmadan herkesin çocuğu da gidiyor. Milletvekili çocuğu, yakını diye bir ayırım asla söz konusu değil. Örneğin, etkili konumda olan bir bakanımızın (isminin gizli tutulmasını istedi) iki yeğeninden birisi halen Tunceli'de, diğeri Hakkâri'de asker. Yeğenlerinin oralarda askerlik yaptığını nice sonra öğrendim. Gerçekten baktırdım, dediği yerlerde askerlik yapıyorlar. Milletvekilleri çocuklarından da askerliğini Güneydoğu'da yapanlar var.

Aramız bozuldu: Bazı milletvekilleri, istememiz halinde Güneydoğu'ya asker göndermeyeceğimizi sanıyor. O yüzden istediği kişilerin gönderilmemesi için gelenler oldu. Özellikle yeni seçilen milletvekillerinden bazıları, yakınlarının Güneydoğu'ya asker olarak gönderilmemesi için çok ısrarcı oldu. Ancak, bunların hiçbirisini yerine getirmedi. Bu yüzden bazılarıyla aramız bozuldu. ‘Gitmesin’ diye ısrar ediyorlar ama bilgisayarla kura çekiliyor. Doğrusu da bu.

Çiller'in askerliği: “Bazılarının falan falanlarının Güneydoğu'ya gönderilmediği” şeklinde rivayet edildiği gibi bir durum yok. Bir ara Tansu Çiller'in oğlunun askerliği devamlı basında yer alıyordu. Şu bilinsin ki kurada kim nereye çıkıyorsa oraya gidiyor. Bakan, milletvekili, siyasetçi, bürokrat, asker çocuğu diye bir ayırım yok. Nasıl olacak? Ben bu işlere yalnız bugün değil İçişleri Bakanlığı müsteşarlığım döneminde de karışmadım, hiçbir yetkiliye de ricada bulunmadım.

Bu sefer kaza olur: Çocuğunuzun askerde şuraya gitsin-buraya gitsinine karışmamak gerekir. Çocuğunuzun falanca yere gitmesini istemezsiniz, tesadüfen gönderilmez, bir bakarsınız ki Allah korusun bir trafik kazası olur. O yüzden hiçbir gencimizin falanca yere gitsin-gitmesin diye bakanlığımızdan en küçük bir rica

olmamıştır, inisiyatif kullanılmamıştır, herkes nereye kura çekiyorsa oraya gönderilmiştir.

Dikkate alınan: Bir tek yerde ricaları, başvuruları dikkate almaya çalışıyoruz. Üniversite mezunu bazı gençlerimiz yedek subay olmak istiyor, bazıları da kısa dönem er olarak askerlik yapmak istiyor. Bu konudaki ricaları, başvuruları mümkün olduğunca dikkate almaya çalışıyoruz. Bu da kanunun gereği. Kanun da bunlara seçme şansı veriyor. Tek isteğe bağlı husus budur, bunun dışında isteğe bağlı hiçbir husus tahakkuk etmemektedir.

Babalarına küsenler: Bazı milletvekili arkadaşların çocukları, askere gideceği yer konusunda isteklerini yerine getirmeyen babalarına küsmüşler. Gittiği yerlerden 'Biz buralarda perişanız' diyorlarmış. Onların da, çocuklarının bu istekleri karşısında bizi aradıkları oluyor. Ancak sonuç değişmiyor. Kimseye ayrı muamele yapmadığımız için de kimin çocuğu nerede bilmiyoruz. Bunu takip etmem, takip edemem de.

Ezan ve bayrak: Her şehidimiz için içimiz yanıyor. Ateş düştüğü yeri yakıyor. Onların acılarını paylaşmak için söyleyecek kelime bulamıyorum. Allah yardımcıları olsun, Allah sabırlarını artırsın. Vaktiyle ecdat şehit olmasaydı biz bu vatana alamayacaktık. Şimdi de gençlerimiz şahadeti göze alamazsa biz bu vatana sahip çıkamayız. Onların sayesinde biz bu vatana sahip çıkıyoruz, onların sayesinde bu ezanlar okunuyor, bayrağımız gönderde dalgalanıyor."

Güneydoğu'dan Türkiye'nin değişik yörelerine nice şehit göndermiş, gazilerini öpüp, koklayıp yollamış olan Necati Özgen Paşa'ya soruyorum:

Saygı Öztürk: Güneydoğu'da niçin bir siyasetçi çocuğu, niçin bir asker çocuğu, ne bileyim zengin çocuğu şehit olmuyor da hep gariban çocukları şehit oluyor? Bu son dönemde sıkça dillendirilen bir konu. Durum nedir paşam?

Necati Özgen: Saygı Bey, çok az, hakikaten az. Mesela benim oğlum normal askerlik yaptı. Gidip sorsunlar. Bu doğrudur yani, daha ne diyeyim ki?

S. Ö.: Bu kadar mı diyeceğiniz?

N. Ö.: Daha ne söyleyeyim, hiç yok değil. Onu da vatandaşlarımız bilsin. Var ama öyle iddia edildiği yoğunlukta değil.

S.Ö.: Bir de sayı olarak baktığınızda...

N. Ö.: Sayı olarak bilemem yani.

S.Ö.: Oranlama yapamıyorsunuz, değil mi?

N. Ö.: Hayır, oranlama yapamıyorum, gördüğüm var, yaşadığım var.

Şemdin Sakık: “Ateşkes kararı da, bozulması da Apo’nun işi”

Kamuoyunda “Bingöl Katliamı” olarak bilinen silahsız askerlerimizin kurşuna dizilmesi olayında hep Şemdin Sakık adı öne çıktı. Ancak, mahkeme kararlarını incelediğimde Şemdin Sakık’a 33 erin şehit edilmesi olayıyla ilgili herhangi bir ceza verilmediğini görüyorum. Yani, resmi belgelere göre Şemdin Sakık’ın, 33 erin şehit edilmesinde doğrudan bir rolü olmadığı yer alıyor.

Abdullah Öcalan, “ateşkes kararını Şemdin Sakık’ın bozduğunu” öne sürüyor, Şemdin Sakık ise 33 askerin şehit edilmesi eylemini gerçekleştiren “Zeynel” kod adlı teröristin Abdullah Öcalan tarafından tebrik edildiğini ve buna ilişkin kayıtların devlette bulunduğunu öne sürüyor.

Şemdin Sakık’a, mektup arkadaşı Tuncer Günay aracılığıyla, 33 askerimizin şehit edilmesi olayını sordum. Cezaevinden Tuncer Günay aracılığıyla bana ulaştırdığı yazıda Sakık “Bingöl Katliamı”nı şöyle anlatıyor:

“Sağduyulu birkaç insan dışında 33 erin şehit edilmesi konusunda kimseyi ikna edemedim. Hâlâ büyük bir çoğunluk beni bu olaydan sorumlu tutuyor.

Bilindiği gibi 1993 yılının bahar aylarında PKK tek taraflı ateşkes ilan etmişti. Bu ateşkese başta ben olmak üzere herkes uyuyordu. Başta ben uyuyordum. Çünkü yıllar beni yormuş ve biraz da bıktırmıştı. “Ne zaman bu savaşı bitirsek, evimize gidip rahat bir yaşam sürdürsek” diye düşünüyordum. Üstelik bu yılda militan bir kıza âşık olmuş ve onunla evlenmiştim. Onunla bir arada olmak, bir yuva kurmanın ortamını yakalamak zafer kazanma hayallerime baskın gelmişti. Bunun da barış ortamında sağlanacağını düşünüyordum. Dolayısıyla şiddeti geliştirmekte en az istekli olduğum bir dönemi yaşıyordum.

Biz ateşkese gitmiştik ama operasyonlar hızlanarak sürüyordu. Her gün on, bazı günler yirmi militan ölüyordu. Bu operasyonların yoğunluğu ise bulunduğum bölgedeydi. Ama tüm bunlara rağmen karşılık vermedim ve gerçekten de tek kurşun sıktırmadım.

Apo'nun telsiz talimatı: "Misilleme eylemi koyun"

1993 mayıs ayının ilk haftasında örgüt şefi Lübnan'da telsiz cihazının başına geçerek, Türkiye'de bulunan bütün militanlara hitap etti. Ateşkes üzerine uzun uzadıya değerlendirme yaptıktan sonra, operasyon alanlarında hareket eden bütün silahlı grupların, gelişen operasyonlara karşı misilleme eylemleri koymalarını istedi, ama eylemin biçimini, boyutunu, hedefini, alanını belirlemedi.

Zaten örgütte, eylem talimatı verildiğinde "Bu eylemi yapacaksın, bunu yapmayacaksın" gibi bir gelenek yoktu. Eylemin biçimini, hedefini, yer ve zamanını bizzat gerçekleştiren grup belirlerdi. Bu noktada bana düşen Abdullah Öcalan'ın talimatlarını, olduğu gibi, telsizleri olmayan gruplara iletmekti.

Abdullah Öcalan'ın bu telsiz konuşmaları tarafımızdan kayda alındı, deşifre edilip kayda döküldü, çoğaltılıp tüm militan gruplara dağıtıldı.

Bu konuşma metinleri hem güvenlik kuvvetleri, hem de örgüt arşivlerinde doludur. Bu yazılara göz gezdirenler 1993 yılındaki tek taraflı ateşkesin benim tarafımdan bozulmadığını, PKK'nın "Ateşkesi Şemdin bozdu" iddiasının asılsız olduğunu göreceklerdir. Bu ateşkesi ben bozmadım ama ne yazık ki bu yalan üstümdede kaldı.

Abdullah Öcalan'ın telsiz talimatı değişik araçlarla militanlara ulaştıktan sonra, harekete geçen örgüt elemanları irili ufaklı eylemler yapmaya başladılar. Çoğunlukla yollar tutuluyor, taciz atışları yapılıyor, mayın döşeniyordu.

"Hepimiz örgüt şefi Apo'dan talimat alıyorduk"

Bu dönemde Bingöl kırsalında iki yüz civarında militan bulunuyordu. Bunlar iki ayrı ana grup ve bu gruplara bağlı küçük birimler halinde hareket ediyordu. Ana gruplardan birisi Karlıova, diğeri Yayladere-Adaklı kırsalında konumlanmıştı. Bingöl bölgesine giden militanlar Diyarbakır'dan gitmişti, yani onları ben göndermiştim.

Sadece oraya değil başka bölgelere de militan grupları gönderiyordum, ama bunları benim göndermem bana bağlı çalışacakları anlamına gelmiyordu. Örgüt hiyerarşisine göre bana bağlı değillerdi. Ancak başka bölgelerin yaptıkları gibi bunlar da tecrübelerime güvenerek önemli bir konuda karar veremediklerinde görüşlerime başvururlardı. Onlara ders verirdim ama talimat verme

yetkim yoktu. Her bir bölge sorumlusu aynı yetkiye sahipti ve hepimiz örgüt şefinden talimat alıyorduk.

Örgüt şefinin talimatına bağlı olarak 24 Mayıs 1993 tarihinde, Bingöl-Elazığ karayolunun Çevrîmpınar muntıkasında 50-60 kişilik bir grup tarafından yol kesimi yapılıyor.

Bu eylem planlanırken buradan silahsız ya da silahlı askerlerin geçeceği bilgisine sahip değiller. Her zaman yaptıkları gibi propaganda yapmayı, para toplamayı, aradıkları bazı insanları kaçırmayı ve müdahaleye gelecek olan güvenlik kuvvetlerini pusuya düşürerek vurmaya düşünüyorlar.

“Askerleri memleketlerine göre ayırdılar”

O işlek yol kesiliyor. Gelen her araba alıkonuluyor. İndirilen insanlara bir tarafa çekilip onlara propaganda yapılıyor, kimisinden de para toplanıyor. Bu sırada peş peşe dizilmiş üç otobüs geliyor. Bu otobüsler durduruluyor. Her üç otobüs de tıklım tıklım asker doludur. Bu askerlerin çantalarında asker kıyafetleri var ama bir tek silah bile yok. Bunlar Malatya’da iki aylık acemi eğitimlerini bitirmiş, asıl görev alanları olan Erzurum ve Muş’a sevk edilen askerlerdir. Bunları indirip yoldan uzaklaştırıyorlar.

Götürdükleri yerde memleketlerini baz alarak bir kısmını seçiyorlar. Bunlara ne yapacaklarını tartışmaya başlıyorlar. Kimisi esir almayı, kimisi serbest bırakmayı, kimisi de vurmaya öneriyor. Bu tartışma henüz sonuçlanmamışken Bingöl’den haber alan bir askeri birlik panzerlerle olay yerine ulaşıyor. Olay mahalline girerken militanların kurduğu pusudan ateş açılıyor. Bu çatışmayla birlikte ayrılan askerlerin üzerine ateş ediliyor. Olayda 33 asker ölüyor, 60 civarında asker ise serbest bırakılıyor. Militanlardan ise iki kişi vuruluyor.

“Askerlerin silahsız olduğuna inanmadım”

Olay esnasında Diyarbakır’ın Kulp ilçesinin arkasına düşen dağdaydım. Olay haberini önce TRT’den ve daha sonra BBC radyosundan duydum. Hatta “33 silahsız askerimizi vurdular” biçiminde haber geçtiğinde, “Bu kadar da olmaz artık... Silahsız asker ne arar çatışmaların bu kadar yoğun olduğu bir ortamda?..” diyerek radyo haberine tepki göstermiştim. Kesinlikle inanmamıştım. Hâlâ da bunun askerlikle bağdaşır bir yanının olduğuna inanmıyorum.

Olay sonrasında söz konusu gruba yönelik yoğun operasyonlar

başladığı için uzun bir süre telsiz bağlantısı kurma imkânı bulamadım. Sanıyorum bir ay sonra kendileriyle telsiz bağlantısı kurdum ve olay hakkında bilgilendim. Ancak, onlar bir köye inip Şam'a telefon açmış ve Abdullah Öcalan'ı bilgilendirmişlerdi.

Olayın hemen ardından, örgüt şefi çıktığı BBC radyosunda olayı savunan bir açıklama yaptı. Eylemin sorumluluğunu üstlendi. Bu olayın nefsi müdafaa ve bir misilleme eylemi olduğunu, benzer eylemlere devam edileceğini, benzer olayların yaşanmaması için operasyonların durdurulması gerektiğini vurguladı.

Ardından da ilk fırsatta söz konusu grubu kutladı ve sözde rütbelerini yükselterek onları ödüllendirdi. Gerek Türkiye genelinde, gerek dünya kamuoyunda olsun bu eyleme karşı sert tepkiler ortaya çıkınca, bu sefer de yüz seksen derecelik dönüş yaptı. Ne zaman ki, kamuoyunda önu alınmaz bir tepki oluştu ve her çevre olayı kınadı, işte o zaman örgüt şefi olayı üstüne atacak bir günah keçisi aradı. Bu günah keçisi olayı gerçekleştiren grubun sorumlusu değil Şemdin Sakık'tı. Çünkü Şemdin'in tasfiye edilmesi nin zamanı gelmişti.

Apo bir yandan sorumluların cezalandırılacağını söylerken diğer taraftan da eylem sorumlularına kutlama mesajları gönderdi. Hatta, serbest bırakılan askerleri de öldürmedikleri için eleştiri yapmıştı.

Bir yandan örgüt, bir yandan Türkiye basını, ağız birliği yapmışçasına olayı gündemde tuttular ve üzerime yıktılar. Araştırma-inceleme gereği duymadan faili belirlediler ve o gün bugündür linç etmeye devam ediyorlar. Artık karşınızda 33 erin katili Şemdin var.

Bu iftirayı atan iki kesim de ölüleri bile kaynak gösteremedi. Bire bir konuştuğumda "Herkes senin yaptığını söylüyor, basın öyle yazıyor, PKK öyle söylüyor" deyip işin içinden çıkıyorlar. Delillere, ispatlara ihtiyaç kalmıyor. Zira, herkes öyle söylüyor". Yürekli bir insan çıkıp, "Sen yapmadım diyorsun ama yapmadığına ve talimatını vermediğine dair bir delilin var mı?" diye sormadı. Eğer sorsalardı elimdeki deliller herkesi ikna edecek kadar güçlüydü. Sormadılar, çünkü gerçeği öğrenmek istemediler.

"Eyleme katılmadığım, eylem talimatı vermediğim belgelendi"

Neyse ki, kiminle konuştuysam onları ikna ettim. Sorguma katılan yetkililer ikna oldular. Mahkeme heyeti ikna oldu ve konuya

ilişkin olarak aleyhime bir karar çıkmadı. “Sanığın olaya katıldığı, planlama yaptığı ya da talimat verdiği tespit edilememiştir. Ancak olay sanığın sorumluluğu altındaki bölgede olduğu için dolaylı bir sorumluluğu vardır” gibi bir karar çıktı. İnsani bir sorumluluğum olduğunu kabul ediyorum. Ama dolaylı sorumluluğu bile fazla görüyorum. Evet, mahkemeleri ve konuştuğum iyi niyetli insanları ikna ettim ama art niyetlileri ikna edemedim ve hiçbir zaman edemem.

Herkes bana saldırdı ama, hiç kimse bir çöp bidonunun yanı başına bile nöbetçi diken, birkaç askeri malzeme nakli yapılırken güvenlik için birlikler ayarlayan güvenlik kuvvetlerimizin, 90 askeri sevk ederken tek bir silahlı adam görevlendirmemesine dikkat çekmedi. “Neden böyledir?” demedi. Bunun hesabını sormadı. Yapılmışsa bir soruşturma, bunun sonuçlarını öğrenmedi.

Eylemi gerçekleştiren “Zeynel” Kutuderesi’nde öldürüldü

Hiç kimse, Zeynel kod isimli militanın 90 asker içinden illerine göre bazı erleri seçip kurşuna dizmesinin nedenleri üzerinde durmadı. Bu kişinin askeri yönetim döneminde Diyarbakır E-Tipi Cezaevi’nde kaldığını, işkence gördüğünü, kin ve düşmanlıkla donatılarak dışarı salındığını dile getirmedi. En önemlisi de, bu şahsın 1994 yılının son aylarında, Kutuderesi muntikasında, Abdullah Öcalan’la telefon görüşmesi yapmak üzere, üç kişilik bir grupla birlikte çıktığı yüksek bir tepede operasyon kuvvetlerine takılan ve yaralı ele geçen bu şahsın, olayın aydınlatılması için konuşturulması gerekirken orada vurulmasının nedeni üzerinde durmadı.”

Şemdin Sakık, 33 erin şehit edilmesiyle ilgili bunları yazıyor. Hakkında verilen ömür boyu ağırlaştırılmış hapis cezasına itiraz eden Şemdin’in ve kardeşi Arif Sakık’ın vekâlet verdiği avukatın da Ceyhan Mumcu olduğunu öğreniyorum.

Öcalan: “Askerlerin öldürülmesini tasvip etmedim”

Abdullah Öcalan’ın yargılandığı İmralı Adası’nda duruşmaları başından sonuna kadar izledim. Öcalan, Bingöl’de 33 erin şehit edilmesi emrini kendisinin vermediğini, uygulamaya koydukları sözde ateşkes sürecinin bozulmasında bu olayın önemli bir rol oynadığını iddia etti ve “Bu askerlerin öldürülmesini tasvip etmemiz mümkün değildir” dedi.

Diyarbakır DGM tarafından idam cezasına çarptırılan Şemdin Sakık'ın 33 askerin şehit edilmesi ve Olof Palme cinayeti konularındaki emrin Öcalan tarafından verildiği iddiasının hatırlatılması üzerine Öcalan, bunun kesinlikle doğru olmadığını savundu. Öcalan, bir başka soru üzerine, Celal Talabani aracılığıyla dönemin başbakanı Turgut Özal'la görüştüğünü ileri sürdü. Öcalan, "Özal'ın istemi üzerine tek taraflı ateşkes ilan ettik. Özal, ateşkes haberini aldıktan sonra Talabani'ye, 'On yıldan bu yana ilk defa rahat uyudum' demiş" iddiasında bulundu.

Yani, yolun kesilmesi, silahsız askerlerimizin şehit edilmesi emrini PKK içinden kimin verdiği bugüne kadar net bir biçimde ortaya çıkmadı. Ancak, gerçek olan, 33 askerimizin PKK'lılar tarafından şehit edildiğidir.

Eyleme katılan terörist: "Eylem emri Şemdin'den geldi"

Bingöl katliamına katılan PKK'lı teröristlerin bir bölümü ölü ele geçirildi, bazıları daha sonra gerçekleştirilen operasyonlarda yakalandı. "Sipan" kod adını kullanan Mahir Tekin de, 10 mart 2000 tarihinde Antalya'da ele geçirildi. Liceli bir ailenin on çocuğundan biri olan ve örgüte 1992'de katılan Mahir, ifadesinde ateşkes sürecinde Şemdin Sakık'ın, milletvekili olan ağabeyi Sırrı Sakık'la değerlendirmeler yaptığını öne sürüyor ve açıklamalarını şöyle sürdürüyor:

"Şemdin Sakık, eylemlilik sürecinin başlatılacağı günü belirleyerek Bingöl-Elazığ karayolunun 24 mayıs 1993 tarihinde kesilerek eylemin gerçekleştirilmesi için talimat verdi ve örgüt mensuplarını motive etmek için Diyarbakır ile Kulp ilçesi kırsalında bir grup örgüt mensubunun imha edildiğini söyleyerek, öçlerinin alınması için karar aldıklarını söyledi. Zeynel kod adlı Celal Barak'la toplantı yaptı. Bu toplantıda, Elazığ-Bingöl karayolunu kesmek için pusu grubu, yol kesme grubu oluşturuldu; diğer güçler ise güvenlik güçlerince düzenlenecek operasyona müdahale etmek üzere arazide kalacaklardı.

Şemdin Sakık'ın 24 mayısta askeri sevkıyat olduğunu nereden öğrendiğini bilmiyorum. Bu sevkıyatı bilmeseydi, o saatte ve o tarihte eylem yapılması için kesin talimat vermezdi. Bu eylem neticesinde 33 asker katledildi, 34 örgüt mensubu öldü. Yine örgüt mensuplarınca güvenlik güçlerinin yapacağı operasyonları etkilemek amacıyla 20-25 kişilik esir vatandaş getirilmişti. Bu eylem

sonrasında 6-7 örgüt mensubu örgütten kaçtı. Eylem sonrasında benim bulunduğum grup Zeynel'in sorumluluğunda Yılmaz kod adlı Yıldırım Kaya'yla birlikte bir gün sonra Manço Komları mevkiinde güvenlik güçleriyle çatışmaya girdik. Sıcak temastan kurtulmak için Yazgülü köyünün alt tarafına geçtik.

Bu eyleme Abdullah Öcalan tarafından da destek verilmişti. Fakat, Şemdin Sakık bu eylemi kendi sorumluluğunda gerçekleştirdiği için soruşturmaya aldı."

Mahir Tekin'in ifadesinde, kendilerine o dönemde nasıl yardım edildiği de ortaya konuluyor. İşte, PKK'lılara yapılan yardımlar için teröristten çarpıcı örnekler:

"Biz eylem sonrasında Yazgülü köyü yakınında kalıyorduk. Yazgülü köyünde bakkal dükkânı da olan Ahmet bizi ziyarete geliyordu. 50 çift ayakkabı alınması için 7 milyon lira verdi. Üstlendiğimiz alana asker geleceğini telsizden öğrendik. Bunun üzerine Gökçekanat köyü kırsalındaki vadiye doğru 60 kişilik bir güçle hareket ettik. Bu arada da güvenlik güçlerinin telsizlerinden uçak istediklerini yine aynalı radyoyla dinlediğimiz telsiz muhaberesinden öğrendik, Gökçekanat köyü ile Yolçakı köyü arasındaki ormanlıkta kaldık. Köylüler ihtiyacımızı karşılıyorlardı.

Bingöl-Elazığ karayolunu kestiğimiz esnada yanımıza aldığımız 2 asker ile 1 emekli rütbeli şahsı da yanımızda götürdük. Bu noktaya Tunceli'den gazeteciler ve askerlerin aileleri geldiler ve esir askerler burada ailelerine teslim edildiği esnada basın toplantısı yapıldı. Bu alanda yapılan toplantılar Zeynel'in sorumluluğundaydı."

"Yardıma gelecek askerleri de öldürmek için pusudaydık"

Üniversite sınavını kazanamayınca terör örgütüne katılan "Cemal" kod adlı Mehmet Nuri Tiryaki, 33 askerin şehit edilmesi eylemine katılanlardan birisi. Terörist, o gün yaşananları şöyle anlattı:

"Soruldu: 24 Mayıs 1993 tarihinde Bingöl-Elazığ karayolunun kesilerek 33 askerin şehit edilmesi eylemine nasıl katıldınız, bu eylemi nasıl gerçekleştirdiniz?

- Grubun başında Zeynel kod adlı Celal Barak ile "Yılmaz" kod adlı Yıldırım Kaya vardı. Belirtilen yolun kesileceğini ve eylem yapılacağını öğrendik. Ancak eylemden önce yolun keşfinin hangi grup tarafından yapıldığını bilmiyorum. Eylemden önce gittiğimiz Gökçekanat köyünde 60 kişilik grup köye dağılarak bir gece kalmıştık. Biz bir manga olarak Celal Barak'ın amcasının evinde

kalmıştık, bir gece kaldıktan sonra köyün üst kısmındaki noktaya çıkmıştık.

Eylem günü öğleden evvel bizim bulunduğumuz Gökçekanat kırsalına, Zeynel'in iki akrabası geldi, on beş-yirmi dakika Zeynel'le görüştükten sonra ayrıldılar. Eylem yapılmak üzere, bizleri pusu, saldırı, eylem gruplarına ayırmışlardı. Benim bulunmuş olduğum grupta sorumlu olarak Suriyeli Kâmil kod adlı kişi vardı. Planlamaya göre 30 kişi Elazığ tarafında bulunan verici istikametinde pusu grubunda yer alacak, Elazığ tarafından gelen güvenlik güçlerini pusuya düşürecekti. 30 kişilik pusu grubu da Bingöl istikameti tarafına yerleştirildi. Bu grubun da görevi Bingöl istikametinden gelen güvenlik güçlerini pusuya düşürmekti. Her iki pusunun arasında ise 25 kişilik pusu grubuna görev verildi. Diğer örgüt mensupları ise yoldaki vatandaşların ve askerlerin götürülmesi için görevlendirilmişti. Benim bulunmuş olduğum Kâmil kod adlı kişinin sorumluluğundaki 30 kişilik bir güçle Elazığ istikametinde bulunan vericinin olduğu yerde pusu göreviydi.

Eylem başlamıştı. Ancak biz araçların durdurulduğu yeri göremiyorduk. Bizim geri çekilmemiz istendiğinde ve denilen yere gittiğimizde orada sivil-asker yaklaşık 60 kişi bulunuyordu. Asker ve sivillerin soruşturmalarını Zeynel'e bağlı örgüt mensupları yapmaktaydı. Rehlin alınan askerler, kimlikleri ve paraları gasbedildikten sonra şehit edildi."

Mehmet Nuri Tiryaki, değişik eylemleri de anlattı. Mahkemece ölüm cezasına çarptırıldı. Ancak yasalarda yapılan değişiklikten sonra Tiryaki, 9 ağustos 2000 tarihinde Gaziantep Özel Tıp Cezaevi Müdürlüğü aracılığıyla Diyarbakır 4 No'lu DGM Başkanlığı'na gönderdiği dilekçede ölüm cezasının, ömür boyu hapis cezasına çevrilmesi gerektiğini bildirdi.

"Köylüler, bizi desteklediklerini göstermek için alkışlıyordu"

Kod adı "İhsan" olan İrfan Cucuboğa, askerlerimizin şehit edildiğinde "pusu" görevinde bulunan teröristler arasındaydı. Onları pusu bölgesine götürmekle görevliydi. Ona silah ve el bombası da vermişlerdi. Teröristlere kılavuzluk yapan İrfan Cucuboğa, o gün yaşananları şöyle anlattı:

"Eylemden sonra, rehlin aldığımız askerlerle birlikte Çevrimpınar köyüne gittik. Burada Zeynel kod adlı Celal Barak, örgüt mensuplarına kısa bir konuşma yaptıktan sonra, Çevrimpınar köylüleri yapı-

lan bu eylemi desteklediklerini göstermek için bizi alkışlıyorlardı. Benim görevim bittikten sonra silahı ve iki el bombasını örgüt mensubu Aslan Çağala'ya teslim ettim. Onların yanından ayrılmadan kısa bir süre sonra silah sesleri gelmeye başladı. Bir gün sonra Aslan Çağala ve 'Sidar' kod adlı Cevdet Omurca'yla görüşmemde, rehlin alınan askerleri tarayarak öldürdüklerini söylediler."

"Askerleri öldürdüğüme pişman değilim"

Refik Sünkür, örgüte katıldıktan sonra "Demhat" kod adını aldı. PKK'nın Bingöl katliamına katıldı. Rahatsızlığı nedeniyle tedavi olması için İstanbul'a getirildi. Yakalandı. İstanbul Emniyet Müdürlüğü Terörle Mücadele Şube Müdürlüğü'nde sorgulandı. Refik Sünkür, eylemin "Parmaksız Zeki" kod adlı Şemdin Sakık ile "Zeynel" kod adlı Celal Barak'ın görüş birliğiyle gerçekleştiğini öne sürüyor. Yapılan planlamaya göre iki pusu grubunun Bingöl, birinin Elazığ yönünde, bir grubun da yol kesme eyleminde görevlendirildiğini belirtiyor.

"Demhat" katıldığı eylemleri bir bir sıralıyor, "Yakalanmasaydım Yunanistan'a kaçacaktım" diyor. Sorgucu, "33 erin şehit edilmesinden dolayı pişmanlık duyuyor musun?" diye soruyor. İşte, sorgucuyu da şoke eden açıklaması:

"Yaptıklarımın pişman değilim. Kırsal alanda 33 Türk askerinin öldürülmesi eylemine katıldım. Bunların paraları ile elbiselelerini gasbettik, diğer yolculara örgütün propagandasını yaptık. Silahlı çatışma sırasında kolumdan yaralanarak sakat kaldım."

İşte, 33 erin şehit edilmesiyle ilgili iddianame

Elazığ 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Savcısı Hâkim Binbaşı İnayet Taş tarafından 16 haziran 1993 tarihinde hazırlanan "iddianame ve görevsizlik kararı"nda olaylar ve yaşanan ihmaller zinciri de gözler önüne seriliyor. İşte o iddianame:

- Suç: Büyük zararlar doğuran emre itaatsizlik.

- Sanıklar:

Hüseyin Yılmaz: Elazığ İl Jandarma komutanı, jandarma albay.

Sedat Şenoğlu: Elazığ İl Jandarma Komutanlığı Harekât ve Asayiş Şube müdürü, jandarma yarbay.

Zahit Engin: Elazığ-Koyuncılar İlçe Jandarma komutanı, jandarma yüzbaşı.

Serdar Tavşanlı: Elazığ-Karakoçan İlçe Jandarma Birlik komutanı, jandarma kıdemli üsteğmen.

Özcan Yarat: Bingöl İl Jandarma komutanı, jandarma yarbay.

Asım Eröz: Bingöl İl Jandarma Harekât ve Asayiş Şube müdürü, jandarma yarbay.

Nevzat Yıldız: Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük komutanı, jandarma kıdemli yüzbaşı.

– Suç: Memuriyet görevini ihmal.

– Sanıklar:

Bekir Sani Alp: Baskil İlçe Jandarma Komutanlığı'nda görevli jandarma er.

Yavuz Çiçek: Bingöl İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube müdürü, jandarma binbaşı.

– Suç tarihi: 24.5.1993

24.5.1993 günü PKK örgütü mensuplarının Bingöl-Elazığ karayolunu keserek yol güvenliğini sağlayan timlerle silahlı çatışmaya girmeleri, 50'ye yakın asker ve sivil vatandaşı kaçırp, bilahare 32'si asker, 6'sı sivil vatandaş olmak üzere 38 kişinin şehit edilmesi ve 10'u asker 9'u sivil vatandaş olmak üzere 19 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olayda;

24.5.1993 günü Malatya kontrol noktasından Bingöl kontrol noktasına sivil araçlarla sevk edilen toplam 582 jandarma erinin mevcut uygulama ve emirlere uygun olarak sevklerinin yapıp yapılmadığı ve yol güvenliklerinin sağlanıp sağlanmadığı, sevklerinin emirlere uygun yapılmamış ve güvenlikleri sağlanmamışsa sorumluların tespiti ile haklarında soruşturma yapılması için Elazığ 8. Kolordu Komutanı Korgeneral Cengiz İdil'in sözlü emirleri üzerine askeri savcılığımızca yapılan hazırlık soruşturması sonucunda;

Malatya'dan gönderilen askerlerin yol güzergâhı üzerinde bulunan Elazığ İl Jandarma Komutanlığı ile kontrol noktası olan Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'na sevk edilen erlerin bindirildiği araçlara ait plaka numaralarının, harekât saatlerinin ve araçların içerisinde bulunan er mevcutlarının bildirilerek yol güzergâhında gerekli güvenlik tedbirlerinin alınması istenilmiştir.

Ancak saat 12.00'da hareket edip de içerisinde 21 erin bulunduğu minibüsün plakası ile markasının bildirildiği, bu maksatla on bir adet mesajın Elazığ ve Bingöl İl Jandarma komutanlıklarına çekildiği, mesajları alan Elazığ ve Bingöl İl Jandarma komutanlıklarının plakası bildirilen bu araçları baş telsizcileri marifetiyle, Elazığ-Bingöl yol güzergâhı üzerinde bulunan Baskil-Elazığ İl Merkez, Kovancılar, Karakoçan, Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük komutanlıklarına bildirdik-

leri, anılan araçların jandarma karakol komutanlıkları arasında telsiz ve telefonla kendi bölgelerinden girip çıktıklarını bildirmişlerdir.

Malatya'dan saat 12.00'da ve 13.00'da hareket eden plakası bildirilmeyen Iveco marka minibüs ile 44 DD 843 plakalı minibüsün saat 17.30'da Bingöl il sınırında bulunan Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanlığı'na bağlı Kuruca Karakolu önünden giriş yaptığı, Elazığ İl Jandarma Komutanı Albay Hüseyin Yılmaz'ın, Elazığ il sınırı içerisinde Bingöl'e sevk edilen jandarma erlerinin güzergâhının, bu bölgele rin ulaşım bakımından kritik bölge olduğunu beyan etmiştir.

Diğer yandan Bingöl İl Jandarma Komutanı Jandarma Yarbay Özcan Yarat'ın, Bingöl İl Güvenlik Komutanlığı'na hitaben yazdığı 27.4.1993 tarih ve HRK: 7130-351-93/Hrk. Mrk. 6347 sayılı yazısında;

"Son zamanlarda elde edilen duyumlara göre 1993 yılı yaz döneminden itibaren PKK terör örgütü tarafından, stratejik bir konumda olan Bingöl ilinin çevre illere bağlantıları üzerindeki karayollarında yoğun eylemler planlandığı, bu yollar üzerinde kontrolün ele geçirilmesinin amaçlandığının öğrenildiğinin bildirildiği" bu suretle Bingöl ilinin diğer illerle bulunan karayolları bağlantılarının terör örgütünün tehdidi altında bulunan kritik bir bölge olduğunu bilmektedir.

Böyle bir olay yaşanacağını herkes biliyor

Olayın meydana geldiği karayolunun güvenliğinin sağlanmasından sorumlu bulunan Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı Jandarma Yüzbaşı Nevzat Yıldız'ın da tespit edilen beyanlarında Kuruca-Bingöl karayolunda kendileri tarafından alınan tedbirlerin yeterli olmadığını bildiği, hatta 150 kişilik bir terörist grubunun iki minibüste ki erlerin indirildiği Diztepe mevkiinin çok yakınında bulunan Gökçekanat ve Çevrîmpınar köyüne geldiklerini bildiği, bu durumu 21 Mayıs 1993 tarih ve İSTH: 350-54-93/3396 sayılı yazı ve ekindeki haber bildirme formuyla şöyle bildirmiştir:

"20 Mayıs 1993 günü saat 21 sıralarında 60 kişilik bir PKK grubunun Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanlığı'na bağlı Kırkağıl köyüne geldiklerini, burada kısa bir propaganda yaptıktan sonra Gökçekanat köyü Manço Deresi mevki istikametine gittiklerini, duyumun kaynağının güvenilir ve haberin doğru olduğu anlaşılmıştır."

23 Mayıs 1993 tarih ve İSTH: 3520-208-93-3405 sayılı yazı ekindeki haber bildirim formunda da Kuruca Jandarma Karakol Komutanlığı elemanlarınca 22 Mayıs 1993 günü elde edilen duyumda "Son bir haftadan beri PKK'ya mensup silahlı bir grubun Ziyarettepe, Medertepe, Keçirtepe ve Erzurum Deresi'ni takiben Kırkağıl köyüne indikleri, son olarak 21.5.1993 günü köylülerden beş çuval ekmek topladıkları, aynı dere istikametini takip ederek Nedertepe'de mevzilendikleri, ha-

ber kaynağının güvenilir ve haberin doğru olduğu" belirtilmiştir.

24.5.1993 tarih ve İSTH: 3520-57-93-3410 sayılı yazı ve ekindeki haber bildirim formu ile 23 mayıs 1993 günü Bingöl merkez Kartal köyüne sâyıları ve kimlikleri tespit edilemeyen bir grup PKK örgütü mensubunun gelerek, propaganda yapıp erzak temin ettikleri ve daha sonra Manço Deresi istikametine gittiklerinin öğrenildiği de anlaşılmıştır.

En önemlisi ve sonuncusu; dizi 30 sıradaki 24.5.1993 gün ve İSTH: 3520-56-93-3409 sayılı yazı ekindeki haber bildirim formuyla, 23.5.1993 günü saat 21.00 sıralarında bir grup PKK örgütü mensubunun merkez Gökçekanat ve Çevrîmpınar köylerine gelerek evleri tek tek dolaşıp çuvalla ekmek topladıkları, köylülerden kazma kürek istedikleri, daha sonra Ziyarettepe mevkii istikametine doğru giderek Çevrîmpınar Köprüsü'nden Elazığ yönüne gittiklerinin öğrenildiğidir,

Bingöl İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü Jandarma Binbaşı Yavuz Çiçek, Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanlığı'nın yazılarını ve ekindeki bilgileri aldıklarını, yol kesme olayının bu yazıların ekinde belirtilen Çevrîmpınar ve Gökçekanat köylerinin çok yakınında meydana geldiğini, olayın bu duyumların ulaşmasından dört beş saat sonra meydana geldiğini, bu nedenle bu duyumlar hakkında gerekli işlemleri gerçekleştirmeden olayın meydana geldiğini ifade etmiştir.

Açıklama bu gerçekler karşısında gerek Elazığ İl Jandarma Komutanı Hüseyin Yılmaz, gerekse Harekât ve Asayiş Şube Müdürü Jandarma Yarbay Sedat Şenoğul'un ve Karaçam Jandarma Komutanı Üsteğmen Serdar Tavşanlı'nın il sınırları içerisinde 24.5.1993 tarihinde Malatya İl Jandarma Komutanlığı'ndan on altı araçla sevk edilen jandarma erlerin takip edeceği yol güzergâhının tehdit yönünden kritik bir bölge olduğunu bilmektedir.

Keza Bingöl İl Jandarma Komutanı Jandarma Yarbay Özcan Yarat, Harekât ve Asayiş Şube Müdürü Yarbay Asım Eröz ile İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Nevzat Yıldız'ın ifadelerinde ve ekinde haber bildirim formlarından 130 kişilik bir grubun yolun kesildiği yere 1-7 km mesafedeki Gökçekanat ve Çevrîmpınar köylerine geldiklerini; örgüt mensuplarının Bingöl ilinin çevre illerle karayolu bağlantıları üzerinde yoğun eylemler planladıklarını ve bu yollar üzerinde kontrolü ele geçirmeyi amaçladıklarını bildirdikleri halde;

Malatya İl Jandarma Komutanlığı'ndan 24.5.1993 günü saat 04.55'ten başlamak üzere aynı gün saat 13.00'e kadar on altı ayrı araçla toplam 582 jandarma eri Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'na konvoy meydana getirilmeden, eskort nezaretinde olmaksızın ve her aracın içerisine silahlı askerler bindirilmeksizin sevk edilmiştir.

Diyarbakır Jandarma Asayiş Komutanlığı'nın Bingöl ve Elazığ İl Jandarma komutanlıklarına gönderdiği 8 eylül 1992 gün ve PER: 71/30-15-92/1183 sayılı mesaj emirlerine göre "Dağıtımla birliğe gelen hiçbir personelin kesinlikle münferit olarak gönderilmemesi, belli merkezlerde toplanacak personelin güvenilir otobüs firmalarından tutulacak otobüslerle zırhlı araç eskort vesaire ile gönderilmesi, oluşturulacak konvoyun üzerinde kritik bölgelerde helikopterlerle keş görevi yaptırılarak emniyetin sağlanması" istenmiştir.

Diğer yandan Jandarma Genel Komutanlığı'nın 9 eylül 1992 gün ve PER: 7200-24-92/Mrk.Ş. (3483) sayılı emrinin EK-A'sında da; sevkte kullanılacak vasıta, gidilecek yer, sevk edilen er sayısı ve tehdit durumu gibi faktörlerin dikkate alınarak konvoy teşkil etme, refakatte araç görevlendirme, araç içine personel koyma ve yollarda yirmi dört saat esasına göre gerekli emniyet tedbirlerinin alınması istenmiştir.

Ayrıca, Erzincan 3. Ordu Komutanlığı'nın 12 kasım 1993 gün ve HRK: 7130-92-91/Pln. Hrk. (726) sayılı emrine ve 8. Kolordu Komutanlığı'nın 21 Kasım 1991 gün ve İSTH: 7130-5-91-4339 sayılı emrine, ayrıca bu emirleri teyit eden gerek Elazığ, gerekse Bingöl İl Jandarma komutanlıklarına gönderilen Tunceli Jandarma Bölge Komutanlığı'nın 3 aralık 1991 gün ve İSTH: 7130-150-91-/4068 sayılı emrine göre;

Kuruca geçidi, Karakoçan ve Kovancıların kritik güzergâh üzerinde bulunduğu belirtilmesi, dağıtıma giden erlerin birliklere topluca gündüz saatlerinde sevk edilmeleri gerektiği, kritik bölgelerde konvoyun ön, orta ve arkasında müstakil hareket edebilecek araçlara bindirilmiş emniyet timlerinin görevlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Buna rağmen araçların gerek Elazığ İl Jandarma Komutanlığı sorumluluk alanında kritik bölge olan Kovancılar ve Karakoçan ilçesi sınırından girişinde, gerekse Bingöl il sınırları içerisinde yukarıdaki emirlerde bahsedilen konvoy teşkil etme, harekette araç (eskort) gönderme, araçların içerisine silahlı asker bindirme ve özellikle Bingöl il sınırları içerisinde ve çok kritik olan karayolunda bu tedbirlerden hiçbirinin yapılmadığı, keza çok kısa zaman aralığıyla peş peşe gelen araçların bekletilerek birkaç konvoy haline getirilip helikopterlerle keş görevi yaptırılmaması olduğu tespit edilmiştir.

Saat 17.30 sularında Kuruca Jandarma Karakol Komutanlığı önünden geçen 21 er, 44 DD 843 plakalı ve içerisinde 28 er bulunan minibüsün jandarma erler Ömer Uç, Recep Bal, Mesut Pamuk, Sami Öztürk'ün; Patnos'tan terhis mahiyetinde izne gönderilen erler Ramazan Dağlar, Metin Taşdemir, Seyfi Altıntaş'ın beyanlarına göre, saat 18.00 sularında Bingöl il sınırından geçtikten sonra bu yolun 17-18'inci, Bingöl-Elazığ istikametinden 12-13'üncü kilometrelerinde Çevrimpi-

nar (Diztepe, Yolçatı) mevkiinde teröristlerin iki kamyonla karayolunu kestikleri, içerisinde asker bulunan Iveco marka minibüs ile 44 DD 843 plakalı minibüste bulunan askerleri indirdikleri, kimliklerini ve ellerindeki sevk evraklarını alarak orman içerisine götürdükleri, yolun kesildiği aynı mevkide Bingöl-Elazığ istikametine giden Muş Seyahat şirketine ait otobüsün silahla tarandığı, diğer araçlardan yolcuların indirildiği, otobüste bulunan Astsubay Recep Bal, er Mesut Pamuk ile Sami Öztürk'ün yaralandığı, bir şahsın da otobüsün önünde öldürüldüğü, araçlardan indirdikleri vatandaşları ormana götürerek propaganda yaptıkları, bu arada kamu kuruluşlarına ait iki TIR'ı, bir adet küçük kamyonu ve bir vatandaşa ait Kartal marka aracı yak-tıkları, teröristlerin saat 20.30'da olay yerinden ayrıldıkları, saat 21.00 sıralarında olay yerine gelen polis timinin yaralı astsubay Recep Bal ile yaralı erler Mesut Pamuk ve Sami Öztürk'ü hastaneye götürdükleri anlaşılmıştır.

Yol, üç saat güvenlikten yoksun kaldı

Yukarıda izah edilen olay cereyan ederken aynı saatlerde Bingöl-Elazığ karayolunun 12-13'üncü diğer bir deyişle Elazığ-Bingöl karayolunun 17-18'inci kilometrelerinde Atapark (Bilaloğlu) köyü mevkiinde astsubaylar Kemal Gökçe, Âdem Çapar, Uzman Çavuş Ahmet Topal komutasında iki adet zırhlandırılmış Unimag aracı ile 2 uzman çavuş, 1 onbaşı, 9 erden oluşan bir timin motorlu yol devriyesi ile Bingöl-Atapark arasında, görev yapan yol devriye timlerinin saat 18.00 sularında Atapark mevkiinde buluştukları anlaşılmıştır.

Saat 18.15 sularında Atapark-Bingöl yol devriye timlerinin Atapark-Kuruca timinin anonslarına cevap vermemesi üzerine timin pusuya düştüğünü anladıkları, hemen yardıma gittikleri, o sırada teröristlerle on beş dakika kadar silahlı çatışmada bulundukları, Atapark-Bingöl arasında görev yapan timin BTR-60 aracının benzin deposunun delindiği, çatışmanın saat 18.30 sularında sona erdiği, bundan sonra Bilaloğlu köyüne gittiklerini, teröristlerin kaçış istikametini tespit etmek ve kaçışlarını önlemek için tepeye bir tim çıkarttıklarını, bir timi Bilaloğlu köyünde zırhlı araçların yanında bıraktıklarını, Uzman Çavuş Ahmet Topal'ın yardıma gelen polis timiyle beraber çatışmanın çıktığı Atapark mevkiine gittiği, orda teröristlere taciz ateşi yaptıkları, taciz ateşine cevap alamayınca bu kez Atapark-Kuruca yol güzergâhına gittikleri, saat 21.00'da yolun kesildiği Çevrimpınar (Yolçatı) mevkiine geldikleri, burada yaralı olarak gördükleri Astsubay Recep Bal, erler Mesut Pamukçu, Sami Öztürk'ü Bingöl Devlet Hastanesi'ne getirdikleri, böylece Atapark-Kuruca arasındaki karayolunun saat 18.15'ten

21.00'a kadar güvenlikten yoksun kaldığı belirlenmiştir.

Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'nın ve Bingöl İl Güvenlik Komutanlığı'nın mevkiinde üç güvenlik timinin pusuya düşürülmesi olayıyla ilgilendikleri, bütün dikkat ve çabalarını bu bölgedeki çatışmalara verdikleri, yolun kesilerek gerek asker gerekse sivil vatandaşların Yolçatı (Çevrimpınar, Diztepe) mevkiinde kaçırıldıklarını haber alamadıkları, yaralıların Bingöl'e getirilişinde ikinci olayı öğrenmeleri üzerine bu bölgeye de kuvvet sevk ettikleri, Bingöl İl Jandarma Komutanlığı ve İl Güvenlik Komutanlığı yetkililerinin bu olayı daha önceden teröristler tarafından planladığını ilk anda düşünemeyecekleri nazara alınmıştır.

Bununla beraber, sanıklardan Albay Hüseyin Yılmaz, Yarbay Sedat Şenoğlu, Yüzbaşı Zahit Engin, Üsteğmen Serdar Tavşanlı, Yarbay Özcan Yarat, Yarbay Asım Eröz, Yüzbaşı Nevzat Yıldız'ın eylemlerinin jandarmanın mülki görevine giren fiiller olabileceği düşünülmüş ise de;

10.3.1993 gün ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7'nci maddesinde jandarmanın görevleri gösterilmiş ve bu arada emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak jandarmanın mülki görevleri olduğu belirtilmiştir.

Halbuki sanıkların emirlerde belirtilen ve yerine getirmedikleri hususların Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7'nci maddesinde sayılan mülki görevlerden olmadığı, bu tip asker sevkıyatının OHAL bölgesi mücavir ve hassas iller arasında yapıldığı, yurdun tüm illerini kapsamadığı, ayrıca Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın 2 ekim 1992 gün ve PER: 7200-1-92/Pl.+(3) (31) sayılı personel güvenliğiyle ilgili emirlerden anlaşılacağı üzere, OHAL bölgesi, mücavir ve hassas illerde Kara Kuvvetleri bünyesinde de bu tip sevklerin yapıldığı, bu suretle asker sevkıyatıyla ilgili emirlerin jandarmanın mülki görevini düzenleyen emirler olmadığı, askeri bir hizmetin ifası için yazılı verilen emirler olduğu sonucuna varılmıştır.

Malatya İl Jandarma Komutanlığı'ndan sevk edilen dağıtım erlerinin terör örgütlerinin tehdidi altında bulunan Kovancılar ve Karakoçan ilçeleri sınırında kalan ana karayolunda, bu karayolunun devamı olan Kuruca-Bingöl arasında yukarıda açıklanan emirlerin kendilerine ulaşmasına rağmen ve özellikle Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'nın bu emirler haricinde teröristlerin hayati bir önem taşıyan Bingöl karayolunda eylemler planladığına dair, keza teröristlerin olay yerinde bulunduklarına dair önceden duyum almalarına rağmen daha önceki bölümlerde içeriği açıklanan müteaddit emirlerin gereğini ka-

rar ve icra durumunda bulunan Elazığ İl Jandarma Komutanı Albay Hüseyin Yılmaz, Harekât ve Asayiş Şube Müdürü Yarbay Sedat Şenoğlu, Kovancılar İlçe Jandarma Komutanı Yüzbaşı Zahit Zengin, Karakoçan İlçe Jandarma Komutanı Üsteğmen Serdar Tavşanlı, Bingöl İl Jandarma Komutanı Yarbay Özcan Yarat, Harekât ve Asayiş Şube Müdürü Yarbay Asım Eröz ve Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Nevzat Yıldız neticesi itibarıyla her türlü izahtan vareste olan büyük zararlar meydana getiren emre itaatsizlik suçunu işlemiş; olay günü Baskil İlçe Jandarma Bölük Komutanlığı'nda telsizci olarak görevli bulunan sanık er Bekir Sani Alp de İl Jandarma Komutanlığı baş telsizcisi Malatya'dan Bingöl'e asker sevkıyatı yapıldığına dair mesajı bölük komutanı Astsubay Mehmet Altınsoy'a iletmemek suretiyle memuriyet görevini ihmal etmiştir.

Sanıkların yargılanmalarının Elazığ 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesinde yapılarak, sanıklar Albay Hüseyin Yılmaz, Yarbay Sedat Şenoğlu, Yüzbaşı Zahit Engin, Üsteğmen Serdar Tavşanlı, Yarbay Özcan Yarat, Yarbay Asım Eröz ve Yüzbaşı Nevzat Yıldız'ın büyük zararlar doğuran emre itaatsizlikte ısrar suçundan hareketlerine uyan Askeri Ceza Kanunu'nun ilgili maddeleri uyarınca, diğer sanıklar er Bekir Sani Alp'in memuriyet görevini ihmal suçundan cezalandırılmalarına karar verilmesi kamu adına talep ve iddia edilmiştir.

Diğer yandan Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanlığı'na gönderilen haber bildirim formuyla, teröristlerin olayın meydana geldiği yerde bulundukları bildirilmesine rağmen, bu haber bildirim formlarını alan İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü Binbaşı Yavuz Çiçek'in bu duyumların doğru ve kaynakların güvenli olduğunun bildirilmesine rağmen işlem yapmamak suretiyle görevini ihmal ettiği hususunda savcılığımızca hazırlık soruşturması yapılmıştır.

Ancak, sanığın bu fiilinin mülki bir görevin ifasına ilişkin olması sebebiyle, müsnet suçla ilgili olarak soruşturma yapmaya görevli makamın Bingöl Cumhuriyet Başsavcılığı olması nedeniyle, askeri savcılığımızın sanık Binbaşı Yavuz Çiçek'e müsnet suçla ilgili olarak görevsizliğine, suç dosyasının ayrılarak Bingöl Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmesine karar verildi. 16 haziran 1993

**Savcı “gizli duruşma” isterken,
sanıklar “açık duruşma” istedi**

Toplam 38 kişinin şehit edildiği olayda ihmalleri bulunduğu gerekçesiyle askeri personel hakkında açılan dava 1993 yılının temmuz ayında başladı. Askeri savcı, mahkemeden duruşmaların

“gizli” yapılmasını talep etti. Sanıklar ise duruşmaların “açık” yapılmasını, kendilerinin suçlu olmadığını, gizlenecek bir şeyleri bulunmadığını, basın da olup bitenleri yazmasının daha doğru olacağını belirttiler.

Mahkeme başkanı, “Bu kez tersi oldu. Hep sanıklar gizli duruşma isterken, bu kez savcı gizli duruşma önerdi” dedi. Savcı, “can güvenliği” nedeniyle böyle bir karar alınmasını isterken, sanıklar, buna gerek olmadığını öne sürdüler. Ancak, mahkeme heyeti duruşmaları gizli yaptı.

Duruşmalar sonucu zanlılara 1 ile 1,5 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi. Ancak, taraflar kararı temyiz etti. Çeşitli aşamalardan sonra, Yargıtay değişik bir gerekçeyle kararı bozdu. İşte o karar:

Askeri Yargıtay’ın Türk Milleti adına kararı

Askeri Yargıtay 4. Dairesi, Askeri Yargıtay’ın Kuruluşuna Dair 1600 Sayılı Kanun’un 5. maddesi gereğince,

Başkan: Hv. Hak. Alb. Nail Yücel

Üye: Hak. Alb. Mehmet Bostancı

Üye: Hak. Alb. Ali Kurşun

Üye: Hak. Alb. Mehmet Kapusuz

Üye: Hak. Yb. Ahmet Alkış’tan müteşekkil olarak Ankara’da Askeri Yargıtay mahkeme salonunda toplandı.

Raportör üye Hak. Alb. Ali Kurşun dinlendi.

Memuriyet görevini ihmal suçundan sanıklar Albay Hüseyin Yılmaz ve arkadaşları hakkındaki 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi’nin 13.7.1995 tarih ve 1995/86-811 sayılı kararı süresinde askeri savcı ile bazı sanıklar ve müdafileri tarafından temyiz edildiğinden dava dosyası başsavcılığın bozma istemini taşıyan 9.5.1996 tarih ve 1996/1496 sayılı tebliğnamesiyle 4. Daire’ye gelmekle incelendi.

Gereği düşünüldü:

Sanıklar Albay Hüseyin Yılmaz, Albay Özcan Yarat, Albay Sedat Şenoğlu, Albay Asım Eröz, Yüzbaşı Serdar Tavşanlı, Yüzbaşı Zahit Engin, Yüzbaşı Nevzat Yıldız’ın büyük zararlar veren emre itaatsizlikte ısrar suçundan Askeri Ceza Kanunu’nun 89 ve 30/A-1. maddelerince; sanık er Bekir Sani Alp’in memuriyet görevini ihmalden Askeri Ceza Kanunu’nun 144. maddesi, Türk Ceza Kanunu’nun (TCK) 230’uncu maddesince cezalandırılmaları talebiyle açılan kamu davasının yürütülen yargılaması sonunda;

Mahkemenin 9.8.1993 tarihli kararıyla sanıklara müsnet eylemlerin, jandarmanın mülki görevlerinden olduğundan bahisle görevsizliğine

Mah.

- e Verilecek
T.C.
K.K.K.
8 NCI KOLORDU KOMUTANLIĞI ASKERİ MAHKEMESİ
ELAZIĞ

İBRAHİM NO : 1988 / 1269
FİS NO : 1988 / 1269
KARAR NO : 1990 / 680

GEREKÇELİ HÜKÜM

Türk Ulusu adına yargılamaya yapılıp hüküm vermeye görevli ve yetkili 8. Kor. Klğı Askeri Mahkemesi ;

BAŞKAN	:	Mu.Kd.Alb.	Gülcan DİZMAN	1969-22
DURUŞMA HAKİMİ	:	Hak.Bnb.	Celal GÜVEN	1983-Yd-7
ÜYE HAKİM	:	Hak.Algm.	Yadigar KARTAL	259-4468
ASKERİ SAVCI	:	Hak.Algm.	Ahmet ÖZDEMİR	259-5052
TUTANAK KATİBİ	:	Yz.lg.Md.	Metin Kaya SÜT	K-3250

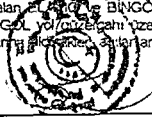
den kurulu ve hazır oldukları halde ;

SUÇ : Memuriyet Görevini İhmal
SUÇ TARİHİ : 24.5.1993
SANIK KİMLİKLERİ : 1- Hüseyin YILMAZ, Ahmet-Emine oğlu 1944 Doğulu BOLLU-AKÇAKKOCA İlçesi, Altınay Köyü Nüf.Kayıtlı, BURSA-İhsaniye İşikent R Blok D.5 de oturur 1966-17 sicil sayılı Emekçi J.Kd.Alb.
2- Özcan YARAT, Neşet-Hayriye oğlu 1946 Doğulu ÇORUM Mrl.İç. Sanmbey Köyü Nüf.Kayıtlı, halen ANKARA j.Gn.K.lığı Kaçakçılık D.Bşk. olarak görevli 1968-16 sicil sayılı J.Kd.Alb.

GEREKÇİ DÜŞÜNÜLDÜ :

8 nci Kor.As.Sav.lığının 16.6.1993 gün ve 1993/634-273 esas ve karar sayılı iddianemesi ile 24.5.1995 günü PKK, Terör örgütü mensuplarının BİNGÖL- ELAZIĞ karayolunu keserek yol güvenliğini sağlayan timlerle silahlı çatışmaya girmeleri, 50 ye yakın asker ve sivil vatandaşın kaçınıp, bakhare 32 asker 6 sı sivil vatandaş olmak üzere 38 kişinin şehit edilmesi ve 10'u asker 9'u sivil vatandaş olmak üzere 19 kişinin yaralanması ile sonuçlanan olayda,

24.5.1993 MALATYA Kontrol noktasından BİNGÖL Kontrol Noktasına sivil araçlar ile sevk edilen toplam 592 J.Ennin mevcut uygulamaya ve emirlere uygun olarak sevklerinin yapıp yapılmadığı ve yol güvenliğinin sağlanıp sağlanmadığı, sevklerinin emirlere uygun yapılmaması ve güvenlikli sağlanmaması sorumluların tespiti ile haklarında soruşturma yapılması için ELAZIĞ 8 nci Kor.K.ı Korg.Cengiz İDL'in sözü emirleri üzerine As. Sav.lığa yapılan hazırlık soruşturması sonunda 24.5.1993 günü toplanma bölgesi olarak belirlenen MALATYA İl J.K.lığından; Saat 04.55 de 34 G 864 plakalı otobüsün 51 er ile, 05.05 de 44 DP 824 plakalı otobüsün 50 er ile, 05.15 de 44 DP 823 plakalı otobüsün 52 er ile, 05.20 de 38 KU 019 plakalı otobüsün 44 er ile, 06.40 da 23 DE 777 plakalı otobüsün 52 er ile, 06.45 de 44 DP 548 plakalı minibüsün 27 er ile, 06.45 de 44 AL 307 plakalı minibüsün 28 er ile, 06.50 de 44 AE 745 plakalı minibüsün 28 er ile, 07.15 de 34 JYD 74 plakalı otobüsün 50 er ile, 08.00 da 44 DP 661 plakalı minibüsün 47 er ile, 08.15 de 44 DP 200 plakalı minibüsün 28 er ile, 08.50 de 44 EF 321 plakalı minibüsün 27 er ile, 09.20 de 44 DY 091 plakalı minibüsün 27 er ile, 11.30 da 44 EE 881 plakalı minibüsün 44 er ile, 12.00 de İVECO markalı minibüsün 21 er ile, 13.00 de 44 DD 843 plakalı minibüsün de 28 er ile yola çıkan olduğu, yol güzergahı üzerinde bulunan ELAZIĞ İl J.K.lığı ile kontrol noktası olan BİNGÖL İl J.K.lığına sevk edilen erlerin bindirildiği araçlara alt plaka numaralarının hareket saatlerinin ve araçların içerisinde bulunan er mevcuttan bildirilerek yol güzergahında gerekli güvenlik tedbirlerinin alınmasının istendiği, ancak saat 12.00 de hareket edip de içerisinde 21 erin bulunduğu minibüsün plakası bildirilmediği, bu maksatla dosya 24.5.1993 de kayıtlı bulunan 11 adet mesajın ELAZIĞ ve BİNGÖL İl J.K.lıklarına geldiği, mesajları alan ELAZIĞ ve BİNGÖL İl J.K.lıklarının plakası bildirilen bu araçları baş tetkizden marifeti ile ELAZIĞ BİNGÖL yol güzergahı üzerinde bulunan Besik-ELAZIĞ İl Mrl., Kovancılar, Karaköy, Bingöl İl Mrl. J.Bi.K.lıklarına bildirilmesi, alınan araçların J.Karaköy K.lığı arasında telsiz ve telefonla

Amir Kural

dair kararının, komutan ve askeri savcının temyizi üzerine dairemizin 25.1.1994 tarihli ilamıyla görev noktasından bozulması üzerine bozma-ya uyularak yapılan yargılamada mahkeme bu defa sanıklar Albay Hüseyin Yılmaz, Albay Özcan Yarat, Yüzbaşı Zahit Engin, Yüzbaşı Serdar Tavşanlı, Yüzbaşı Nevzat Yıldız'ın memuriyet görevini ihmal suçlarından Askeri Ceza Kanunu'nun 144'üncü maddesi delaletiyle TCK'nin 230/2'nci maddesince cezalandırılmasına, Albay Sedat Şenoğlu, Albay Asım Eröz, er Bekir Sani Alp'in beraatlarına karar verilmiştir.

Bu karar askeri savcı tarafından, mahkûmiyet ve beraatlarına ka-

rar verilen sanıkların eylemlerinin Askeri Ceza Kanunu'nun 89'uncu maddesindeki büyük zararlar veren emre itaatsizlikte ısrar suçunu oluşturduğu, ayrıca bazı tanıkların dinlenilmemesi ve hazırlık ifadelerinin okunulmasının kanuna aykırı olduğu itirazıyla, mahkûmiyetlerine karar verilen sanıklar ve müdafileri tarafından görev, usul, sübut, vasıf ve uygulama noktalarından, temyiz edilmiştir.

Dosyanın incelenmesinde;

A- Subay üyelerin niteliğini gösteren 353 sayılı kanunun 3'üncü maddesi bunların sanığın astı olmamalarını amirdir. Sanıklardan Jandarma Albay Hüseyin Yılmaz 1966-17 sicil sayılıdır. Bozmadan sonraki duruşmalara ve sonuç karara, Piyade Albay Tuğman Atasoy (1966-331), Piyade Albay Aybers Timur (1966-335), Topçu Albay Güray Selçuk (1966-127) başkan olarak katılmışlardır.

Bu subaylar ile sanık Hüseyin Yılmaz'ın, albaylığa nasıplarında kıdem sırasındaki yerleri ve yeterlilikleri araştırılmamıştır. Bu durumun mahkemenin kuruluşuyla ilgili 353 sayılı kanunun 3 ve 207/A maddelerine uygun olduğu söylenemez.

B- Askeri savcı dosya 519'uncu sıradaki 24.2.1995 tarihli duruşmada hazırlıkta ifadeleri tespit olunan bir kısım tanıkların beyanlarının esasa müessir olduğundan dinlenilmelerini istemiş, mahkeme ise "Diğer tanıkların birçoğunun terhis ve tayin edilmiş olduğundan adreslerinin tespiti ve ifadelerinin tespit edilmesi çok zaman alacağı, bu nedenle yargılamanın uzayacağı, esasen delillerin toplanmış olduğu, olayın yeteri kadar aydınlandığı, bu kişilerin ifadelerinin hazırlıkta tespit edilmiş olduğundan, talimatla dinlenilmelerinin reddi ile hazırlıkta tespit edilen ifadelerinin okunulmasıyla yetinilmesine" şeklinde bir gerekçeyle bu istemi karşılamıştır.

353 sayılı kanunun 148'inci maddesi delilden vazgeçme ve delil reddiyle ilgilidir. 154'üncü madde ise eski ifadenin okunmasıyla yetinmeye dairdir. Delilden vazgeçme sanık ve askeri savcının birleşmeleri halinde, ret ise delilin önemsiz olması veya ifadenin okunması, tanığın olması, akıl hastalığına tutulması konusunun bulunmaması veya okunması taraflarca istenmiş olması durumunda mümkündür. Mahkeme yukarıya aktarılan kararıyla usul kanununun 148 ve 154'üncü maddelerini birbirine karıştırmış, başka bir ifadeyle hem ret, hem hazırlık ifadelerinin okunulmasıyla yetinilme kararı almıştır. Buna rağmen bu tanıkların hazırlık ifadeleri müteakip duruşmalarda okunup değerlendirilmediği halde, gerekçeli hükümde "Tanıklar ifadelerinde" başlığı altında delil olarak zikredilmiş, 353 sayılı kanunun 143 ve 154'üncü maddelerine, dolayısıyla usule uygun olduğu kabul edilemez.

Öncelik taşıyan görev konusu önceki ilamımızda karara bağlandığundan ve mahkeme kendini görevli kabul ettiğinden bazı sanıkların göreve yönelik temyiz itirazları reddedilerek, sair cihetleri incelenmeyen hükmün yukarıdaki usul noktalarından bozulması gerektiği kanaatine varılmıştır.

Sonuç ve karar:

Bütün sanıklar hakkındaki mahkumiyet ve beraat kararlarının, askeri savcı ile sanıklar ve müdafilerinin temyiz itirazlarına atfen ve resen, 353 sayılı kanunun 221'inci maddesince usulden bozulmasına, tebliğnameye uygun olarak 21.5.1996 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

8. Kolordo Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin gerekçeli hükmü

Elazığ 8. Kolordu Askeri Savcılığı, 32'si asker 38 kişinin şehit edilmesiyle ilgili olarak 16 haziran 1993 tarihinde 1993/634-273 esas ve karar sayılı ile iddianameyi hazırladı. Türk ulusu adına yargılama yapıp hüküm vermeye görevli ve yetkili 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi, başkan Muhabere Kıdemli Albay Gülcan Dizman, duruşma hâkimi Hâkim Binbaşı Celal Güven, üye hâkim Asteğmen Yadiğâr Kartal'dan oluştu. İddia makamında askeri savcı olarak Hâkim Asteğmen Ahmet Özdemir bulundu. Dava tarihinde albay rütbesinde bulunan Hüseyin Yılmaz ve Özcan Yarat hakkında "memuriyet görevini ihmal" iddiasını ele aldı.

"Bingöl Katliamı"yla ilgili olarak basında ilk kez mahkemenin gerekçeli kararı bu kitapta yer alıyor. İşte "gerekçeli hüküm":

24 mayıs 1993 tarihinde PKK terör örgütü mensuplarının Bingöl-Elazığ karayolunu keserek yol güvenliğini sağlayan timlerle silahlı çatışmaya girmeleri, 50'ye yakın asker ve sivil vatandaşları kaçırpı, daha sonra 32'si asker 6'sı sivil vatandaş olmak üzere 38 kişinin şehit edilmesi ve 10'u asker 9'u sivil vatandaş olmak üzere 19 kişinin yaralanmasıyla sonuçlandı.

Malatya'dan 24 mayısta 582 erin kontrol noktasından Bingöl kontrol noktasına sivil araçlarla sevk edilirken mevcut uygulama ve emirlere uygun olarak sevklerinin yapıp yapılmadığı ve yol güvenliklerinin sağlanıp sağlanmadığı, sevkleri emirlere uygun yapılmamış ve güvenlikleri sağlanmamışsa sorumluların tespitiyle haklarında soruşturma yapılması için Elazığ 8. Kolordu Komutanı Korgeneral Cengiz İdil'in sözlü emirleri üzerine askeri savcılıkça hazırlık soruşturması başladı.

O gün, korumasız, silahsız 582 asker gönderildi

24 Mayıs 1993 günü toplanma bölgesi olarak belirlenen Malatya İl Jandarma Komutanlığı'ndan saat 04.55'te 34 G 864 plakalı otobüsün 51 erle, saat 05.05'te 44 DP 824 plakalı otobüsün 50 erle, 05.15'te 44 DP 823 plakalı otobüsün 52 erle, 05.20'de 38 KU 019 plakalı otobüsün 44 erle, 06.40'ta 23 DE 777 plakalı otobüsün 52 erle, 06.45'te 44 DP 548 plakalı minibüsün 27 erle, 09.20'de 44 DY 091 plakalı minibüsün 28 erle, 07.15'te 34 JYD 74 plakalı otobüsün 50 erle, 12.00'da Iveco markalı minibüsün 21 erle, 13.00'da 44 DD 843 plakalı minibüsün de 28 erle yola çıkarılmıştır.

Yol güzergâhı üzerinde bulunan Elazığ İl Jandarma Komutanlığı ile kontrol noktası olan Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'na sevk edilen erlerin bindirildiği araçlara ait plaka numaralarının hareket saatlerinin ve araçların içerisinde bulunan er mevcutları bildirilerek yol güzergâhında gerekli güvenlik tedbirlerinin alınmasının istendiği, ancak saat 12.00'da hareket edip de içerisinde 21 erin bulunduğu minibüsün plakası bildirilmeyip markasının bildirildiği, bu maksatla dosya dizide kayıtlı bulunan 11 adet mesajın Elazığ ve Bingöl İl Jandarma komutanlıklarına çekildiği, mesajı alan Elazığ ve Bingöl İl Jandarma komutanlıklarının plakası bildirilen bu araçları baş telsizcileri marifetiyle Elazığ-Bingöl yol güzergâhı üzerinde bulunan Baskil-Elazığ İl Merkez, Kovancılar, Karakoçan, Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük komutanlıklarına bildirdikleri, araçların jandarma karakol komutanlıkları arasında telsiz ve telefonla kendi bölgelerinden girip çıktıklarını bildirmişlerdir.

Malatya'dan saat 12.00'da ve 13.00'da hareket eden plakası bildirilmeyen Iveco marka minibüs ile 44 DD 843 plakalı minibüsün saat 17.30 sularında Bingöl il sınırında bulunan Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanlığı'na bağlı Kuruca Jandarma Karakolu önünden giriş yaptığı, Elazığ İl Jandarma Komutanı J. Alb. Hüseyin Yılmaz'ın dizi 220'de tespit edilen ifadesinde Elazığ il sınırı içerisinde Bingöl'e sevk edilen jandarma erlerin güzergâhı üzerinde Kovancılar ve Karakoçan ilçelerinde terör örgütünün tehdidinin bulunduğunu, bu nedenle bu bölgele-
rin ulaşım bakımından kritik bölge olduğunu beyan etmiştir.

PKK'nın yolu keseceği istihbaratları alınıyordu

Diğer yandan Bingöl İl Jandarma Komutanı Jandarma Yarbay Özcan Yarat'ın dizi 1'de bulunan Bingöl İl Güvenlik Komutanlığı'na hitaben yazdığı 27.4.1993 tarih ve Hrk: 7130-351-93/Hrk. Mrk. 6347 sayılı yazısında "son zamanlarda elde edilen duyumlara göre 1993 yılı yaz döneminden itibaren PKK terör örgütü tarafından stratejik bir ko-

numda olan Bingöl ilinin çevre illere bağlantılı karayollarında yoğun eylemler planladığı, bu yollar üzerinde kontrolün ele geçirilmesinin amaçlandığının öğrenildiğinin bildirildiği, bu suretle Bingöl ilinin diğer illerle bulunan karayolları bağlantılarının güvenliğinin sağlanmasından sorumlu bulunan Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanı Yüzbaşı Nevzat Yıldız'ın da tespit edilen dizi 186 ve 193'teki beyanlarında Kuruca-Bingöl karayolunda kendileri tarafından alınan tedbirlerin yeterli olmadığını bildiği, hatta 150 kişilik bir terörist grubunun iki minibüsteki erlerin indirildiği Diztepe mevkiinin çok yakınında bulunan Gökçekanat ve Çevimpınar köyüne geldiklerini bildiği, bu durumu olaydan önce 21 Mayıs 1993 tarih ve İSTH: 3520-54-93/3396 sayılı yazı ve ekindeki haber bildirim formu ile 20 Mayıs 1993 günü saat 21.00 sıralarında 60 kişilik bir PKK grubunun Bingöl İl Merkez Jandarma Bölük Komutanlığı'na bağlı Kırkağıl köyüne geldiklerini, burada kısa bir propaganda yaptıktan sonra Gökçekanat köyü Manço Deresi mevkii istikametine gittiklerini, duyumunun kaynağının güvenli ve haberin doğru olduğunu belirtmiştir.

23 Mayıs 1993 tarih ve İSTH: 3520-208-93/3405 sayılı yazı ekindeki haber bildirim formu ile Kuruca Jandarma Karakol Komutanlığı elemanlarınca Medertepe, Keçirtepe ve Ermurtağ Deresi'ni takiben Kırkağıl köyüne indikleri, son olarak 21.5.1993 günü köylülerden beş çuval ekmek topladıkları, aynı dere istikametini takip ederek Nedertepe'de mevzilendikleri duyumu alınmıştır.

24 Mayıs 1993 tarih ve İSTH: 3520-57-93/3410 sayılı yazı ve ekindeki haber bildirim formuyla 23 Mayıs 1993 günü Bingöl merkez Kartal köyüne sayıları ve kimlikleri tespit edilemeyen bir grup PKK örgüt mensubunun gelerek propaganda yapıp erzak temin ettikleri, daha sonra Manço Deresi istikametlerine gittikleri öğrenilmiştir. Aynı tarihli İSTH: 3520-56-93/3409 sayılı yazı ekindeki haber bildirim formuyla 23.5.1993 günü saat 21.00 sıralarında bir grup PKK örgüt mensubunun merkez Gökçekanat ve Çevrimpınar köylerine gelerek evleri tek tek dolaşıp çuvala ekmek topladıkları, köylülerden kazma kürek aldıkları anlaşılmış ve durum Bingöl Jandarma Komutanlığı'na da bildirilmiştir.

Tedbir alınmasına fırsat kalmadan

Bingöl İl Jandarma Komutanlığı İstihbarat Şube Müdürü Binbaşı Yavuz Çiçek, yazıları ve ekindeki bilgileri aldıklarını, yol kesme olayının bu yazıların ekinde belirtilen Çevrimpınar ve Gökçekanat köylerinin çok yakınında meydana geldiğini, olayın bu duyumların ulaşmasından dört beş saat sonra meydana geldiğini, bu nedenle bu duyum-

lar hakkında gerekli işlemleri gerçekleştirmeden olayın meydana geldiğini ifade etmiştir.

Açıklanan bu gerçekler karşısında gerek Elazığ İl Jandarma Komutanı Albay Hüseyin Yılmaz, gerekse Harekât ve Asayiş Şube Müdürü Yüzbaşı Sedat Şenoğlu'nun, yolun kesildiği yere 1-7 km mesafedeki Gökçekanat ve Çevrîmpınar köylerine geldikleri, örgüt mensuplarını ele geçirmeyi amaçladıklarını bildikleri halde, Malatya İl Jandarma Komutanlığı'ndan 24.5.1993 günü saat 04.55'ten başlamak üzere, aynı gün saat 13.00'a kadar 16 ayrı araçla toplam 582 jandarma erin Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'na konvoy meydana getirilmeden, eskort nezaretinde olmaksızın, her aracın içerisine silahlı askerler bindirilmeksizin sevk edilen bu araçların Diyarbakır, Bingöl ve Elazığ İl Jandarma komutanlıklarına gönderdiği 8 eylül 1992 gün ve PER: 7130/15-92/188 sayılı mesaj emirlerine göre belli merkezlerde toplanacak personelin güvenli otobüs firmalarından tutulacak otobüslerle zırhlı araç, eskort vs ile gönderilmesini, oluşturulacak konvoyun üzerinde kritik bölgelerde helikopterle keş görevi yaptırılarak emniyetinin sağlanması öngörülmüştür.

Jandarma Genel Komutanlığı'nın 9 eylül 1992 gün ve PER: 7200-24-92 Mrk. Ş. (3483) sayılı emrinde sevkte kullanılacak vasıta, gidilecek yer, sevk edilen er sayısı ve tehdit durumu gibi faktörlerin dikkate alınarak konvoy teşkil etme, refakatle araç görevlendirme, araç içine personel koyma ve yollarda yirmi dört saat esasına göre gerekli emniyet tedbirlerinin alınması istenmişti.

Ayrıca Erzincan 3. Ordu Komutanlığı'nın 12 kasım 1991 gün ve HRK: 7130-92-91/Pln. Hrk (726) sayılı emrine, 8. Kolordu Komutanlığı'nın 21 kasım 1991 gün ve İSTH: 7130-5-91-/4339 sayılı emirlerine, ayrıca bu emirleri teyit eden gerek Elazığ gerekse Bingöl İl Jandarma komutanlıklarına gönderilen Tunceli Jandarma Bölge Komutanlığı'nın 3 aralık 1991 gün ve İSTH: 7130-150-91/4068 sayılı emrine göre Kuruca geçidi, Karakoçan ve Kovancılar'ın kritik güzergâh üzerinde bulunduğu belirtilmiştir.

Kritik konuda uyarılar olmasına rağmen

Dağıtımına giden erlerin birliklere topluca gündüz saatlerinde sevk edilmeleri gerektiği, kritik bölgelerde konvoyun ön, orta ve arkasında müstakil hareket edebilecek araçlara bindirilmiş emniyet timlerinin görevlendirileceğinin emredilmesine rağmen, araçların gerek Elazığ İl Jandarma Komutanlığı sorumluluk alanında kritik bölge olan Kovancılar ve Karakoçan ilçesi sınırı girişinde, gerekse Bingöl il sınırları içerisinde yukarıdaki emirlerde bahsedilen konvoy teşkil etme, refakatte

araç gönderme, araçların içerisine silahlı asker bindirme ve özellikle Bingöl il sınırları içerisinde gelen araçların bekletilerek birkaç konvoy haline getirilip helikopterlerle kep görevi yaptırılmamıştır.

İçerisinde toplam 48 er bulunan iki minibüsün Bingöl il sınırından giriş yaptıkları, teröristlerce kaçırılıp bilahare kaçmayı başaran jandarma erler Ömer Uç, Mesut Pamuk, Sami Öztürk, terhise giden er Ramazan Dağlar, Metin Taşdemir, Seyfi Altıntaş'ın beyanlarına göre saat 18.00 sularında Bingöl il sınırından geçtikten sonra bu yolun Bingöl'e 12-13 kilometre kala Çevrîmpınar-Yolçatı mevkiinde teröristlerin iki kamyonla karayolunu kestikleri, ellerinde sevk evraklarını alarak orman içerisine götürdükleri, yolun kesildiği aynı mevkide Bingöl-Elazığ otobüsünde bulunan Astsubay Recep Bal, er Mesut Pamuk ile Sami Öztürk'ün yaralandığı, bir şahsın da kamu kuruluşlarına ait 2 TIR, bir küçük kamyonu ve bir vatandaşa ait Kartal marka aracı yaktıkları, teröristlerin saat 20.30'da olay yerinden ayrıldıktan sonra polis timinin yaralı Astsubay Çavuş Recep Bal ile yaralı erler Mesut Pamuk ve Sami Öztürk'ü hastaneye götürdükleri anlaşılmıştır.

Bu olay cereyan ederken aynı saatlerde Bingöl-Elazığ karayolunun 12-13'üncü, diğer deyişle Elazığ-Bingöl karayolunun 17-18'inci kilometrelerinde Atapark köyü mevkiinde de Jandarma Astsubay Çavuş Âdem Çapar ve Uzman Çavuş Ahmet Topal komutasında 1 adet BTR-60 ve 1 adet şortland aracı ile 3 uzman çavuş, bir onbaşı ile 15 erden oluşan iki tim motorlu yol devriyesi olarak görevlendirilmiştir.

Kuruca-Atapark ve Bingöl-Atapark arasında görev yapan yol devriye timlerinin saat 18.00 sularında Atapark mevkiinde buluştukları, saat 18.15 sularında Atapark-Bingöl yol emniyet devriye timleri ile Atapark-Kuruca devriye timinin ayrılarak kendi istikametlerine gidebile birkaç dakika bile geçmeden silah seslerinin duyulması nedeniyle Atapark-Bingöl yol devriye timlerinin anonslarına cevap vermemesi silahlı çatışmada bulundukları ve görev yapan timin teröristlerle on beş dakika kadar silahlı çatışmada bulundukları, Atapark-Bingöl arasında görev yapan timin BTR 60 aracının benzin deposunun delindiği, çatışmanın da saat 18.30 sularında sona erdiği anlaşılmıştır.

Bundan sonra teröristlerin Bilaloğlu köyüne gittikleri, teröristlerin kaçış istikametlerini tespit etmek ve kaçışlarını önlemek için tepeye bir tim çıkartıldığı, bir timi Bilaloğlu köyünde zırhlı araçların yanında bıraktıkları, yardıma gelen polis timiyle beraber çatışmanın çıktığı mevkiye gidildiği, orada taciz ateşi açtıkları, taciz ateşine cevap alamayınca bu kez Atapark-Kuruca yol güzergâhına gittikleri saat 21.00'da yolun kesildiği, Çevrîmpınar mevkiine geldikleri, burada yaralı olarak gönderilen Astsubay Recep Bal, erler Mesut Pamukçu ve

Sami Öztürk'ü Bingöl Devlet Hastanesi'ne getirdikleri, böylece Atapark-Kuruca arasındaki karayolunun saat 18.15'ten 21'00'a kadar yoksun kaldığı anlaşılmıştır.

Bu arada, Bingöl Jandarma Komutanlığı'nın, Bingöl İl Güvenlik Komutanlığı'nın Atapark mevkiinde üç güvenlik timinin pusuya düşürülmesi olayıyla ilgilendikleri, bütün dikkat ve çabalarını bu bölgedeki çatışmalara verdikleri, yolu kesilen asker ve sivil vatandaşların kaçırıldıklarını haber alamadıkları, yaralıların Bingöl'e getirilişinde ikinci olayı öğrenmeleri üzerine bu bölgeye de kuvvet sevk ettikleri belirlenmiştir.

Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'nın ve İl Güvenlik Komutanlığı'nın yetkililerinin bu olayın daha önceden Jandarma Albay Hüseyin Yılmaz, Jandarma Yarbay Sedat Şenoğlu, Jandarma Yüzbaşı Zahit Engin, Jandarma Üsteğmen Serdar Tavşanlı, Jandarma Yarbay Özcan Yarat, Jandarma Yarbay Asım Eröz ve Jandarma Yüzbaşı Nevzat Yıldız'ın eylemlerinin jandarmanın mülki görevine giren filler olabileceği düşünülmüş ise de 10.3.1993 gün ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat Görev ve Yetkileri Kanunu'nun 7'nci maddesinde jandarmanın görevlerinin gösterildiği ve bu arada emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlama tedbirleri almak ve uygulamanın jandarmanın mülki görevleri olduğunun belirtildiği, halbuki sanıkların emirlerde belirtilen ve yerine getirmedikleri hususların, sayılan mülki görevlerden olmadığı, bu tip asker sevkıyatının Olağanüstü Hal Bölgesi (OHAL) mücavir ve hassas iller arasında yapıldığı, yurdun tüm illerini kapsamadığı, ayrıca Kara Kuvvetleri Komutanlığı'nın 2 ekim 1992 gün ve PER: 7200-1-92/Pl. (3) sayılı personel güvenliğiyle ilgili emirlerden anlaşılmıştır.

Her türlü izahtan yoksun “emre itaatsizlik suçu”

OHAL bölgesi mücavir ve hassas jandarmanın mülki görevini düzenleyen emirler olmadığı, askeri bir hizmetin ifası için yazılı verilen emirler olduğu sonucuna varılmakla Malatya İl Jandarma Komutanlığı'ndan sevk edilen dağıtım erlerinin terör örgütlerinin tehdidi altında bulunan Kovancılar ve Karakoçan ilçeleri sınırında kalan ana karayolunda da bu karayolunun devamı olan Kuruca-Bingöl arasında yukarıda açıklanan emirlerin kendilerine ulaşmasına rağmen ve özellikle Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'nın bu emirler haricinde teröristler için hayati bir önem taşıyan Bingöl karayolunda eylemler planladığına dair, keza teröristlerin olay yerinde bulunduklarına dair önceden duyum almalarına rağmen daha önceki bölümlerde içeriği açıklanan müteaddit emirlerin gereğinin karar ve icra makamı durumunda bulunan Elazığ İl Jandarma Komutanı Albay Hüseyin Yılmaz,

Harekât ve Asayiş Şube Müdürü Yarbay Sedat Şenoğul, Kovancılar İlçe Jandarma Komutanlığı, neticesi itibariyle her türlü izahtan vares-te olan büyük zararlar meydana getiren emre itaatsizlik suçunu işledikleri, olay günü Baskil ilçe komutanlığında telsizci olarak görevli bulunan Bekir Sani Alp'in de İl Jandarma Komutanlığı'na durumu iletmemek suretiyle memuriyet görevini ihmal ettiği iddiası ve yukarıda isimleri yazılı subay sanıkların müsnet büyük zararlar doğuran emre itaatsizlikte ısrar suçundan eylemlerine uyan suçlardan cezalandırılmasına karar verilmesi talep edilmiştir.

Yapılan yargılama sırasında sanık Bekir Sani Alp'le ilgili açılan kamu davasının ayrılmasına karar verilerek diğer sanıklar hakkında iddia olunan eylemlerin jandarmanın mülki görevi sayılan emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak görevlerinden olduğu, jandarmanın mülki görevlerinin yargılamasının sivil yargıya tâbi bulunduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı, sanık Bekir Sani Alp'le ilgili ayrı bir temyiz edilmesi üzerine yapılan inceleme sonucu Askeri Yargıtay'ca bozulmasını müteakiben daha önce ayrılan ve bozmayı müteakiben yeniden birleştirilen kamu davalarının birlikte yapılan yargılaması sonunda;

İşte verilmek istenen cezalar

Sanıklar Hüseyin Yılmaz, Sedat Şenoğul, Zahit Engin, Serdar Tavşanlı, Özcan Yarat, Asım Eröz ve Nevzat Yıldız'ın unsurları iddianamede teferruatlı olarak açıklandığı gibi büyük zararlar veren emre itaatsizlikte ısrar suçunu işlediklerinin sübuta erdiği ileri sürülerek Askeri Ceza Kanunu'nun 32/A-1 maddeleri gereğince ayrı ayrı, sonuç itibariyle bir yıl üç ay müddetle hapis cezasıyla cezalandırılmalarına, iki ay on beş gün memuriyet görevinden mahrumiyetlerine, sanıklardan Serdar Tavşanlı, Zahit Engin ve Nevzat Yıldız'ın memuriyet görevini ihmal suçundan eylemlerine uyan suçlardan on ay hapis, yüz elli bin lira ağır para cezasıyla mahkûmiyetlerine, iki ay on beş gün memuriyet görevinden mahrumiyetlerine, diğer sanıklar Asım Eröz, Sedat Şenoğul ve Bekir Sani Alp'in de memuriyet görevini ihmal veya büyük zararlar veren emre itaatsizlik suçunu işlediklerine dair yeterli delil bulunamadığından beraatlarına karar verilmiştir.

Taraflarca kararın temyiz edilmesi üzerine yeniden yapılan yargılama sonunda verilen esas hakkındaki mütalaada ise yapılan yargılamalar sırasında toplanan delillere göre sanıklardan Hüseyin Yılmaz, Sedat Şenoğul, Zahit Engin, Serdar Tavşanlı, Özcan Yarat, Asım Eröz ve Nevzat Yıldız'ın büyük zararlar veren em-

re itaatsizlikte ısrar suçunu işlediklerinin sübuta erdiği belirtile-
rek eylemlerine uyan Askeri Ceza Kanunu'nun 89'uncu maddesi
gereğince ayrı ayrı cezalandırılmalarına, haklarında Askeri Ceza
Kanunu'nun 30/A-1'inci maddesinin tatbikine, ancak her ne kadar
sanık Bekir Sani Alp'in memuriyet görevini ihmal suçunu işlediği
iddiasıyla kamu davası açılmışsa da sanığın bu suçu işlediğinin
sübuta ermediği belirtilerek beraatına karar verilmesi talep ve
mütalaa olunmuştur.

Diğer sanıkların beraatlarına ilişkin hükümler onanarak kesin-
leşmiş, ancak sanıklar Hüseyin Yılmaz ve Özcan Yarat'ın mahku-
miyetlerine dair hükümlerin ise Askeri Yargıtay Dairesi tarafın-
dan lehlerine bozulmasından sonra tekrar yapılan yargılama so-
nucunda verilen mütalaada bu sanıkların beratlarına karar veril-
mesi istenilmiştir.

Albay Yılmaz'ın savunması: Elazığ İl Jandarma komutanı sanık,
Albay Hüseyin Yılmaz savunmasında özet olarak suçlamaları kabul
etmediğini, verilen emrin jandarmanın mülki görevlerinden olduğu-
nu, kendilerine ait olmadığını ve seferberlik hali dışında emirlerin uy-
gulama alanı bulunmadığını, tüm mülki görevlerde İçişleri Bakanlığı'-
na bağlı olduklarını, olay günü asker sevkıyatı yapıldığından gerekli
emniyet tedbirlerinin alınmasıyla ilgili mesajın geldiğini ve bağlı ilçe
jandarma komutanlıklarına durumun bildirildiğini, kendisinin verdiği
emirle pratiklik olması bakımından gelen mesajların İl Merkez Bölük
Komutanlığı'na bildirilmesi için mesaj çekilmediğini, İl Merkez Jan-
darma Bölük Komutanlığı Yüzbaşı Şinasi Çakşurlu'nun el telsiziyle
olayı takip ettiği dikkate alınarak asker sevkıyatı hakkında kendisine
herhangi bir bilgi verilmediğini beyan etmiştir.

Yarbay Yarat'ın savunması: Bingöl İl Jandarma komutanı sanık,
Yarbay Özcan Yarat, savunmasında özet olarak olay günü Elazığ-Bin-
göl karayolunun güney kısmında operasyon düzenlendiğinden İl Mer-
kez Jandarma Bölük Komutanlığı'ndan gelen 24.5.1993 tarihli iki ayrı
yazı ekinde gönderilen duyumlarla ilgili olarak herhangi bir işlem ya-
pılmadığını, olayı valilik makamında öğrendiğini, o esnada valilikte
bulunan Emniyet Müdürü Kemal İskender'den olay yerine üç adet
zırhlı panzer ile özel hareket timini sevk etmesini rica etmesi üzerine
timin gönderildiğini, daha sonra operasyonu izlemek üzere merkeze
döndüğünü, burada da subaylardan oluşan 1 A timi, 2 B timi hazırlat-
tığını, ancak bu timleri göndermek için zırhlı araca ihtiyaç olduğun-
dan konuyu İl Güvenlik Komutanı Tuğgeneral Necati Ertürk'e ilettiği-
ni, ancak taburun operasyondan dönmemesi sebebiyle ellerinde zırh-

lı araç olmadığını öğrenince olay yerine gelen Yüzbaşı Nevzat'la görüştüğünü, Çobantaşı mevkiinde bulunan bir adet şordland aracını getirmeye karar verdiklerini, aracın aynı gün saat 20.30'da Bingöl'e geldiğini, hazırlanan timlerin çatışma bölgesine sevk edildiğini, ancak çatışma bittiğinden bu timlerin Elazığ istikametine doğru yolu kontrol ettiklerinde teröristlerin kaçıp gittiklerini öğrendiğini, teröristlerin yol kesip araçları durdurduklarının saat 20.30-21.00 arasında öğrenildiğini, zırhlı araç olmaması durumunda timlerin olay yerine sadece ZPT araçlarıyla gönderilebileceğini, ancak bu araçları kullanacak şoför de olmadığından araçların İl Jandarma Komutanlığı emrine verilemediğini, ayrıca 15.2.1993 tarihinde Bingöl'de İl Güvenlik Komutanlığı kurulduğunu, İl Jandarma komutanı olarak görevinin danışmanlık yapmak olduğunu, İl Güvenlik komutanının valiye karşı sorumlu olup, yol güvenliği açısından emir verme yetkisinin valide bulunduğunu beyan etmiştir.

Mahkememizce yapılan ilk yargılama sonunda 9.9.1993 gün ve 1993/522-371 esas ve karar sayılı hükümle "Esas hakkında mütalaada detaylı şekilde anlatılan emirlerin mülki görevler olmayıp askeri görevlerden olduğu, 2803 sayılı kanunun 7'nci maddesinde jandarmanın mülki görevlerinin de sayıldığı, bunların emniyet ve asayiş, kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak olarak tarif edildiği, ancak olaydaki bu tip asker sevkıyatlarının tüm yurdu kapsamadığı, OHAL bölgesine mahsus olduğu, bu bölgede Kara Kuvvetleri'nin bünyesinde de bu tip sevklerin yapıldığı, bu yüzden asker sevkıyatıyla ilgili emirlerin mülki emirler olmayıp askeri bir hizmetin ifasıyla ilgili olduğu" iddia edilmiştir.

Dava konusu edilen 3. Ordu Komutanlığı'nın 12.11.1991 günlü emri ile Jandarma Genel Komutanlığı'nın 9.9.1992 tarihli emirlerinin tamamen asayiş ve yol emniyetiyle ilgili olduğu, sevklerin hangi esaslar dahilinde yapılacağına bildirildiği, aynı emirlerle ilgili olarak OHAL Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nca OHAL Bölge Valiliği'ne yazı gönderildiği, keza yol güvenliğiyle ilgili olarak hangi birliklerin hangi noktalarda sorumlu olacağı, kimlerden liste halinde çıkarıldığı, bu bölgelerde gerekli önlemlerin alınma görevinin sorumluluk ve birlik komutanlıklarına ait olduğu açıkça görülmektedir.

Iddianamede söz konusu emirlerin mülki amirlerin olmadığı, bölgenin özelliği nedeniyle ve Kara Kuvvetleri, iddianamede söz konusu emirlerin mülki olmadığı, bölgenin özelliği nedeniyle ve Kara Kuvvetleri birliklerinde OHAL bölgesinde bu tip şeylerin yapıldığı belirtilerek ilgili emirlerin askeri bir hizmet için verilen emirler olduğu ileri sürülmüştür.

Buna rağmen, Askeri Yargıtay Daireler Kurulu'nun 8.7.1993 gün ve 1993/61-61 esas ve karar sayılı ilamında jandarmanın eğitim ve öğretim bakımından Genelkurmay Başkanlığı'na, emniyet ve asayiş işleriyle ilgili hizmetlerin ifası yönünden İçişleri Bakanlığı'na bağlı olduğu, savaş, seferberlik ve sıkıyönetim halinde sadece bir bölümüyle kuvvet komutanlıkları emrine girdiği, jandarmanın askeri yapıda teşkilatlandırıldığı, kendisine verilen mülki, adli, askeri ve diğer görevleri askeri kural ve teamüller çerçevesinde yerine getirecek olmasının diğer görevlerini askeri görev haline getirmeyeceğinin belirlendiği, sanıklara isnat olunan fiilin de jandarmanın askeri görevlerinden bulunmadığı, sadece OHAL bölgesinde farklı yorumlamanın mümkün olmadığı, vatandaşın huzur içinde ve emniyetle yollarda seyahat etmesi, birlik sevklerinin güvenli bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla mevcut kritik bölgelerde Kara Kuvvetleri birliklerinin kullanılması'nın da jandarmanın mülki görevinin niteliğini değiştirmeyeceği, bu bakımdan söz konusu emirlerin sanıklara verilen yol emniyeti ve asayişle ilgili olması sebebiyle mülki görev olduğundan kuşku bulunmadığı sonucuna varılarak gerekçe ile büyük zararlar doğuran emre itaatsizlik suçundan mahkemenin görevsizliğine, sanık Bekir Sani Alp hakkında memuriyet görevini ihmal suçundan açılan kamu davasının ayrılmasına karar verilmiştir.

Söz konusu hükmün askeri savcı ve komutan tarafından temyiz edilmesi üzerine yapılan inceleme sonucunda Askeri Yargıtay 4. Dairesi'nin 25.1.1994 gün ve 1994/26-84 esas ve karar sayılı ilamıyla dava konusu edilen ve kendilerine riayetsizlikle suçlanan 3. Ordu Komutanlığı'nın 12.11.1991 tarihli emri ile Jandarma Genel Komutanlığı'nın 9.9.1992 tarihli emirlerinin tamamen asayiş ve yol emniyetiyle ilgili olduğu, bu emirlerde sevklerin hangi esaslar dahilinde yapılacağı'nın bildirildiği, aynı emirler ile ilgili olarak OHAL Koordinasyon Kurulu Başkanlığı'nca OHAL Valiliği'ne yazı gönderildiği, keza yol güvenliğiyle ilgili olarak hangi birliklerin hangi noktalarda sorumlu olacağı'nın, kimlerden yardım isteneceğinin liste halinde çıkarıldığı, bu bölgelerde gerekli önlemleri almanın sorumluluk verilen jandarma birlik komutanlıklarına ait olduğu açıkça görülmektedir.

Söz konusu emirlerin mülki emirlerden olmadığı, bölgenin özelliği nedeniyle ve Kara Kuvvetleri birliklerinde, OHAL bölgesinde bu tip sevklerin yapıldığı belirtilerek Daireler Kurulu'nun 8.7.1993 tarih ve 1993/61-61 sayılı ilamında jandarmanın eğitim ve öğretim bakımından Genelkurmay Başkanlığı'na, emniyet ve asayiş işleri ile görev ve hizmetlerin yapılması bakımından İçişleri Bakanlığı'na bağlı olduğu, savaş seferberlik ve sıkıyönetim halinde sadece bir bölümüyle kuvvet

komutanlıkları emrine girdiği, jandarmanın askeri yapıda teşkilatlandırılmasının kendisine verilen mülki, adli, askeri ve diğer görevleri askeri kurul ve teamüller çerçevesinde yerine getirecek olmasının diğer görevlerini askeri görev haline getirmeyeceğinin belirlendiği, sanıklara isnat edilen fiilin de jandarmanın askeri görevlerinden bulunmadığı, 2803 sayılı yasayı sadece OHAL bölgesinde farklı yorumlamanın mümkün bulunmadığı, vatandaşın huzur içinde ve emniyetle yollarda seyahat etmesi, birlik sevklerinin güvenli bir şekilde yerine getirilmesi amacıyla mevcut kritik bakımdan söz konusu emirlerin yol emniyeti ve asayişle ilgili olması sebebiyle mülki görev olduğundan kuşku bulunmadığı sonucuna varıldığı belirtilmiştir.

Büyük zararlar doğuran emre itaatsizlik suçundan askeri mahkemenin görevsizliğine karar verildiği anlaşılmakta ise de 2803 sayılı jandarma teşkilat görev ve yetkileri kanununun 7'nci maddesinin belirlemiş olduğu mülki, adli ve askeri görevleri ile diğer görevleri huzur ve sükûn ile asayişin egemen olduğu normal şartlarda normal devrelerde ve normal bölgelerdeki görevleri ve bu görevlerin bölünmesi hallerini göstermekte olduğu kuşkusuz olmakla beraber Doğu ve Güneydoğu bölgesinde bir kısım illeri kapsamak üzere kamu düzeninin ciddi şekilde bozulduğu, nitekim bölücü terör hareketinin Silahlı Kuvvetler mensuplarına karşı giriştiği eylemler sebebiyle TSK personeli ve ailelerinin OHAL bölgesine emniyetli surette gidiş ve gelişlerinin temini için Genelkurmay Başkanlığı'nın, jandarmaya OHAL sebebiyle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun bir kısım illerinde verilmiş olan dava dosyasında teferruatı ve hizmeti olarak kabul ve bu kabule uygun olarak çıkarılmış emirleri de 211 sayılı kanunun 6'ncı maddesindeki manada hizmet emri olarak kabulünün mümkün olduğu nazara alındığı takdirde büyük zararlar doğuran emre itaatsizlik suçunu işledikleri iddiasıyla sanıklar hakkında açılan kamu davasının esastan hükme bağlanması gerekirken mahkemenin görevsizliğine ilişkin olarak tesis edilen kararda isabet görülmediği cihetle şeklinde gerekçeyle görev noktasından bozulduğu anlaşılmıştır.

Göreve ilişkin bozma kararlarına karşı ilk derece mahkemeleri dinlenme kararı veremeyeceklerinden ve görev hususu da bu şekilde çözümlendikten sonra yukarıda tarih ve sayıları yazılı bulunan bozma ilamlarına ayrı ayrı uyulmak ve kamu davalarını birleştirmek suretiyle yapılan yargılama sonunda verilen kararın gerekçesinde Türkiye Cumhuriyeti Devletinin topraklarının bir bölümünde ayrılıkçılık iddiasıyla terörist faaliyetlerde bulunan PKK örgütü, bu faaliyetleri cümlesinden olarak köyleri basmakta, yolları kesmekte ve çeşitli katliamlar yapmaktadır. Bu nedenle memleketin doğu bölgesinde seyahat

eden kişilerin can ve mal emniyetleri tehlikeye girmiştir, vatandaşların can ve mal emniyetini sağlamakla görevli devlet, bu terörist faaliyetini önlemek maksadıyla çeşitli tedbirler almaktadır.

Terörist faaliyetler nedeniyle OHAL Kanunu gereğince belirlenen ve mücavir iller ile çevre ilçelerde teröre karşı güvenlik kuvvetleri görevlendirilmiştir. Buna göre, mücadele devam edegelmektedir. Bu mücadele için kolluk kuvvetleri, TSK, Jandarma Genel Komutanlığı'na bağlı kolluk kuvvetleri ile İçişleri Bakanlığı'na bağlı güçler görevlendirilmiştir. Bu kuvvetlerin görevleriyle ilgili faaliyetler ya kendi özel kanunlarından kaynaklanan görev ve yetkilerin icrası suretiyle yürütülmekte ya da bağlı bulunduğu komutanlıkların özel ya da genel emirleriyle sürdürülmektedir.

Mahkemece Askeri Yargıtay'ın bozma ilamına uyulmuş, Genelkurmay Başkanlığı'na yazılan müzekkereye verilen cevapta Topçu Kıdamlı Albay Güray Selçuk'un diğer sanık albaylardan daha kıdemli olduğu bildirilmiştir.

Toplam 58 kişiyi kaçırdılar

Böylece usule ilişkin bozmadan sonra yeniden yapılan yargılama sonucunda toplanan tüm delillere göre 8. Kolordu Komutanlığı Askeri Mahkemesi'nin 24.6.1997 gün ve 1997/263-347 esas sayılı hükmü ile 24 Mayıs 1993 günü saat 18.00 sıralarında Elazığ-Bingöl karayolu Çevrîmpınar köyünün güneyinde 130-150 kişi civarında tahmin edilen yasadışı PKK örgütüne mensup terörist tarafından karayolunun kesildiği, gelen araçların durdurulduğu, araçlardan indirilen kişilerin yolun 500 metre kuzeyinde bulunan vadide toplandığı, tek tek hüviyetlerinin alınarak kimlik kontrolünün yapıldığı, müteakiben örgüt adına propaganda faaliyetinde bulunulduğu, bu esnada Malatya'dan iki midibüs içerisinde sevk edilen 49 er ve erbaşın da teröristler tarafından olay yerinde indirildiği, yapılan hüviyet kontrolü sonucunda tahminen 30 civarında araçtan indirilen 500-600 kadar vatandaşı serbest bıraktıkları, ancak 49 er, 1 polis ve 8 sivil vatandaş olmak üzere toplam 58 kişiyi kaçırdıkları, ayrıca Bingöl istikametinden Elazığ yönüne giden Muş Tur firmasına ait iki otobüsü de durdurmak istedikleri, ancak bu otobüslerin durmaması üzerine ateş açtıkları, bu araçlarda bulunan bir erin şehit olduğu, 5 sivil vatandaşın hayatını kaybettiği, bir astsubay, 4 er ve 7 sivil vatandaşın da yaralandığı anlaşılmıştır.

25 Mayıs 1993 tarihinde ise Yolçatı köyünün 2 km kuzeyinde, kaçırılan erlerden 29'unun cesetlerinin bulunduğu, 2 erin sağ, 5 erin ise yaralı olarak kaçıp kurtuldukları, ayrıca aynı gün yapılan operasyon-

lar sonucu 13 er, 1 polis memuru ve 8 sivil vatandaşın sağ olarak kurtarıldıkları, müteakip günlerde yapılan operasyonlarla eylemi gerçekleştiren teröristlerden 28'inin ölü olarak ele geçirildiği, 24 Mayıs 1993 günü İl Merkez Jandarma Komutanlığı'nca çıkarılan iki zırhlı yol kontrol timi ile bir BTR 60 ve iki şordland aracından oluşan jandarma mekanize komando timinin saat 14.00'dan itibaren Bingöl-Elazığ sınırları arasındaki karayolunda yol emniyet görevine başladıkları, bu iki timin Bilaloğlu köyünün 1,5 km doğusunda bulunan ve Atapark olarak tabir edilen mevkide saat 18.00 sıralarından buluşmayı müteakip Bilaloğlu köyü istikametinde seyir halindeyken köyün 500 metre doğusundaki sırtlardan kendilerine ateş açıldığı, tim personelinin araçlardan inerek güneydeki tepelerde tertiplendiği, ateşe anında karşılık verdikleri, aynı zamanda durumu telsizle Bingöl İl Jandarma Komutanlığı'na da bildirdikleri, bu esnada Atapark mevkiinde bulunan mekanize timin ise silah seslerini duyması üzerine köy istikametine doğru ilerleyerek çatışmaya katıldığı, ancak BTR 60 aracının benzin deposundan teröristlerin attığı roketle isabet aldığı, can kaybı olmadığı, çatışmaların muhtemelen saat 19.30'a kadar devam ettiği anlaşılmıştır.

İddianamede sanıklara isnat edilen büyük zararlar doğuran emre itaatsizlikte ısrar suçunun oluştuğunun delili olarak Jandarma Genel Komutanlığı'nın dosyada bulunan 9 Eylül 1992 tarihli emri gösterilmiştir.

Tüm bu emir ve diğer belgelerden anlaşılmıştır ki, celp, sevk ve dağıtım dönemlerinde erbaş ve erlerin OHAL bölgesine yapacakları seyahatlerde bölgenin özelliği ve yoğunlaşan terör tehdidi nedeniyle birtakım ilave tedbirlere ihtiyaç bulunduğu, buna göre yeni bazı düzenlemeler yapılması gerektiği kanaatiyle ast birlik komutanlıklarına emirler verildiği, onlara ek tedbirler almalarının bir görev olarak yüklendiği anlaşılmaktadır.

Yanlış uygulama önce Malatya'dan başladı

Sanıklar Hüseyin Yılmaz ve Özcan Yarat savunmalarında suçlamaları kabul etmeyerek kendilerinin her türlü emniyet tedbirlerini aldıklarını, olay günü asker sevkıyatından haberdar olduklarını, kendilerine bağlı ilçe jandarma komutanlıklarına durumun bildirildiğini beyan etmişler ise de Malatya kontrol noktasından toplam 582 jandarma erbaş ve erinin sevk edileceği kendileri tarafından bilindiğine göre ve bu erlerin temin edilen araçlarla ve kısa aralıklarla sevk edilmeye başlanması sebebiyle gerek araç sayısı, gerekse sevk edilen personelin miktarı dikkate alındığında sadece geçen araçların marka ve plaka numaralarının bir karakoldan diğerine telefon ve mesajla bildir-

ESAS NO. : 1998 / 1259
KARAR NO. : 1998 / 680

SAYFA NO 21

NETİCE VE HÜKÜM . Gerekçesi yukarıda açıklandığı üzere ;

- 1- Sanık Hüseyin YILMAZ'ın büyük zararlar veren emre itaatsızlıkta ısrar suçunu işlediği iddiası ile kamu davası açılmış ise de eyleminin memuriyet görevini ihmal şeklinde vasıflandırılmasının gerektiği, ancak bu suçun da subuta ermediği kanaatine varıldığından BERAETİNE
 - 2- Sanık Özcan YARAT'ın büyük zarar veren emre itaatsızlıkta ısrar suçunu işlediği iddiası ile kamu davası açılmış ise de eyleminin memuriyet görevini ihmal şeklinde vasıflandırılmasının gerektiği, ancak bu suçun da subuta ermediği kanaatine varıldığından BERAETİNE,
- As.Yargıtay yolu açık olmak üzere oy birliği ile karar verildi, verilen karar 1da Makamında As.Sav.Hak.Altm. Annesi ÖZDEMİR tutanakta Yz.İşl.Md.Metin Kaya SÜT hazır oldukları halde, soniklerin ve sanık vekili Av.Faik SARUHAN'ın GİYAPLARINDA, Mühür Vekili Av.Şinasi OZEN'in YUZÜNE KARŞI açıkça okunup usulen tathim edildi, yasal yol ve süresi açıklandı 13.10.1998

BAŞKAN

Gülcan DİZMAN
Mu.Kd.Alb
1969-22

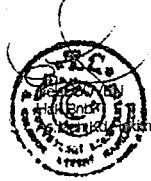
HAKIM ÜYE

Yadigar KARATAY
Hak.Altm.
259/4468

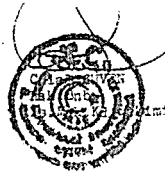
YZ.İŞL.MD.

Metin Kaya SÜT
S.M.Me
K-3260

Gerekçeli hükmün yazıldığı sırada Başkan Mu.Kd.Alb. Gülcan DİZMAN görevli olarak Gamizon dışında olduğundan kendisine imzalatılmadı. 17.11.1998

Bu hükmün kanuni süresi içinde taraflarca tenyis edilmediğinden kesinleştiğine işaret olunur 10.2.1999

mesiyle yetinilmemesi, ilave başka tedbirlerin alınması zarureti de açıkça görülmektedir.

Esasen Jandarma Genel Komutanlığı'nın emrinde bu tedbirlere konvoy teşkil etme, araç içine silahlı kişi koyma gibi örnekler gösterilmek suretiyle yol ve yöntem de gösterilmiştir. Mahkememizce yanlış uygulamanın Malatya kontrol noktasından başladığı kanaatine varılmıştır. Çünkü Malatya-Elazığ karayolunun güvenli olması ve bu nedenle konvoy teşkil edilmeden araçların münferiden yola çıkarılmaları şeklindeki savunmanın haklı bir gerekçesi bulunmamaktadır. Çün-

kü bu araçlar, karayolu Elazığ'a kadar güvenli olsa dahi daha riskli bölgelerden geçeceklerine göre tedbirlerin Malatya'dan itibaren alınması icap ederdi. Ancak böyle bir tedbire başvurulmamış olması bu kadar yoğun sevkıyat yapılacağından haberdar olan Elazığ İl Jandarma Komutanlığı'nın sorumluluğunu da ortadan kaldırmamaktadır.

Yukarıda belirtilen emirler ve diğer yazılı belgeler il jandarma komutanlarına kendi sorumluluk bölgeleri içerisinde her türlü ilave emniyet tedbirlerini de alma görevini yüklediği gibi diğer komutanlıklarla ve emniyet birimleriyle koordine etme sorumluluğunu da vermektedir.

Bu bakımdan sanık Hüseyin Yılmaz'ın gelen araçları Elazığ sınırına girişlerinde durdurması, uygun sayıda araçlardan konvoy teşkil ederek yola devam etmelerini sağlaması, eldeki imkânlarla göre eskortlaması, hatta araçların içine silahlı personel de yerleştirmek suretiyle daha güvenli seyahat etmelerini sağlaması gerekirdi. Sanığın bu tür emniyet tedbirlerini almadığı ve olay öncesi bildirilen, dosyada bulunan çeşitli istihbarat raporlarına göre bölgede çok sayıda teröristten oluşan grupların dolaştıkları ve her an bu tür konvoylara baskın düzenleyebilecekleri, yol kesebilecekleri bildirildiğinden ve sanık tarafından da bu hususlar bilindiğine göre gerekli tedbirleri almadığı anlaşılmıştır.

Sanıkların beraatına...

Her ne kadar sanık yazdığı emirlerde Jandarma Genel Komutanlığı'nın yukarıda tarih ve sayısı belirtilen emrini ilgi göstermek suretiyle kendi ast birliklerine de aynı tedbirlerin alınması için emir göndermiş ise de, bunun yeterli olmadığı, çünkü söz konusu tedbirlerin alınmasının bu komutanlıkların imkân ve kabiliyetlerini aşacağı kanaatine varılmıştır.

Gerekçe yukarıda açıklandığı üzere;

Sanık Hüseyin Yılmaz hakkında büyük zararlar veren emre itaat-sizlikte ısrar suçunu işlediği iddiasıyla kamu davası açılmış ise de eyleminin memuriyet görevini ihmal şeklinde vasıflandırılmasının gerektiği, ancak bu suçun da sübuta ermediği kanaatine varıldığından beraatına; Sanık Özcan Yarat'ın da beraatına, Askeri Yargıtay yolu açık olmak üzere oybirliğiyle karar verildi.

Verilen karar iddia makamında Askeri Savcı Hâkim Asteğmen Ahmet Özdemir, tutanakta Yazı İşleri Müdürü Metin Kaya Süt hazır oldukları halde sanıkların ve sanık vekili Avukat Faik Saruhan'ın giyaplarında, müdahil vekili Avukat Şinasi Özen'in yüzüne karşı açıkça okunup usulen teffhim edildi, yasal yol ve süresi açıklandı. 13 ekim 1998

(Gerekçeli hüküm yazıldığı sırada Başkan Muhabere Kıdemli Al-

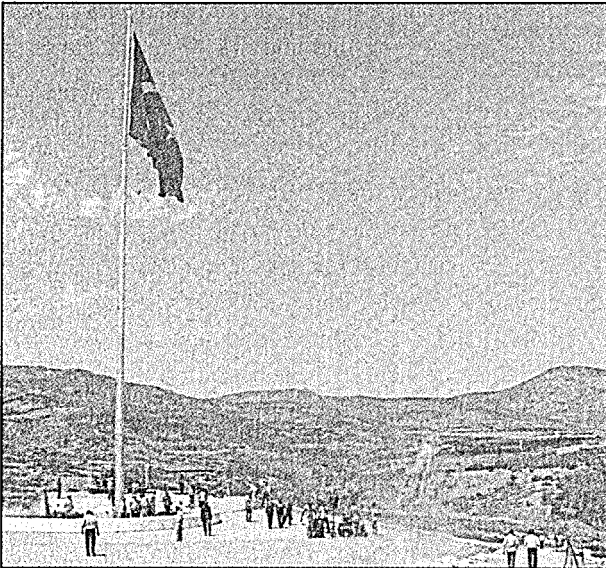
bay Gülcan Dizman görevli olarak garnizon dışında olduğundan kendisine imzalatılamadı.)

Bu hüküm, kanuni süresi içinde taraflarca temyiz edilmediğinden 10 şubat 1999 tarihinde kesinleşti ve böylece dava dosyası da kapandı.

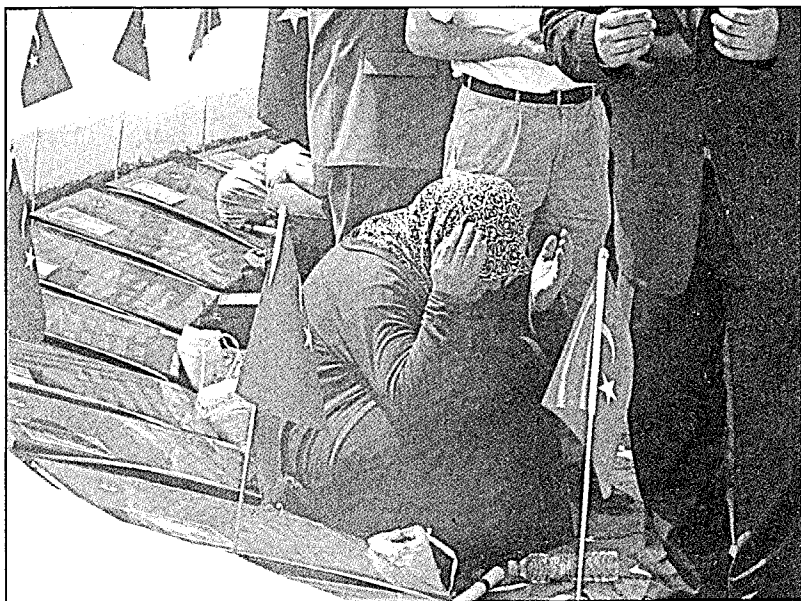
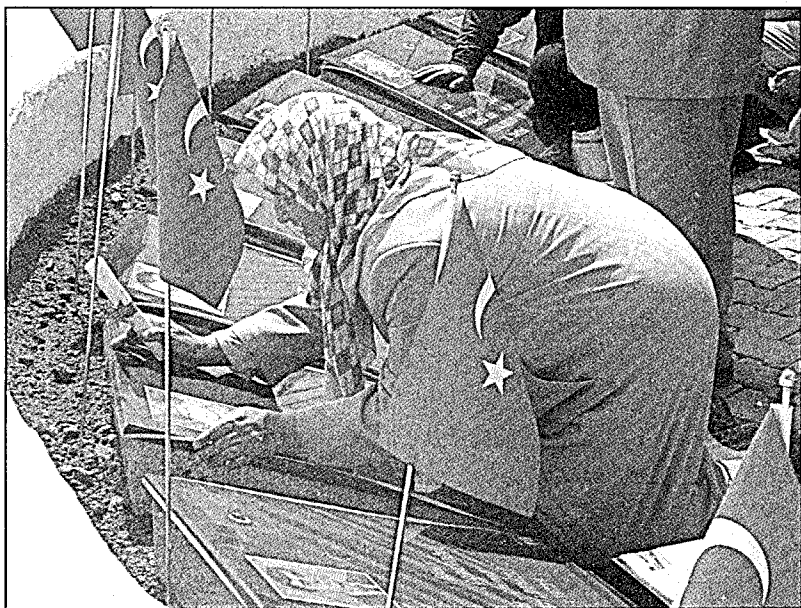
33 er için 33 metrelik bayrak direği emekli askerden

Bingöl'e giden her asker ve onun yakınları, 33 askerimizin yollarının kesilip PKK'lılar tarafından araçlarından indirildiği yeri yürekleri sızlayarak görür. Oradan geçerken, "İşte tam burada askerlerin araçları durduruldu. Arabalarından indirildi. Tek sıra halinde buradan götürülüp şehit edildi" diyerek onları anarlar.

Yıllarca, bu anlatıldı ama kimsenin aklına, 33 askerimizin şehit edildiği yere bir anıt dikmek gelmedi. Ya da buna öncelik eden olmadı. Bingöl İl Jandarma Komutanı Albay Ümit Yılmaz, Genç Tabur Komutanı Albay Murat Aydın bunun öncüsü oldu. Şehit Aileleri Derneği Başkanı Ziya Sezen'le sıkı bir işbirliği içine girildi. Şehitlerin unutulmaması, unutturulmaması ve orada bayrağımızın sürekli dalgalanması için proje geliştirildi.

33 askerimizin şehit edildiği yere 33 metre uzunluğunda bir bayrak direği dikildi.

İsmet Mercan Türk Silahlı Kuvvetleri'nde önemli görevlerde bulundu. Özel Kuvvetler'de tim komutanlığı, tabur komutanlığı yaptı. Bingöl'den her geçişte onun da yüreği sızlardı. O bilirdi şehitleri memleketlerine nasıl gönderdiklerini. Parçalanmış bedenleri, yanan yürekleri, "Oğlum!.." diyen ananın toz koparan feryadını...

Özel Kuvvetler'den kurmay albay rütbesindeyken emekliye ayrılan İsmet Mercan'ın, iş hayatına atılması ve bu işlerinde son derece başarılı olması onun arkadaşlarını da memnun etmişti. Yanında o sırada 70'e yakın kişi çalışıyordu. Kurduğu ve "Meris Grup" adını verdiği şirketleri arasında madencilik, gıda, reklam ve Telekom işleri vardı. Bingöl İl Jandarma Komutanı Albay Ümit Yılmaz (2007'de generalliğe terfi etti), İsmet Mercan'ı buldu ve "33 askerimizin şehit edildiği yerde 33 metre uzunluğunda bayrak direği dikmek, bayrağımızı dalgalandırmak istiyoruz. Bize yardımcı olur musunuz?" dedi. İşte adım böyle atıldı.

İsmet Mercan "Seve seve" dedi. Hatta, yalnız bayrak direğinin dikilmesiyle yetinilmemesini, burada yaşananların gelecek kuşaklar tarafından da bilinmesi için bir anıt ile şehitlerin temsili kabirlerinin yapılmasını da üstlenebileceğini söyledi.

Böyle önemli bir projede, Cumhurbaşkanlığı'nın da sembolik bile olsa katkısının son derece anlamlı olacağı düşünüldü. Dönemin cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'i ziyaret ettiler. Sezer, bu girişimden ve işadamlarının desteğinden çok memnun oldu. Bayrak dikilmesi, anıt dikilmesi, şehitler adına temsili kabirlerin yaptırılması için 20 milyar lira gönderdi. Bazı işadamları da 5 milyar lira katkıda bulundu. 55 milyar lirası İsmet Mercan tarafından karşılandı. Orada görkemli bir tören için de hiçbir fedakârlıktan kaçınmadı.

30 Haziran 2007'de, her şehit için bir metre olmak üzere 33 metre uzunluğunda bayrak direği dikildi. Anıtkabir'den alınan bayrak, üniversite öğrencileri tarafından Bingöl'e götürüldü ve törenle göndere çekildi. Yaptırılan temsili mezarlara da şehitlerin memleketinden toprak getirildi, aynı bölgede 33 000 adet fidan dikilmesi planlandı.

Bingöl İl Jandarma Komutanı Albay Ümit Yılmaz da, bayrağın dikileceği bölgeye bir karakol yaptırdı. Her yıl aynı yerde şehitler anılırken, Şehit Aileleri, Malulleri ve İnsan Hakları Derneği de, her yıl farklı bir etkinlikle 33 şehidi tüm ülkede anmayı öngördü.

O törenlerde, çocukları şehit olanlar, onların yollarının kesildiği yeri gördü. Ağladılar, çocukları için o bozkırda feryat ettiler. Onlara, çocuklarının şehit edildiği ilin de "hemşerilik beratı" verildi.

Sizler rahat uyuyun...

33 askerimizin şehit edildiği hep konuşulur da
onların kim olduğu bilinmez. İşte silahsız,
korumasız olarak dağıtıma gönderilen, yolları
kesilip şehit edilen Mehmetçikler:

ADI : Abdullah
 SOYADI : KARA
 BABA ADI : Ahmet
 MEMLEKETİ : ANTALYA
 D. TARİHİ : 1968

ADI : Adem
 SOYADI : ZONGUR
 BABA ADI : Yılmaz
 MEMLEKETİ : KIRIKKALE
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Ahmet
 SOYADI : APAK
 BABA ADI : Mustafa
 MEMLEKETİ : DENİZLİ
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Ahmet
 SOYADI : ARAN
 BABA ADI : Selahattin
 MEMLEKETİ : MANİSA
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Ali
 SOYADI : ARAR
 BABA ADI : Himmet
 MEMLEKETİ : KONYA
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Aydın
 SOYADI : KUZAY
 BABA ADI : Kadir
 MEMLEKETİ : ÇANAKKALE
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Baki
 SOYADI : UMUTLU
 BABA ADI : Kazım
 MEMLEKETİ : DENİZLİ
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Birol İrfan
 SOYADI : AŞKAR
 BABA ADI : Ahmet
 MEMLEKETİ : A.KARAHİSAR
 D. TARİHİ : 1968

ADI : Cavit
 SOYADI : YAMAN
 BABA ADI : Ömer
 MEMLEKETİ : SAMSUN
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Ercan
 SOYADI : ÇOBANOĞLU
 BABA ADI : İsmail
 MEMLEKETİ : DENİZLİ
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Erkan
 SOYADI : KAÇALI
 BABA ADI : Süleyman
 MEMLEKETİ : KONYA
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Haydar
 SOYADI : ARSLAN
 BABA ADI : Cemal
 MEMLEKETİ : TRABZON
 D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Hasan
SOYADI : GÜLTUTAN
BABA ADI : Recep
MEMLEKETİ : HATAY
D. TARİHİ : 1973/1

ADI : İbrahim
SOYADI : ERTEN
BABA ADI : İsa
MEMLEKETİ : KONYA
D. TARİHİ : 1973/1

ADI : Hikmet
SOYADI : ÖZDEMİR
BABA ADI : Derviş
MEMLEKETİ : MALATYA
D. TARİHİ : 1972/1

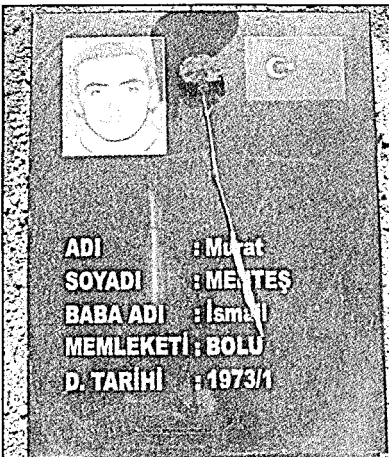
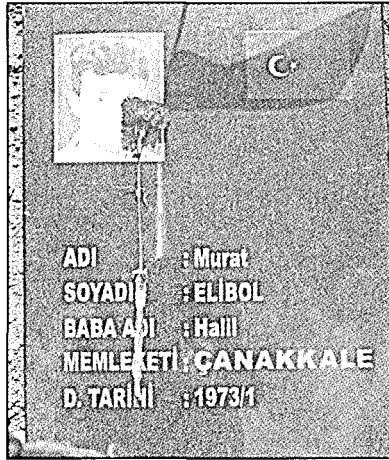

ADI : Hilmi
SOYADI : ŞAHİN
BABA ADI : H.Hüseyin
MEMLEKETİ : KONYA
D. TARİHİ : 1973/1

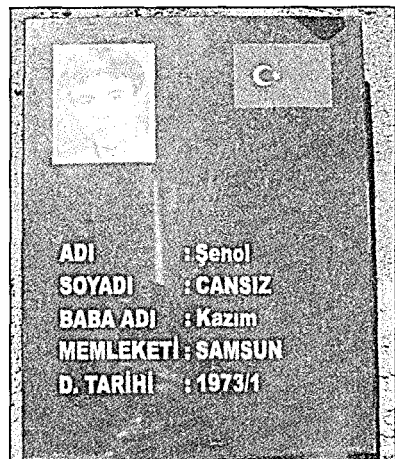

ADI : Hüseyin
SOYADI : ÇELİK
BABA ADI : Kadir
MEMLEKETİ : DENİZLİ
D. TARİHİ : 1973/1

ADI : İsmail
SOYADI : UĞAR
BABA ADI : Mehmet
MEMLEKETİ : KONYA
D. TARİHİ : 1973/1

SAYGI ÖZTÜRK

Bu olay nasıl oldu? Sorumluları kim?

Katliamın sorumlusu olduğunu bildiğimiz ve halen cezaevinde bulunan Şemdin Sakık bu konuda neler söyledi?

PKK terörünün en yoğun olduğu bir dönemde bu askerlerimizi Malatya'dan otobüse, silahsız ve korumasız yola çıkararak kimdi?

Bu inanılmaz ihmal sonrasında yargılandılar mı? Ceza aldılar mı?

"Onlar silahlarını bize doğru çevirdikleri sırada kelimeî şahadet getirip kendimi yere attım. (...) Mermilerden biri bacağıma isabet etmişti. Vurulanlar üzerime düşüyor, kafama kurşun gelmemesi için kendimi korumaya çalışıyordum. Hepimizin öldüğünden emin olmak için sürekli ateş ediyorlardı..."

Ünlü gazeteci-yazar Emin Çölaşan'ın "araştırmacı gazeteciliğin günümüzdeki önderlerinden" dediği Saygi Öztürk, *Hürriyet*, *Sabah*, *Star* ve *Gözcü* gazetelerinde gündem yaratan haber ve röportajlarıyla "Basın Oscarı" sayılan Sedat Simavi Gazetecilik Ödülü başta olmak üzere dört kez Türkiye Gazeteciler Cemiyeti, üç kez Çağdaş Gazeteciler Derneği, Ankara Gazeteciler Cemiyeti ile değişik meslek kuruluşlarının otuzdan fazla ödülünü aldı. Öztürk'ün Doğan Kitap tarafından 2007'de yayımlanan kitapları *Kırcı/ 5-6-2 Tamam Reis*, *Madalyalı Mahkûm*, *Sınır Ötesi Savaşın Kurmay Günlüğü*, *Devletin Derinliklerinde* ve *İsmet Paşa'nın Kürt Raporu*'dur. Diğer kitapları: *Kırmızı Klasör* (2005), *Şemdinli'de Olay Var* (2006), *Aynadaki Reis/Sedat Peker'in Stradışı Yaşamı* (2006).

ISBN 978-975-991-680-0

9 789759 916800